

N.

Innih:

1. Jónas Spámaður
= Ein alvarleg Iðran^ar Predikun
skrifað í Þýzkumáli af
Dr. Nic. Selneccero.
pr. á Hólum 1614.

2. 53 kapit. Esaia, um
Dauðan og Pínuna Christi,
útlagðr í Þýzku máli af
Dr N. Selneccero.
pr. á Hólum. 1606.

~4

Jonas

Spamadur

Ein aluarleg Jdranar Predikun/ og Epterdæme sannrar Jdranar og Yfferbootar

Skrifad i þysku mæle af Doct Nicolao Selneccero.

Matth. xij.

Menn Niniue Borgar munu a efsta Dome vpprijsa med Kynslod þessare og fordæma hana/ Þuiad þeir giore Jdran fyrer Predikan Jonas.

Prykt a Holum

ANNO.

1614

Fyrste Capitule Jo-
nas Spamans

OG Ord Drottins Tiede til
Jonam Amithai sonar/ ꝛ
sagde/ Stattu vpp og gack
j þañ stora Stad Niniuen
ꝛ predika þu i hönũ/ Þutad þeirra Il-
ska er vppkomen fyrer mig/ Eñ Jona
stod vpp/ ꝛ flyde fra Auglite Drott-
og villde yfer vm Sioen/ og hñ for of-
til Japho. Og hañ fañ þar eitt Skip
huert ed yfer vm Sioen fara villde/ og
hñ gaf Skipherranũ Flutnings Penin
ga/ og stie þar a Skip/ ad hñ fære mz
þeim yfer vm Sioen/ fra Drottne

Þa liet Drottenn koma eiñ mykenn
Storm yfer Sioen/ og þar vard Ofur-
vedur myked a Sionum/ so Skipveriar-
ner ottudu ad Skiped munde j sundur-
brotna. Og Skipmeñerner voru hr-

ar/og huør og einn kallade a ſiñ Gud og køſtudu Farmenum af Skipenu j Sioen / ſo ad Skiped ſkyllde liettaſt/ Enn Jonas var geingen ofan j Skiped/la og ſuaf/ Þa gieck Skipherran til hans/og ſagde/Þui ſefur þu? Statu vpp/og kalla þu a þinn Gud/ef vera mætte ad Gud vilie huxa til vor/ſo vier ecke forgøngum.

Og huør ſagde til annars/ Komed z øngum i Hlutfall/ſo vier mættum vita huørs Skulld ad þad er/ ad oſſ geingur ſo jlla/Og ſem þeir hlutuduſt vm/ þa fiell Hlutfalled yfer Jonam: Þa ſøgdu þeir til hñs/Seig þu oſſ/ huad kemur til þeſſ ad oſſ geingur ſo jlla? Nu ꝟrt er þitt Erende? Og huadā komſtu? Af huøriu Lande ertu/fra huøriu Folke ertu?/ Nañ ſagde til þeirra/ Eg er eiñ Ebreſkur Madur/og eg ottaſt Drotten Gud a Himnum/ huør ed ſkapade bæde Sio z Land: Þa ottuduſt Meñ

erner

erner mig/og sögdu til hans/ Þui ur þu soddann giört? Þui þeir vissu ad hañ flude fra Drottne/af þui hñ hafþe sagt þeim þad:

Þa sögdu þeir til hans/Nuad skulu vier þa giöra þier/so ad Sioren meige stillast fyrer oss? Þuiad Siorsioren var ognarlegur/Hann sagde til þeirra/ Taked mig og kasted mier vtt Sioenn/ so mun Hafed sefast/ Þui eg veit ad slijkur Stormur kemur fyrer mijnar sa ker yfer ydur: Og Mennerner neyttu Orku/so ad þeir kiæmest aptur til Lands/Enn þad gatu þeir ecke/Þuiad Siorenn og Vindurenn voru j mote þeim. Þa kolludu þeir til Drottins og sögdu Drottenn lat oss ei fordiarfast fyrer þessa Manns Sæl/ og reikna þu oss ecke til saklaust Blod/þuiad þu Drottenn giörer so sem þier lijkt

Og þeir toku Jonam/ og köstudu honum j Sioenn/ Og jafnsnart vard

drenn kyrr/Og Mennerner ottuduſt Drottenn hardla miøg/og færdu Drottne Forner og Aheit: Enn Drottenn ſeite til eirn ſtorann Hualfiſk ad ſuelgia Jonam/ Og Jonas var j Fiſkſins Kuide/þria Daga og þriar Nætur:

Og Ord Drottins ſkiede til Jonam/ et cet.

JOnas verdur af Gude kalladur til Predikunar embættis / og ſendur til Niniue/ til þeſſ ad hañ ſkule aminna til Jdranar og Yfer bótar/ þa vera Menn vid þui Straffe ſem yfer þa atte ad koma. Hier ſiaum vier/ huørſu ad Gud er nadugur og myſkunſamur/til ad medtaka heidnar Þioder/og ad auijta þær med ſijnu Orde Syndanna vegna. ſo ad hann þa epter a veite þeim ſijna Nad og Myſkun/ ſo ſem hañ talar ſialfur hier vm fyrer Muñ Ezechielis. xxxiij. So ſañarlega ſem eg liſe vil eg ecke Dauda hins Synduga/helldur ad hann ſnuiſt og liſe. Enn af þui ad Jonas hafde adur predikad j Jſraels Kongs ryke/og

þar

Þar var ordet vid marga Guds velgiörninga/þa vill hann ogiarna fara til Niniue / og flyr fyrer Gude/ og vill forda sier/og fer til Skips/ vill ecke giora so sem hönum var boded. Hans Meining var þesse/Ef hn̄ ad eins kiæmest vr Jsraels Lande/ þa være hann laus vid þessa Bifaling/þa þyrfte hann ecke ad taka þessa Reisu vppa sig/Hann hugsade t so med sier/ad þetta munde kosta hanns Lijf/ad hann Einstædings Madur skyllde fara j þa stormegtugu Borg/og vpp hyria þar eina Predikun fyrer okiendum Heidingium. Enn þetta sem hann ottad est þad kom yfer hann. Þuiad med þui ad hañ villde ecke lofsamlega giöra so sem Gud baud hönum/ og meinar ad hañ munne so komast vndan og gieta fordad sier Daudanum/þa verdur hann nu ad giöra þad naudugur/so ad hann hlytur j fyrstu sialfur ad jata og medkienna sijna Synd/og þar næst ad lijda Dauda tuöfalldlega/. Þuiad hañ vard i Sioen kastadur og þar med af einum Hual suelgdur. Hier er vt af skyllde huör og einn taka þenna Lærdom/ ad vakta vel sitt Kall og Embætte/ og giora þad med godum Vilia

 og

og bidia Gud vm Nad / og ad hañ giefe Luck'n og Blessan þar til / Huor hñ giör er ecke so / sa ma fullkomlega vænta St raffs og Refsingar.

Far þu j þann mykla Stad Niniue
Hier syner Gud þad / ad hañ er ecke alleinasta Gud Gydinga / helldur og eirn en Heidingia / þuiad hañ sender sin Spamann til heidinna Þioda / sem voru ovm skornar / og ecke þar höfdu med Moysis Laga setninga / sem þeim voru ecke gieff ner / so ad þeir skylldu þar med verda ri ettlæter og Saluholpner / Helldur var Moysis Logmal giefed til þess / ad þad skyllde vera Tyftunar meistare og Leids toge. vijsande oss ad Herranum Christo / so ad Mienn skylldu hafa þui meire Gir nd og Forleinging epter Hingadkomu hss fyrerheitna Kuinnuñar Sædis / sem fyrst um Foreldrum var lofad j Paradys:

Þesse mykla Borg Niniue / var fyrst bygd af Nino / sem var Sonarsonur Ni mrod / huörs gieted verdur j fyrstu Bok Moysis. Cap x. Þo ad sumer hallde / ad Nimrod sialfur hafe tilteked ad byggia þeßa stora stad. Vm stærd þessarar Bor

gar

gat þinst þad skrifad/þad hun hafe ver ed ferskeytt/og jöfn a Leingd og breidd og ad hun hafe jnnan sinna Mwrveg gia/hafft fiögur hundrud Stadia/eda Skeid: Nu er j huörin Lögskeide/hund rad og tuttugu fadmar. Enn j þyskre Mijlu eru xxxij Stadia/þar fyrer a huö rn veg sem nockur hefur viliad ferdast j giegnum þenna Stad/þa hefur hañ ord ed ad reisa fra einu Porte til annars/hu ndrad Stadia/þad eru iij þyskar Mijl ur/enn j kringum allan Staden/jnnann Mwrveggia nær xij Mylur. Þad er og skrifad ad þesse Borg hafe hafft fiushun drud fimhundrud Turna/og heñar Mwr vegger hafe vered fimtiu alna haer/ enn so breider/ad Menn hafe matt fara mz fremur Vögnum vnder eins ofana Mwr unum. Slijkt er ecke otrulegt/einkum ef Menn vilia jafna þessare Borg vid Ba bylon/huör þa var enn myklu megtugre og stærre:

Predika þu þar inne.

J Hebreskunne stendur so/Kalla þu a mote þm/Þad er/predika þu vm þeir ra Lösiu Synder + Glæpe/sem þeir frem

ia / og seig þu heim / ad innan fiörutige Daga skulu þeir fyrerfaraſt / ef ad þeir læta ecke af ſijnum Syndum / Þuiad þet ta er Vilie Guds / og hann hefur fullkom lega so asett / ad Menn skule openberlega og diarflega avijta / lasta + straffa alla Hiatru Synder og Glæpe / so sem hann berlega talar fyrer Munn Esaie: 58. Kalla þu óruglega / hliffu ecke vid / hef upp þijn Hliod so sem Lwdur / og boda mijnu Folke sinar Yfertrodslur / og Huse Jacob sijnar Synder.

Þuiad þeirra Illska er upp kom en fyrer mig.

Þetta er sierlegt Maltæke j Ritnin gunne / eins og þa Gud talar / Genes. 18. Hroop þeirra j Sodoma og Gomorra / er komed fyrer mig. Med huörium Ord um Gud vill avijsa / huörsu ad Menn eru blinder / þegar þeir syndga sem mest / þa hyrda þeir ecke annad / enn ad Gud mune ecke sia sitt Framferde / + ecke vita þad / eda ecke hirda um þad / og fara so fram j sijnum Syndum / þangad til ad Gud ve rdur reidur / og seiger so / Þier ohlydnger Jeg sie ydar Illsku / og allar ydar Synder

eru komnar þyrer mig / seg vil ecke leing ur hlijþa ydur / Eins geingur þad til a vo rum Dogum / nu þara Synder og Glæp er varande / þui meir þeir verda aþ Guds Orde straþþader / sem er Hordomar Fril lulijþe / Heipt / Hatur / Falskleike / Auþund Bakmælge / Okur / Agirnd / Suik og Vn derþerle / og allskyns slijkar Synder / sem nu tidkast. Hier er eingen sa þad huxar ad soddan Synder sie komnar vpp i Hiim enen / og hroope til Guds / so ad hañ bly tur vm sijder ad reidast ꝛ reþsa. Meistur Fiölde Manna huxar / ad Gud sie soþan de / hann siae huörke nie heyre / þar hñ þo sier og heyrer alla Hlute / og eckert er þyr er hönum huled / og ecke þær heimugleg uster Hiartans Hugrenningar / Þar þyrer ættum vier vel ad merkia þesse Ord / og vakta oss þyrer Syndönum / og hyra so med oss / Þo eingen Madur vnder Solun ne / siae nie vite huad eg giore / þa sier þo Gud þad / hann veit þad allt og rañ sakar / ꝛ straþþar þad Jlla / hann kañ vel ad þinna mig / huar eg er / huört eg er lij þs eda daudur: Villdu þeir ogudleger og athugalausu hugleida þetta / þa yrde ecke so margar Synder dryggdar / þa være my

kly

ein meire Gudhrædsla j̄ Heimenum / med fleire dorum dygdum og Mannkostum.

Gud hañ reit alla Hlute fra eilijfd og eckert er fyrer honum huled / Enn hñ talar opt so / Pad og pad er fyrer mig komed / hvar med hann vill vita lata / ad eingen Madur er fyrer hönum hulen eda dulen / med sinum Syndum og Glæp um / po peir sie heimugleger / Og af pui Menn vilia ecke slijkt skilia / ad hañ vite alla Hlute / Pa talar Gud so lioslega og Berlega / ? seiger / Pad er komed fyrer mig so ad huör Madr skule vita ad fyrer Gu de er eckert huled nie duled

Enn Jonas flyde fyrer Gude

Jonas vill ecke fara / epter siñe Kal lan / so sem Drotten hafde bipalad hönū / Puiad hañ hefur hurad med sier / Huad? Skal eg yfergiefa Israels Lyd / og mitt Folk / ? fara til peirra ovmskoreña Heid ingia / huörier ecke munu hlyda mier / hell dur sla mig j hel ? Petta er eitt Epter dæme vm mannlegan Skilning / og Asetning / og holldlega Skynsemenmar vis ku / Puiad Jonas syndgar hier fyrst j pui / ad hann hugar lad hñ giete flued fy rer

rer Gude/og fordad ſier/ ef hann fære
vr Gydinga Lande/ Þar þo Gud er al=
mattugur/og j øllum Stødum nalæguꝛ
Þar næſt er þad hans Synd/ad hañ fer
ecke ſtrax jafnſnart af ſtad/ ad giora ſo
ſem Gud bauð hønum/þar ønguũ Mañe
er leyfelegt ad ſtanda imote hans Vilia
an eilijfs Sælar haſka. Hann ſyndgar &
ſo j þui/ad hũ leitar Rada hia ſialfum
ſier huørt hann ſkule giøra epter ſlijkre
Bifalningu/med þui ad ſlijkt hefur allð
rei fyrre ſkied/& þad hafe ecke vered Va
ne ad ſenda nøckurn Spamañ fra Jſra
elis Folke til okunnugra Heidingia. Hñ
meinte og ad þad være ecke riett ad taka
Brauded Barnañа & kaſta þui fyrer Hun
da/þar fyrer være ecke ſæmelegt ad hũd
heidner Niniuitar ſkylldu hafa Spamañ
af Jſrael. Hann hræddeſt og lijka Vallð
og Ofrijke Kongs j Niniue og Borgar
manna þar/og meinte ef hañ fære ad ſt
raffa þeirra Glæpe og Synder/og ſkyll
de hañ ſeigia þeim fyrer þeirra Gløtun
og Fordiørfun/ med þui hann være hia
þeim framande og vtlendingur/þad mũ
de hønum ecke lijdaſt. Jtem/ſo ſem hañ
medkienner ſialfur j iiij Cap. þa vnner
hann

hafi ecke þeim Heidingium j Niniue borg ad Gud skule senda til þeirra sierlegann Spamann/ og giöra þeim soddan Virding þui hann hurade/ Ekie ma ad þr giöre Jdrā/ og ad Gud mune myskuna sig yfer þa/ þa verd eg med minne Vidurkun og Predikun ad Skōm/ og er hallden sem ann ar Lygare og Skialare.

Þessar og þuilijkar Huganer hafa ko med Jona til ad fara hurdrge/ og yfergie þa sitt Predikunar Embætte. Enn hier hafer ecke ad veita Jona Avitan/ þui ad sannarlega hefur hann vered staddur j storre Knol og Hrygd/Neyd og Angist af þui ad hann giörde ranglega/ Helldur skulum vier læra af þessu Dæme/ad med þui vier siaum/huörsu ad þeir allra heilō gustu Menn/hafa haft siñ Veykleika og syn Afbrot/og Misgiörder/ þa skulum vier ecke örwænta ost/ þo ad vier finnum med ost margfalldan Veykleika og Synd er. Vier berum vorn gamla Adam a Ba ke/allt j Gröfena/og hier er eingen Madr vndann teken/huörke Elias nie Jonas/ Moyses nie Aaron. Þar fyrer skulū vier hafa Miedaumkan med þeim sem hrasa eda falla af Veykleika/og fordæma þa

ecke sapnsnart/openbera ecke strax eda vs
hroopa þeirra Lyte/ helldur hura vm
Ord S Pals þar hann seiger/huör hañ
frendur siae sa til ad hann palle ecke. Þui
ad heilagra Manna Brot og Avirdingar
(seiger Lutherus) skulu vera oss til Hugg
unar/ þuiad aþ þeirra Avirdingum/hoþ
um vier meire Huggun enn aþ þeirra sto
rum Verkum og Dasemdar giördum.
Þegar vier heyrum eda hurum vm þeir
ra Jardteikner + Dasemdar verk/þa þor
eþlunst vier / þa dettur nidur allur vor
Metnadur/ og vort Hiarta þyrerlijtur
sig/þuiad vier vitum og þinnum þad mz
oss/ ad vier erum ecke þeimr i þui allra
minsta lijker nie jaþner/ Enn þegar vier
siaum huörsu ad þeir haþa haþt Brest/
og Veykleika/þa verdū vier nöckud Hug
diarþare og hraustare enn adur/ so ad vi
er þorum ad seigia/Sia/pleire haþa hra
sad og þalled enn eg/ Jeg er ecke alleina
einsamall aumur eda þataekur Syndare/
Jeg sie ad aller heilager Mienga med mier j
þena Dans/ + aller þeir verda ad bidia/
so sem jeg/ Drotten gack ecke j Dom
vid þijna Þienara/þyrer þier er eingenn
liþande Manna Riettlatur/ Þu alleina
ert

ert Heilagur og riettlætur/enn off hæfer Skõm̃ og sneypa/Daniel 6.

Og Jonas villde fara a Sio/og hann for ofan til Japho:

Japho/sem seiña kallast Joppe/var einn Sioſtadur/liggiande fra Jeruſalem nær þui og v þyſkar Mijlur vegar/ Þan gad hefur Jonas haft sig/viliande sigla þadan til annara Landa/ Enn huad skiede?

Pa liet Drotten koma eirn sterkan Stormvind a Sioen:

Hier sieu̾m vier huórsu ad Gud strax fer alla Ohlydne/og ad eins Mans Syn dar verda optſinnis allmarger ad gialda Þuiad lyka so sem Gud hann lætur heil ar Borger/ heil Lönd optſinnis niota Gudhræddra Manna Bæna og Fyrerbo nar/so sem hann giörde vid hinn heilaga Pal/Actorum xxvij/þa Gud gaf hönũ allar þær Saler/sem a Skipe voru med hm̃/so ad ecke forst ein Maneskia/ so læ tur Gud optſinnis marga gialda an̄ar legra Synda/einkum þegar Refsingarle yse j Vögst fer/ med ödrum Syndum og Glæpum

Slæpum: So sem nu skied ur a vorum Dogum (allra helst j þessu Lande) vier lærum og hier huadann ad koma Storæ þinf/ Stormar og önnur skadsom Ovedratta a Sio og Lande/ Allt er þad Guds hegnd og Refsing yfer þa Jordanarlasu/ einkum yfer þa sem forsma hans Ord/og ecke vilia breyta þar epter

Og Skipveriar vrdu hrædder/og huør einn akallade sinn Gud.

Þad er maltæke/ad Neyd kiesie ad bidia. ✝ sa skule fara a Sio sem ei kan ad bidia. Þesser fatæker skipmē vda ad gialda Jönas / alijka sem allmarger vrdu ad gialda hins fortapada Sonar / Luc xv. og lyda hungur og sullt/ og vita sier önguа hialp j þessum þeirra Lijfs haska / nema ad akalla Gud og bidia hann ad hialpa sier og læta sig ecke forganga / ✝ fordiarfast j sinum Syndum. Nu þo ad þeir hafe slyft Traust haft til Guds/ad hann alleina kunne þeim ad hialpa/ þa hafa þeir þo vered Afgud adyrkarar/og haf ecke þeckt þann sanna lifanda Gud/ helldur hefur huör þeirra akallad sin Afgud/ og halldeð hann fyrer sannan Gud/ þar fyr

er hialpar þeim þeirra Bænaakall eckert briad þesse REGVLA/ er obrigdanleg og bregst alldrei/ Omnis Oratio, quæ non est per Christum, non solum non tollit Peccatum, sed & ipsa fit Peccatum/ Pad er/ huør su Bæn sem ecke verdur giørd i riettri Kynningu/ og Jatningu i Nafne Herrans Christi (huar vm Christur talar Joh xvi/ huørs þier bidied Fød uren i mijnu Nafni/ pad mun hann giefa ydur) hun ei ad eins i burt teker Syndena eda Syndanna Refsing/ helldur er su Bæn sialf Synd.

Stattu vpp/ og kalla þu a þinn Gud/ ef vera mætte ad Gud vilie hugsa til vor/ so vier ecke forgongum

Þesser Skipmenn eru i Lijfshaska og verda ad kasta øllum Farme yfer Bord/ so ad þeir hialpe Lijfenu/ Eins og Menn plaga ad giora/ þegar soddan Neyd er a ferdum. Enn Jonas/ huad giør er hann? Hann tekur til ad finna Guds Reide i sijnu Hiarta/ hefur eina jlla Samvisku/ veit ei huad hann skal giøra af sier/ hann fer ofan i Skiped/ og leggur sig þar til

til Sueþnis/ j sinne Hiartans Sorg ꝛ Sá
visknnnar Plagu og Angist. Eñ Gud sa
sem sitt Ord og sijna Doma vill láta j
lios koma/ hann lætur Skipherran sialþ
ann þara oþan j Skiped til Jonam/ og
vekia hann vpp/ og aminna hann ad bid
ia til Guds.

Huilijka Pijsl og Pijnu Jonas heþur
þa haþt j sinne Sal og Samuiſku/ þad
kann huör riettchristen Madur ad skilia
sa sem nöckun lijten Smeck gudlegrar
Reide heþur einhuörn tijma þundid j siñe
Samuiſku/ Syndarennar vegna/ Jonas
veit ad hañ heþur giört j mote Guds bo
de og hans Skipan/ og ad þesse Storm
vindur kome sinna vegna. Hann skal nu
bidia Gud vm Hialp/ eim med huöriu
Hiarta og huörium Ordum/ huörre Sā
visku/ og huöriu Trunadar trauste gieta
hann þad giört ꝛ Hann sier ad hér þeim
Lijþs haska kann hañ ecke ad komast liþ
ande/ hañ þinnur huör siu ad Guds Hönd
nidurþrycker hann/ og er hönum oþære
leg. Ad auk þessa/ þa þellur Hlutur yþer
hann/ so ad hann bæde þyrer Gude og
Mönnum verdur ad Spotte og Skömm
og j siñe allra þyngstu og sarustu Hiarta

 ang

ans Sorg og Plagu / verdur hann ad leg gia Dom a sialfan sig / og skipar ad læta kasta sier fyrer Bord / so sem þeim allra stærsta illrædis Manne / sem fra Gude og Mönnum er rækur og reken / og hefr önga Von önguga Huggun.

Þetta ma riettelega heita Compelle intrare / naudga þeim inn ad ganga / þeg ar Madur vill ecke af hlydugu og lostugu giede epterfylgia Gude og hans Vilia / helldur situr hann a Eyrönum / hefur hun ar og adrar Hugrenningar / og fanytar Huganer / huörnen hann skule komast vnd ann ad hlyda Gude / Þar er Gad vanur ad koma / med einhuörium Raheyrdum Hæt te / so ad sa / sem adur var þuerbrotenn / og ohlyden / hann same hlytur nu trads fyrer sina Pock / og naudugur / ad jata og segia huad satt er.

Jonas hefde huörke þeckt nie jatad syna Synd riettelega / hefde Gud ecke ko med hönum þar til med þessum Storme / Enn nu jatar hann og medgeingur syna Synd Berlega og lioslega / Forsuarar sig ecke / dregur ecke dulur a hana / gefur sig lostuglega i Refsingena og Daudan / huor su þungt sem hönum liggur þad. Þuiad hann

hann veit ad þesse Refsing/ kiemur yfer hann epter riettum Dome gudlegrar Re ide. Og þyrer Heimenum og Skynsemenne ed ræda/ þa hefde eingen Undur vered/ þo ad Jonas hefde med ollu fälled j ör vilnan/ hvad sannarlega hefde skied/ hef de hann vered einn verralldlegur og Oe gudlegur Jdranarlans Madur. Þuiad jdranarlauser Menn og ogudleger hliota vnder Byrde Lögmalsins ad forganga og þyrerfaraſt/ so sem skiede Cain Saul Judas og adra fleire/ Enn þeir Gud hræddu/ sem ecke ad eins þinna jata + vi durkienna sijnar Synder/ helldur vita + eirnen þar med/ hvörnen þeir kunne vid Syndernar lauser og liduger ad verda/ Þuilijker Menn/ þo þeir hliote ad lijda verralldlegar Refsingar/ og þo þeirra ver de vitiad med Sottum og Siukdomum/ med Fatækt og Motgange/ eda mz Dau danum/ þa sockua þeir þo ecke/ helldur fliota þeir vppe/ og a udmykia sig vnder volldugre Guds hönd/ + mz Þolenmæde ganga glader og med godum huga vnder Refsingena + Daudan/ mögla ecke a mo te Gude/ helldur trua þui / þo ad Gud take Lijfed af þeim/ þa mune hañ vera

heim myskunsamrar/vegna sins elskulega Sonar/og lata þa verda saluholpna.

Þegar Gud er nu komen so langt med sina Vtvalda / so ad þeir vidurken na sig ꝛ seigia/Drottē/þu ert riettlatur vær hófũ ꝥyrer lónga þessa Refsing for þient/legg a Pijn sin lyst er þijn/vier erũ þijner aumer Þrælar og Þienarar/ vier erum allra Synda og Glæpa seker/ giór þu vid oss epter þijnum ꝥodurlegum Vil ia/hlijf þu ad eins vorum Salum/ og sia aumur a oss Jesu Christi þijns Son ar vegna/Vier vilium giarnan lijda þina Ogun þitt Strafꝥ og Refsingar hrijs/ Lyka ꝛ þenna stundlega Dauda/Lat oss ed eins verda Saluholpna / et ct/ Ja þa snart mun Gud verda nadugur og myskunsamur / og snua sinu ꝥódurlega Hiarta til vor/ þo hann Late oss hrum ult ganga/Enn vm sijder mun hã vollo uglega og myskunsamlega hialpa/ med Rad og Dad/ so vier munum alldrei til Skãmar verda.

Komed og gongum j Nlutfall/so ad vær mættum vita huors Skulld þad er ad oss geingur so jlla/ Og þryhlutudust

vm/þa

vm/ þa þiell Hlutþalled yþer Jonam.

Optſinnis verdur Hlutþallſins gieted j Heilagre Ritningu/ og ö drum Sagna-Bokum. Leuit 16. Baud Gud/ad vtuelia til Fornþæringar þann Hrut ſem Blotna diſt. Gud Baud og lijka ad Canaans La nd ſkyllde med Hlutþalle ſkiptaſt a medal Jſreels Sona. Joſua komſt ad Synd Achabs med Hlutþalle/ Joſue 7 Cap. Saul vard med Hlutþalle vtualen til Ko nungs. J Nya teſtamenteinu verd Matt hias Poſtule med Hlutþalle vtualen til Poſtula j ſtaden Judas. Enn þeſſe Epe erdæme og önnur þuilijk/giöra oſſ önguna almennelega Reglu epter ad Breyta/ og ſlijkt er oſſ ecke Boded nie Biþalad/ ad ka lla eda vtuelia Menn til nöckurs Embæt tes med Hlutþalle (ſo ſem nu er ſidur ord enn) þar þyrer erum vier ei ſkullbundner þar vnder ad ganga/ einkū a þeſſū þreck vijſa Tijma/ a þuörium Suik og pretter Vnderhyggia/Rukl og Fiölkynge/ er ecke vtſlökt nie j Jördu graþen. Þar þyrer ſei gia S. Jeronimus og Beda riettelega vel. Vier eigum ecke med. Dæme Jonea eda Matthiaſ ad leita hins ſama med nöckru Hlutþalle, eda giöra oſſ Era epter

 Hlutþa

Hlutfalle/eda stadfesta pad. Þuiad þeir hefa hefft sierdeilis Bifalning/og Jnblastur heilags Anda þar til/Huar af vier eignum ónguan almennelega Reglu ad gióra/eda Lógmaal. Enn ef þar Naudsynar kunna til ad falla / ad Menn hliota med Hlutfalle/ad leita huór ad Vilie Guds sie/hafande fyrer sier Postulanña Dæme/ þeir skulu vita ad Postularner giórdu pad ecke fyrre/enn þeir hófdu samañ kallad alla Brædurna/ og giórt almennelega Bæn til Guds

Og þeir sógdu til hans/seig þu oss huad kemur til þess ad oss geingur so Jlla:

Þesser ærleger Skipsmenn vita vel/ ad hia Jona er óll Skulld þessarar Ogiæfu/og af hans Ordum læra þeir ad þeckia þann sama lifanda Gud. Þuiad hañ hefur oefanlega kent þeim og vnderuyst ad/ad þeir hefe ranglega giórt j þui/þa huór og eiñ akallade sinn Gud/ þeir være Afgudadyrkarar/þuiad þar er ecke nema einasta einn Gud/ sa sem skaped hefur Lónd og Lóg/ Hann heite Drottenn Jehoua/Gudfader/Sonur og heilagur An

de. Af þessare Vnderviijsan verda þeir hrædder / og so sem seinna stendur j Capitulanum / þa akalla þeir sannan Gud / z bidia vm Nad / og verda endelega leyster vr þeim Lijfs haska.

Enn af þui ad þeir hafa nu feinged af Jona slijka Vnderuijsun / og lært af hönum / ad vita huör ad sie sannur Gud og huört ad sie hans Nafn / og huörnen þeir eige Gud ad tilbidia / þar fyrer verda þeir enn hræddare / og hafa Medaumkan yfer Jona / og kienna j Briostum hañ sinn Kiennefödur og Skips Predikara. Leita þar fyrer til enn eitt sinn / mz allre Magt og Orku ad komast ad Lande: Slijkt mundu ecke aller giöra a vorum Dögum ef so vidbære / Heldur mundu einhuörier sem so segdu / Hui / Bart mz þañ Presi og papa / Skulum vier aller hanns vegna fordiarfast / kasted hönum vtbyrdis j Paurans nafne. Enn slijkt tala ecke þesser Skipueriar. Þar fyrer mum̃ þr æ epsta Dege fordæma / marga þa Presta hatara sem nu lijfa / so sem Christur talar vm / Matth / 12.

Og þeir kolludu til Drottins og sögdu / [illegible]

 Nu

Nu hafa þesser Skipueriar lært ad akalla þañ rietta og sanna Gud + Drotten Himens og Jardar/ + þetta hafa þr lært og numed af Vndervijsan + Predikan Jona / Þeir bidia Gud ad hann vilie hialpa þeim/ og lata þa ecke þess giallda/ þo þeir hafe slijkan Mann jnnā Bordo/ Sömuleidis/ med þui ad Jonas er þeim saklaus/ þar med hefur hañ kient og vndervijsad þeim/ og ecke einum þrra j mote giört/ med Ordum nie Verkum/ þa bidia þr Gud ad fyrergiefa sier þad/ þo þeir nu neydest til ad vita hönū Ofrijske/ og kasta hönū fyrer Bord/ epter hñs eigenn vilia og Radum/ . Og þad angrar þa af Hiarta/ ad þr verda so dyrdlegum Manne + saklausum (ecke vid Gud helldur vid þa) fyrer Bord ad kasta. Vier giörum þetta nauduger (seigia þeir/ annars hliotum vier aller saman ad forganga/ vær merkium þtta a so ad vera/ þta er þinn Vilie Drottinn.

Gud hefur fyrerboded ad Lijflata nöckurn Mañ/ þar fyrer/ huör helst sem af Heipt og Afund/ Hefnd og Agirnd/ eda jllum vilia skada giörer sijnum Naunga/ sa same er fyrer Gude Mañdrapa

re og Mordinge/ og hann þær vm slijder
sina Reþsing/ huórsu leinge sin þad dreg
st vndan: Enn huad Gud bydur og bi=
falar veralldliga Yþervalldre j sinu Orde
ad giora Embættis regna/ellegar + þeg
ar hann skipar þad sierdeilis/so sem hier
skiede vid Jonam/þa er þad allt riett
og leyþelegt/+ þad er sialþs Guds dom=
ur/huórium mañ skal þramþylgia/þo ad
sa hiñ seke sem reþsast skal haþe eckert oss
a mote giort. Þuiad huad riett er/ þad
hlytur ad skie/húad sem epter kemur.

Enn Drottenn sette til einn Qual=
fisk/hñ fuelgde Jonam j sig:

Hier sannast þad/ad Gud hóndlar
fraþærlega og dasamlega/og vndarlega
vid sina heilaga/hann reþsar þm þungle
ga/ enn hann hialpar þm nadar samlega
so ad þm verdur allt ad godu/og hann
frelsar þa vollduglega/so sm hier ma sia
j epterþylgiande Capitula.

Hier ma og sia og merkia Guds Al
mætte/huórsu ad Fiskar Siaþarins eru
hónum og hñs Vilia hlydnger. Þegar hñ
talar/þa hliota þr ad giora sem hñ byd
ur. So giórer hier þesse store Qualþiskur

Japn

Jafnsnart sem Jonas er fyrer Bord kas-
tadur/ þa er han̄ þar/ + suelger Jonam
j sig: Þetta hafa Skipveriar sied/ + hor-
ft þar a huórsu Hualfiskuren glevpte hi̅
og slijkt hefur þim̄ vered ein hryggeleg +
mim̄estad Syn/ Enn þegar þr hugsa vm
þetta/ ad Jonas sie nu med óllu farenn/
og vtgiórdur/ Ja Jonas sialfur hugade
ecke helldur annad enn sin̄ vissan Dauda
og ad hualfiskßins mage munde vera sin
Gróf/ þa skiedur allt annad/ Gud helld
ur Jona vid lijfed j Hualfiskßins maga
þria Daga og þriar Nætur.

Af þessare Historiu tekur Guds son
ur eina Epterlijking/ Matth 12. Og seig
er so/ þessi horgieren Kynslod (þra Skri
ptlærdu og Phariseis) skal ecke fa an̄ad
Teikn/ vtann Teikn Jone Spamans/
Þuiad so sem Jonas var j Hualfiskßins
Maga j þria Daga og þriar Nætur/ so
mun Mannsins Sonur verda þria Da-
ga og þriar Nætur j Jdrum Jardarenn
ar; Med þessare Epterlijkingu vill Gu-
ds Sonur oss þetta kient hafa/ enn ecke
an̄ad. Ad lijka so sem Jonas var vtkast-
adur j Sioen vr Skipenu/ vppa þad ad
þiner adrer sem j Skipenu voru skylldu

Lijfe

Lijfe halda/ og ad Stormuren skyllde se-
fast og Guds Reide skyllde stillast/ So hl-
aut Christus vegna Mankynsins ad ver-
da fleygdur og vtkastadur j Daudans og
helvijtis gin og Kuerkar/ vppa þad ad
sa hin mykla ⁊ stranga Guds Reide mæt-
te stillt verda/ sem komen var yfer Mann
kyned Syndarennar vegna/ so ad vier mæt-
tum halda Lijfe og eilijfre Saluhialp/
og ad Diofulsins og Daudans vallд ⁊ Of-
rijke/ og hans Grimd afteken yrde. Ite-
m/ So sem ad Jonas fiell þann grimmliga
hual j kiapt og Kuerkar/ So hefur ⁊ Chri-
stur giefed sig j helvijtis gin og Kuerk-
ar hins leida Satans og hans Bwk/ og
hefur med magt nagad og bited (so ad
seigia) og nidurbroted allann hans Kra-
pt matt og Megn/ og allt hans Rijke ⁊
öll hans Verk. Item so sem Jonas kom j
lios aptur a hinum þridia Deige/ ⁊ hual
fiskuren spio hönum a þurt Land/ so ad
hann sijdan gieck þadan heill og hraustur
og for til Niniue og predikade þar/ So
er og Christur a hinum þridia Deige vpp
risen af Dauda/ og hefur sialfur kient
og predikad allt þangad til hann stie vpp
til himna: Þetta er þad hid mykla og

merkelega Teikn og Dásembar verk hvøsert Christur meinar/ Matth 12.

Annar Capitule.

OG Jonas bad til Drottins Guds sijns j Kuide Qual sins/ og sagde.

Eg kallade til Drottins j minne Neyd/ og hann suarade mier/ Eg hroopade vr Kuide Heluijtis/ og þu heyrder mijna Raust.

Þu varpader mier j midt Siafarhafsed/ z Vatned vmkringde mig/ Allar þijnar Bærur og Bylgiur geingu yper mig:

So eg þeinckta/ ad eg munde j burtu drifen fra þijnum Augum/ Ad eg ætta ecke hier epter ad sia þitt heilagt Mustere.

Vatned vmkringde mig/ allt til mijns Lijfs/ Diuped gaf sig vm mig/ Þanged hulde mitt Hofud.

Eg sock allt nidur j Vnderduped/ Jorden hafde læst mig æfenlega/ Enn þu Drottenn min̄ Gud/ færder mitt Lijf fra Glotunenne.

Og þa myn Sæla örmagnadest med mier/ þa minntest eg a Drottenn/ Og myn Bæn kom til þyn j þitt H: Mustere.

Þeir sem hallda sier vid þad sem ein skis er verk/ þeir forlata þeirra Naad.

Enn eg vil med Þacklætis Offre/ og mitt Heit vil eg mijnum Drottne gialloa/ þad hn̄ mier hialpad hefur:

Og Drottenn sagde til Fiskins/ og sa same Fiskur spio Jona vt sier vppa eitt þurt Land:

Þ Fyrerfarande Capitula var skyrt fra/ hvörsu ad Jonas var sendur af Gude til Heidingia/ Enn hann villde ecke hlyda Gude/ helldur fordade hann sier og flyde/ Og sem hañ var kom̄en a Sioen/ og Gud liet einn sterkan Stormvind koma vegna hans Syndar/ yfer hann og þa sin̄ m̄ hönum voru a Skipenu/ þa var hönum kastad fyrer Bord / j

eiñ Hualfiskur suelgde hann oƀan i sig.

Hier aƀ hǫfum vier marga merkelega Lærdoma ad læra / Fyrst þ / ad Gud medreknar heidnar Pioder eƀ þær gióra Jdran. Item / Menn eiga ad hlyda Gude / og liuƀlega gióra þad hann ƀydur og skipar / Enn eƀ Madur vill ecke giora þ lofliglega / þa hlytur hañ ad gióra þad naudugur / ƀyrer Kross og Motgang / ellegar ƀordiarƀast og ƀyrerƀarast med ollu.

Menn eiga huórke ad lata Magt nie Valld / ei Otta nie Hrædslu skelƀa sig eda ƀæla / ƀra Þui ad gióra Guds Vilia / og Skipan / huór og einn j sinu Kalle og Embætte / helldur ƀiƀala þad Gude / og vera til Frids huad þar vill epterkoma / og huórnen þad geingur.

Hier sium vier huar aƀ Stormar + allskyns Ovedratta til Lands og Sioar kemur optast / so + Hungur og Hallære / Drepsotter og adrar Landplagur / sim er añad huórt aƀ Þui ad Guds Ord verdur almenneliga aƀ óllum eda velƀlestum ƀorsmad og ƀyrerlited / ellegar þad skieour vegna Synda og Glæpa Manna þeirra sem ecke verda reƀster epter Guds Lógum og Lands aƀ yƀerallduglu Vallde / Þuiad

optst

optsinnis verdur heillt Land / heil Borg ad giallda eins Mans Glæpa / sem nog hafnast Dæme til. Huiad enn po Gud ecke sie vanur ad refsa heim saklausu m3 þiñ Sökudu / þa vill hann po ad þiñ Rangla eu sie refst / Eñ sie pad ecke giört / pa ster uppar hann lyka hina m3 siñ þar af vita og ecke refsa / Ellegar og so / ef ad Menn vita ecke af storum leynelegum Skiemdar Glæpum / po openberar hañ pa / og lætur kunna verda fyrer Mönnum / m3 einhuör ium hætte.

Eitt agiætlegt Epterdæme höfum vier hier / huörsu ad Jonas medkieñer sitt Brot / sina Synd / forsuarar hana ei nie Fiedur yfer dregur. Slyk Jatning / med kienning lykar Gude vel / og þegar so gei agur til / pa er Gud þess nadugre / myst unsamare / Huiad huör hellst siñ af hiarta jatar og m3 kenner sinar Synder / bid ur vm Myskun og Fyrergiefning / þm̃ kañ Gud ecke nei ad seigia / so sem Postulenn Johañes seiger / 1 Johañ 1. Ef ad vier jatum og vidurkieñum vorar Synder / pa er hañ trur og riettlatur / til ad fyrer giefa oss Syndernar / 7 hreinsa oss af öllu voru Ranglæte.

C Hier

Hiet høþum vier eitt agiætligt Ept
erdæme / huörsu vier skulum og eigum ad
gieþa oss viliuglega og lostuglega vnder
Stræpped og Reþsingena / þegar vier höþ
um syndgast / og læta Gud rada / huörsu
sart og þungt sem oss þiker þad aliggia
og lijda þad mz Polenmæde / huxa ꝫ mæ
la so aþ hiarta / Drotten hier er eg / Sta
heþ eg med mijnum Syndum forþient ꝫ
verdskulldad / eþ þad er þinn Vilie / ad eg
skule minna Synda vegna reþstur ꝫ pijnd
ur verda / mz Sottum og Siukdome / mz
Eymd og Fatækt / og mz Daudanum /
þa verde sem þu villt / Vertu ad eins
mier nadugur og lijknsamur / og blijþ þu
minne fatækre Salu / huöria þu Drott
en heþur hreinsad aþ öllum Synda Sta
rendum / Gange mier so sem þu villt / lat
mig ad eins vera þitt Barn / so ad eg me
ige verda Saluholpenn. Gieþ mier Nad
þijns helga Anda / so eg sie stadþastur ꝫ
Polenmodur j minne pijnu / og ad eg kun
ne ad audmykia mig vnder þinne volldu
ugre Hende / huör ed a sinum Tijma vel
gietur og vel kann ad hugga mig ꝫ end
urlijþga / og gieþa mier eilijþa Salu og
Saluhialp / þo ad eg vþ aþlegge þenna

Auma

Auma Slæma og þæla Madkafeck/ og læte hann af Molldu og Mödkum upp eten verda/ Þar liggur eingen Magt a. Þuiad þu ert minn Gud/ minn Hialpare minn Fader/ minn Frelsare/ mitt Lijf/ mijn Huggun/ minn Mattur og Styrkur og mijn Saluhialp. Þijn Reide varer um eitt Augablik/ þu hefur Lyst a Lijfenu/ Ad Kuöllde Dags er Sorg og Grat/ enn ad Morne mun verda Glede og Fögnuđur. Þu munt um sijder mijskuna þig yfer mig/ huörsu aumur veykur sar v sinkur sem eg er/ Læt mig ad eins vera þinn. Hafe eg ad eins þig/ og hallde eg þier/ þa hirde eg huörke um Himen nie Jörd Þo ad bæde vanmegnest Lijf mitt og Sal/ þa ertu þo alla tijma minn Gud/ mijn Hiartans Huggun/ og mitt Hlutskipte. Og þo þu taker Lijfed af mier þa skal eg þo vona uppa þig/ Þu kant og munt giöra mig lifande aptur. Þuiad minn Endurlausnare lifer/ og hañ mun mig uppuekia ur Jördunne. Og eg mun þa aptur þetta mitt Holld og Hörund/ og i mijnu Hollde mun eg lijta þig minn Drotten og minn Gud/ og mijn Augu munu sia þig/ og mijn Tunga mun lofa

 og dyr

og dyrka þig ad eilijfu.

Framar höpum vier hier eitt agiæt-legt Epterdæmeingiarnlegrar medaumkunar og Myskunar a þessum Skipmön-um/ þeir bara vel med Spamannen Jonam / þyr kasta hönum ecke so snart j Siö þeir bordæma hañ ecke japnsnart/ þo þr vite ad hann hape giört Gude j mote og hans Orde / helldur hapa þeir þolenmæde og syna hönum eitt nu þessa godvilld ad þeir leita vid med öllu megne og allre orku ad koma hönum j Land. Slijkt er Guds vilie/ad vier höpum Frid og sam-þycke jnbyrdis/ og ad huör og eitt veite ödrum hialp og hiastod / ecke alleinasta þegar einum jlla geingur / helldur og so þegar hann hepur syndgad og borsted sig þa skulum vier sina öllu til hins besta/ sa myked sem mögulegt er/og Guds dyrd og Brodurlegur Kiærleike lijda kann/ Þuiad so kiener Gud j Briost vm oss þo ad vier sieum aumer Syndarar/Vier skulum ecke so snart lasta lyta og dæma/og vthroo-pa hvern annan / so sem villdum vier öllu þyrer Bord kasta/sem ecke er epter voru giede og sinne.

Vm þetta og annad þuilijkt vilium

wier ecke leingre Rædu giór ꝛ/helldur hver ha til hins annars Capitulans/ huór ad er hacklætis Psalmur/ j huórium Spamadurenn seiger fra/huórnenn og huad sier hafe til sinnis vered/ og huória Astrijdu ꝛ Freisting hn̄ hafe hafe j hualsins maga/sem er/ ad hann hafe vered med óllu vonarlaus vm sitt Lijf/þar nꝫ hafe hn̄ bunded og bored snert og Þunga gudlegrar Reide/ og hafe so nær (m̄ nꝫ óllu vered fallen j Aurvilnan/ þo hafe hn̄ kallad til Drottins/ og beded hn̄ vm Nad ꝛ Myskun/ ꝛ hafe orded bænheyrdur. Þar fyrer prijsar hn̄ hier storlega Guds Nꝏd og Giæsku/ og þackar honum fyrer sina Myskun ꝛ Velgiórninga/huad ad er eitt riett ꝛ þægelegt Offur fyrer Gude. Og þetta er oss til Vnderuijsnnar og huggunar og Epterdæmis skrifad/ so ad þegar vier rótum j Neyd eda Motgang/þa ei gum vier strax ad giefa oss til aluarlegs Bænaakalls/og þa Neyden er sem hynnst/ad misstreysta þa ecke Nad og Myskun Guds/þuiad hañ er alla Tijma og ad eilijfu sa riette Naudhialpare/ Gud vor og Fader/ Frelsare og Saluhialpare/ huór ed alla Tijma óllum hialpad hefur

 vr

vr allskyns Syndum og pijslum / af skiærre Nad og Mijskun vegna sins elskulega Sonar / fyrer vtann alla Forþienan / eigenlegra Verka. Jonas hefur ad sönnu vered einn aumur Syndare og ohlydenn Madur / og hefur haft eina illa Samuisku / og skadsaman nagande Orm m: sier / og hefur önguan huggun haft af sinū heilagleik nie godum Verkum /. Eins ꝛc i sama mata giörer S. Paall / 1 Timoth: 1 þar hn̄ seiger so / Jeg er sa stærste og hellste allra syndugra / enn eg hefe Mijskun ödlast / vppa þad ad Jesus Christus villde syna a mier alla Þolenmæde / þeim til Epterdæmis / sem a hañ mundu trua til eilijfs Lijfs. Þar fyrer skulum vier taka þetta til vor / og vita fullkomlega ad lijka so sem Gud hefur Bænheyrt og frelsad Dauid / Jonam Paal og adra Heilaga / so mun hn̄ ꝛ hid sama giöra vid oss alla eiñ og sierhuörn / ef ad vier akaullum hans Nafn riettelega / so sem heilagur Ande hefur talad fyrer Mann Joel Spamans 2 Cap / þar hn̄ seiger so / huör hn̄ akallar Nafn Drottins / sa skal verda Saluholpē / Einn er Drottenn allra / rijkur vt yfer öllum sem hn̄ akalla:

Og Jonas bad til Drottins

Þesse aume Spamadur þikur nu eckert annad áferdom vera en̄ sialfañ Daudan / eilijfa Fyrerdæming / og Guds grimdar reide / þo hresser hañ sig upp / og snyr sinu Hugarfare til Guds / ad akalla hañ Hañ giörer hier so sem S. Augustinus seiger / Si vis fugere a Deo, fuge ab irato Deo ad Deum placatum / Ef þu villt flya og forðast Gud / so sem Jonas giörer hier / þa flyd þu fra Guds reide / og under hans Naad og Myskun / Jata þu þijna Synd og Sekt / akalla Gud / bid um Nad og Fyrergiefning j Nafne Medalgangarans Jesu Christi

Jeg kallade til Drottins

Þegar Jonas var komen ofan j Vämb og Maga Hualsins / þa finnur hann ad Gud mune eitthuad sierlegt hafa j sinne vid sig / og ad hann mune ætla ad hialpa sier / med þui ad hū lætur hū ecke straffs kafna / bæde vegna Saurenda og Oþecktar sem vered hefur j Hualsins maga og Þreyngsla & hita / huar fyrer hönū var omögulegt Aṽd ad draga / þar Hualsins mage var nu alla reidu tilluktur / so

 ad hañ

ad hn̄ tok til ad smellta og mellta þad j
han̄ var komed/ So hefur þar og vered
slykur hite ad omögulegt var hn̄ skyllde
ecke smelltest og fortærast a sijnum Lidū
og Limum/ef ad Gud hefde ecke mz sier-
legum og yfernatturlegum Krapte þad
hindrad. Og ef vier riett hugleidum slij-
kt/þa er þetta Dasemdarverk öngum mi-
nna en̄ þad/þegar Gud vardveitte þa þr-
ia Men̄ j glooda Ofne/eda Daniel a mil-
le Leonan̄a/Þuiad Gud er ecke Bunden
vid art eda Edle Skiepnan̄a eda Natt-
urunnar/ þa hann vill giöra nöckud sierle-
gt/han̄ skipar Solunne ad standa kyrre e
ganga aptur a Bak þa han̄ vill/hn̄ kann
j sundur ad kliufa vatned og lata þad
standa sem Klett og Murvegg þegar hn̄
vill. Allar Skiepnur og öll þeirra Natt-
ura og Edle hlytur ad vijkia og vndann
ad lata hans villd og Vilia/þad medkie-
nna þesser Skipmenn þar þeir so seigia/
Þu Drottenn giörer sem þier lijst/þu skip-
ar/og þa stendur þad/ Fiskar Siafar-
ins og Fuglar Loptsins/ Kuikinde Jard-
arennar/Elldur Vötn/Snior/Vindar og
Stormar/Stockar og Steinar/ Men̄ e
Diöflar og allar Skiepnur hliota ad lijda
hans

hans Orde / og giöra epter hans Villd ꝛ. Vilia so sem þar stendur J þeim / 148. Psalme / Hann er og hann blijfur alleina almattugur / hönum er eckert omögulegt so sem Eingellen sagde til Mariam. Og þeir gömlu Lærefedur hafa telad so. Apud Deum non tantùm nihil est inpossibile, sed ne árduum quidem. Fyrer Gu de er ecke ad eins neitt omögulegt / helldur er hönum eckert torvellt / Og Augustinus seiger / huad hellst Gud vill / þad gieter hann audvelldelega giört / þar fyrer ei gum vier ad trua hönum huad hellst hann talar / þuiad hann er Almattugur og sann ordur.

Af Barnaakalle Jonas eigum vier ad taka oss eitt Huggunarsamlegt Epterdæme / huörnen vier skulum hegda oss huad vier skulum til Rads taka / þegar vier erum stadder i storre Neyd og Angist. Jeg (seiger Jonas) kallade til Drott ins j minne Angist / þad er / þa öll mannleg Hialp var vtgiörd / þa allar Skepnur höfdu mig yfergiefed / þa ecke var annad a ferdum enn Dauden og eilijf Fordiörf un / þa vpplypta eg mijnu Hiarta til Gu ds / og akallade hann / So giörde eirnenn

 Josaph

Josaphat Kongur 2. Paralip 20. Ecke vitum vier (sagde hn) hvad vier eigū ad giöra/ helldur rennum vier vorum Augum til þijn/ Þetta er nu so riette Bænahattur/ þegar Kross og Motgangur/ eda einhuör önnur Kuöl + pijna liggur a oss/ so sem David talar optsinnis i sinum Psalmum einkum i þeim 77 Psalme/ A mijnum Motgangs tijma leita eg Drottins/ Nær eg er hrygg: þa hugsa eg til Guds/ Nær mitt Hiarta lydur Angist þa tala eg. Og enn seiger hann so, i ödrum stad J minne Neyd kalla eg vpp til þijn/ og Bid þu vilier Bænheyra mig. Þviad slijkt vill Gud hafa af oss/ so sem hann seiger Psalm. 50: Akalla þu mig i þinne Neyd/ þa vil eg hialpa þier/ og þu skallt prijsa mig. Alldrei er sa Dagur/ alldrei er su Stund/ ad christnum Manne liggie ecke stor Magt a ad Bidia/ nu skiedr þad stundum ad vor Hiörtu þau verda löt + köllд til Bænarkallsins/ þar fyrer vpp vekur Gud oss med Krosskorne og Motgange/ huör oss vm sijder vppvekur + keniur til ad Bidia eitt Fader vor eda tuær af Hiarta.

Og hañ andſuarade mier

Gud lætur ſijna riettruada ecke hrø þa og kalla vorgiefins/ helldur Barnheyt er hñ ha / ſo ſem David ber Vitne vm/ optſiñnis og allniſda j ſinum Pſalmum / og aller riettruader med honum. Og ſier deilis þa ſkulum vier merkia þau ord ſuñ ſtanda j þm 10 Pſalme/Forleitning þra Satæku heyrer þu Drotten/ Pyra Hiarta veit viſſeliga ad þitt Eyra hyggr þar ad Item j þeim 31 Pſalme/Jeg ſagda j mi ne Epaſemd/Jeg er viſſelega burt reken/ fra Aſionu þinna Augna (eins og Jonas) þo ſaint heyrder þu Rodd minnar Grathbeidne. Item/ Pſalmenum 34/þa eg leitade Drottins/andſuarade hñ mier og frelſade mig þra allre minne Hrædſlu Hueríer hellſt hann akalla og onada/og yþerpalla hañ ſo ſem ſu þatæka Eckian Domaran j Gudſpiall: Luc. 10. þeirra Andlit og andnarpan lætur hann eige ad Skómm verda:

Enn huórnen heþur Gud ſuarad Jona Spamanne j Hualſins Kuide? Med þeſſum Hætte/Hañ inngaþ j hans Hiarta eina viſſa og Kodnga Tru og ſtödnga

Hugganᴖ/ ſo hann pinnur med ſier viſſule ga og i ſinne Samuiſku / ad Gud er enn nu hȳs Gud og Fader / og ad hañ hepur hönum ſinar Synder ✝ Yfertt odſlur pyr ergiefed af Nad og Myſkun / vegna þeſ ſa pyrerheitna Meſſias. Og þad meira er / og allra haleitaſta / Gud openberar hönum pyrer heilagan Anda ſitt Heimug lega Rad / ſo ad Jonas veit nu i Hualſins maga þar hañ liggur / ad hañ mune verda Figura / Fyrermynd og Merking ✝ pullkomleg Avȳſan / vm Daudan ✝ Greptranina ✝ vppriſuna Herrans Jeſu Chriſti / ſo ſem adur var vm talad af 12 Cap Matthei. Hier pyrer verdur Jonas hrauſtur og lipande / lopar og prȳſar Gud pyrer ſȳna Nad og Daſemd / ſo ſem vier ſiaum hier / og munum eñ framar þa ad ſia og heyra i eilȳpu Lȳpe.

Jeg hroopade vr Kuide Nelujtis.

Þad er ad ſkilia / Jeg hurade / ad eg munde eiga epter þinne Riettlætis Reide ad para opan i Heluijte / ✝ vera eilȳple ga pra þier reken og pordæmdur / ſo ſem hann ſialpur ſeitna meir þeſſe Ord vtleggur / þar hann ſeiger / Jeg meinta ad Jeg munda

munde vera burt drifen fra þinum Augum/enn nu finn eg og formerke allt aumad i mijnu Hiarta/ huar fyrer Gude sie Lof ⁊ Dyrd ad eilijfu. Jonas hefur hier haft eina hrædiliga Samviskunnar plagu/og hans Hiarta hefur lidid ovmrædeliga pijnu ⁊ Kuöl af Lögmalsins böluan og Guds Reide/ huar med hann hefur ad mestu vnderþryktur vered / og i Aurvilnan leiddur og nidursocken. Slijk Freisting og Samuiskunnar plaga kallast af David i Psalmenum Daudans Bönd/Daudans neyd/Heluitis Bönd ⁊ Angist: Og þetta er þad sem S. Pall reiknar medal elldlegra Skeyta Diöfulsins/i giegn huerium hann bydur oss ad setia christelega Bæn/⁊ trua þui fullkomlega ad vier munum vera bænheyrder/so sem þar stendur i Psalmenum 145. Drotten er nalægur öllum þeim sem hann akalla/ öllum þeim sem hann akalla i Sannleika/Hann giefr þeim Gudhræddu sina Girnd og heyrer þeirra Kall/og hialpar þeim

Þu sockter mier nidur i Vnderdiuped.

Jonas gleymer hier Skips mönnunum sem hönum köstudu vtbyrdis/ giefur

þm̄ öngva Skulld/ og seiger Gud hafe giört þad. Þetta giörer hans Samviska/ hañ veit sig hafa syndgad i mote Gude / og er þui hrædddur fyrer hönum/ og veit ad Meñ hefdu eckert giört hönum til miska/ hefde þad ecke verid Guds vilie og skipan. Og snyr sier nu þar fyrer i slijkre Neyd/ og Angist alleina til Guds/ vitande þad/ ad slyk Plaga og pijna og Daudans Neyd/ er ecke annad enn Guds Reide/ huör hönum er nu ecke liettare enn þo Himen og Jörd hefde leiged hm̄ a Halse: Slyk er nu Samviskuñar Pijsl og plaga/ þeg ar hun vaknar riettelega af Syndeñe/ so sem sia ma a Dæmū þeirra aumu Manna sem vegna sinna Misgiörda eiga Lijf ed ad missa/ þeir hafa soddan Angist og pijnu og Kuyda/ ad þeir eru sinnulauser sia huörke nie heyra/ og ecke giegna þeir Ordum þo vid þa sie talad.

Ad auk þessa/ þa veit nu Jonas ecke annad eñ ad Gud hafe forkastad hönum/ og ad hañ mune nu hliota ad deyia/ ecke alleinasta lijkamlega/ helldur eilijflega. Enn i so storre Neyd og soddan ofeganlegum Harmkuælum/ og Samviskuñar Erfesemd/ og skarstu Daudans Neyd

þa

Þá þeß Von var vtgiörd/ Sia/ Þa kemur
Gud/ og hugsar vm hñs Blod/ sier aum
ur a hönum/ og er hans Naudhialpare/
og verndare/ og kiemur þui til Leidar/
ad Truen sigrar og yperuinnur alla Vant-
tru ms Jona/ so ad hñ slær fra sier r ve
synu Hiarta/ allre Barattu og allre Ef-
asemd/ og verdur nu fullviß vppa Nad
og Myskun Guds/ og hrædest huörke Dio-
fulen nie Heluijte/ ei Hafsins Diup nie þñ
ognarlega og andstyggelega Hualsins Ma-
ga/ j huörium hñ var byrgdur/ og önguæ
adra Neyd/ huörke stundlega nie eilijfa:

Hier meigû vier sia Krapt og mætt
riettrar Bænar/ og vm huöria David ta-
lar j Psalmenum 57. Jeg kalla til Gu-
ds hins allra hædsta/ til Guds sa Enda
giörer a mijnum Harmkuælum. Hañ send-
er af Himnum og hiælpar mier/ hû send-
er og sina Myskun og Sannleika tryggd/
Item/ Psalm 69. Þeir ed Guds leita/
þeirra Hiörtu munu lifa/ þuiad Drotten
Bænheyrer þa Fatæku/ og forsmaer ecke
syna Bandingia:

Þar fyrer skulum vier j öllum Eymd-
um og Haskasemdum hallda oß og flyia
til Bænarennar/ eins og Dufan giörde/

j Noa ørk / þa hun þaſt hvørge þañ ſtad a hvørium hun mætte Fot ſinn ſeſta / þa flo hun aptur j Aurkena / So eigum vier ad flyia til Barnaaktalſſins j øllū vorum Motgange og Manraunum.

Þeir ſem hellda ſier vid þad Fanyt er / þeir yfergiefa þeirra Nad.

Þad er i þa Meinig talad / Afgudadyrkarar / Verkheilager og vræſiarar / ſo yfergiefa ſinn Gud og Herran Christum / vegna þeirrar Þionuſtugiørdar eda Dyrkanar ſiñ einſkis er verd / Þeir trua ꝛ treyſta vppa þeirra eigenleg Verk / eñ forſmā og vilia ecke þiggia þa riettu Nad / og þ ſaña Riettlæte ſiñ þñ verdur af Gude giefed og tilreiknad : Þar fyrer talar Gudo Sonur ſo vm þa j 16 Pſalme / Þeir ſiñ ſtunda epter hinum ødrum / munu ſtort Hiartans angur lijda. Jeg vil ecke forn fæ[r]a / fra Dryckiar offur m Blodenu / ꝛ ecke helldur taka fra Nafn mier i Mun Þad er ſo myked talad / hvør hañ verdur ecke fyrer mitt Blod (ſeiger Christur) af Syndønum hreigen / ſa verdur alldrei hre iñ ad eilijfu / og hañ mun ſiñ annar onyt

ſam

Kemur einſkis verdur Madur / Sa ed vp pa ſijn eigenleg Verk forlætur ſig / forglatadur verda. Þa vill ſo gãga til ſem Dauid ſeiger j Pſalmenum / 51 / Drotten þu hefur riett j þinum Ordum / og ert hrein̄ en̄ vier erum ohreiner og ſynduger / og høfum eckert ad hugga oſſ vid / nema þijna omælanlega Naad og Myſkun j Chriſto Jeſu / huør hn̄ ecke hefur þijna Myſkun ſa forlætur ſig vppa þad einſkis verda / og ham mun ad øngun verda / og til Skammar.

Enn eg vil med Þacklætis Offre Mitt Heit enda:

Sem hn̄ villde ſo ſeigia / Hiner adrer fare ſo ſem þr kun̄a / en̄ eg vil þacka Gude / fyrer þad hann hefur af ſkiære Naad og Myſkun hialpad mier vegna ſins elſkulega Sonar / / Jeg vil hallda mitt heit þad er / eg vil jata og medkienna hn̄ fyrer ſannan Gud / jeg vil akalla hn̄ og þiona hønum / jeg vil lofa og vegſama og heidra hn̄ / jeg vil giora ſo ſem han bydur og bifalar mier / og vil nu i Kiæpne Drottins Predika fyrer hm̄ j Kirkiunne / ſo ſem Gud

hefur bodet mier. Þetta kallast med riett ta ad enda heit sitt / ecke epter Vysu Fræ Phariseis og Klaustra Manna fyrrmeir helldur epter þui fyrsta Guds Boodorde / og hans Orde og Befalningu / þuiad vm hin önnur Heit / þa standur berlega so skrifad / Forgiefins þiena þeir mier med Manna Bodordum og Setningum:

Vissulega hefur Jonas hugsad epter þm 50 Psalme Davids / þar Gud so talar / Fornfær þu Gude Lofgiördena / ꝛ betala þm hæsta þijn Heit (þad þu hefur lofad, so ad hann skule vera þinn Gud / ja sem skrifad stendur i fyrsta Bodorde) og ákalla mig i Neydenne / þa vil eg frelsa þig ꝛ þu skalt prijsa mig

Og Drottenn sagde til Hualsins / og hann spio Jonas vt sier vppa þurt Land.

Þetta er Guds Verk / ad Hualurenn hlytur ad fara ad Lande / og kasta Jona vppa þurt Land / slijkt hefur skied m; fra Bærlegum og furdanlegum hætte. Ad ar fyrre stendur hier / ad Gud hafe sagt til Hualsins / ecke ad hann hafe talad vid Hualen / eda ad Hualurenn hafe skilid huad

verid

vered hefur Guds vilie og Bifalning/ helldur he fur Gud so til sett og skickad ad Hualuren hefur orded ad synda ad Lande/og kasta Jona vr sier vppa Land. Og hefur þesse hin mykle hualur/ haft einn sierligan Leidsagara sem er Guds Vilia/han hefur so viliad lata verda/ad Jonas skyllde med slijkum furdanlegum hætte verda frelsadur/ og so sem einn vndarlegur Seinde madur konna j Assyriã

Josephus Sagnamadur skrifar ad Hualuren hafe kastad hönum a Land. Þar ed kallast Littus Auxinium/ei miög langt fra Assyria Lande/og hallda þeir lærdu ad Hualuren hafe runned m3 Jonã j þria Daga/ecke styttra Veg en vel 250 vikur Sioar. Enn huörnen sem þad hef- ur fared/ þa eigum vier ad huxa hier vm huörsu furdanlega og dasamlega Gud kann ad frelsa syna j mote öllum nattur legum og mannlegum Skilninge/ þegar þeir heilögu sialfer meina ad þad sie m3 öllu vtgiött og endad/ þa kiemur Gud og hialpar/og þegar Neyden er sin mest og stærst/ og Men hyggia ad allt mune j eitt fr.:pa og hrynia/ þa er Gud nalæ gur/ Seigande/ hier er eg/Jeg vil hial-

 pa þier

pa þier. Slijkt ættum vier ad hugleida/ + ſetia vora Tru ſtadfaſtlega vppa Gud þa mun hañ hialpa oſſ.

J Niðurlage þeſſa Capitula haſa aller Gudhrædder + riettruader eina viſſa og oſallvallta Huggun/ þad Gud kañ ad hialpa þeim og frelſa þa vr allskyns Neyd og Motgange/ vr öllum Lijfs haſka/ Daudans Baratta og Helvitis Angiſt Lyka vr Sottum og Siukdomum/ + all ſkyns Harmkuælum/ þegar þeir akalla + Bidia Gud af Hiarta/ ſo ſiñ Jonas giörde hier/ og enn þad meira er/ Gud mun a ſydaſta Deige med ſinne Rödду kalla þa og framleida/ huar helſt þeirra Hræ + Lykamer eru/ ſie þad j nedſtu vnderdiup um Siovarins/ eda ſo öll Fiöll og allar Hæder j Heimenum læge oſa a eins Mas ns Hræe/ þa hlytur þad vpp ad ryſa og fram ad koma/ þegar Gud Drottenn talar + ſeiger ſo/ Surgite mortui/ryſed vpp hier framlidner/þa munu jafnſnart allar Grafer opna ſig/öll vötn/ öll Höf/öll Fiöll og Dyke og allar Ofærur/ og öll Heims kringlan/ og huar helſt ad er hid minſta Molldardupt eda Bein af Manne þad mun þa framkoma/ Og Höfudein=

helſins Hliod/ og Guds Ludur mun giel-
la/ ✝ allra Mañа Lijkamer munu vppriſ
ſa og j liſs koma/ vr nedſtu Myrkrum ✝
Vnderdiupum Jardarennar/ þegar Son-
ur Guds vill dæma Lifendur og dauda:

Þridie Capitule.

OG Ord Drottins ſkiede j
annad ſinn til Jonam/ og
ſagde/ Stattu vpp og far j
þann ſtora Stad Niniuen
og predika fyrer þeim þa Predikun ſiñ
eg ſeige þier. Þa reis Jonas vpp og
ferdadeſt til Niniue/ ſem Drotten hafþ-
de ſagt/ Enn Niniue var Guds ſtadur
þriggia Dagferda ſtor: Og ſem Jon
as tok til ad ganga j Staden/ og var ko
menn eina Dagreiſu/ Predikade hann
og ſagde/ Enn nu eru fiørutige
Dagar þar til ad Niniue Borg ſkal ſo
kua/ Þa trude Folked j Niniue a Gud
og lietu bioda Foſtu/ og þeir klæddust

Seckium/bæde stører og smaer.

Og sem þetta kom þyrer Kongen j Niniue/ stod hañ vpp af sinu tignar Sæte/ Og afskrydde sig sÿnum Purpura/og sueipade vm sig einum Seck/ og setteſt j Auſku: Og liet eitt Bod vtganga og seigia j Stadnum epter Skipun Kongsins/ og hñs Magtarmanna Þar skulu huorke Menn nie Dyr/ecke Naut nie Sauder nockud smacka/ z eingen skal þm nockud ætt gieþa/ ecke helldur lata þau drecka Vatn: Og Menn og Dyr skulu sueipa sig Seckium/ z hrópa til Guds aluarlega/ Og huør skal snua sier þra sÿnum vonda Veige/ og þra Jllſku sinna Handa/ Huør veit nema Gud vmuende sier/og hñ angre þad og snue sier þra sinne grimre Reide/ ſo vier þordiørþunſt ecke.

Og sem Gud sa þeirra Verk/ad þr sneru sier þra sÿnum vonda Veige/ Angrade hañ þad vonda/sem hann haþde sagt ad hñ villde giøra þeim/og giørde þad ecke.

Meire

MEire og stærre Neyd og þyngre pijn
og Plaga kann ecke ad huxast enn su
sem Jonas hefur haft j sinne Samuisku
vegna sinnar Syndar / Þuiad huar helst
Synden rietteliga vppuaknar / og einkum
þegar Gud sialfur vppuekur hana / ⁊ mꝫ
einhuórium sierligum Straffe klappar a Sā
visku dyr Hiartans (Eg meina vm þa sem
Vit og skyn hafa a Gude og hans Riett-
lætis Reide) þa þlytur allur Styrkur og
Hraustleike Samuiskunnar og Holldsins
nidur ad dodna og detta / Motlijka so sem
skiede Gydinga / þa Jesus j Grasgardenū
sagde til þeirra / Jeg er hañ / Joh 18.
Og vm slijkar hryggelegar Harmaklagan
er Samuiskunnar / þa lesum vier ⁊ siaum
allvijda j Psalmum Dauids / huórsu ad
þeir Gudhræddu hafa Syndanna vegna
opt og osialldan vered pijnder og plagad
er / so sem lioft er af epterfylgiande Grei
num / huad øllum hryggum ⁊ Harmþru
ngnum Samuiskum skal vera til hinnar
mestu huggunar / Þuiad þar er lioslga ad
sia og merkia / huad Dauid hefur lided /
og huórsu hann hefur pijndur og plaga
dur Madur vered / Syndanna vegna j Hi
artans og sinne Samuisku

Psalm 6.

Drotten strappa þu mig ecke j þinne Reide/og typta mig ecke j þinne Grimdar Bræde. Drotten myskūa þu mier/þui ad eg er veykur/lækna þu mig Drotten/aþ þui ad mīn Bein eru skielþd/og mīn Sal er miög hrelld. Æ Drotten huörsu leinge sk had vera? Snu þu hier Drotten ad mier/og hialpa mier/ frelsa þu mig þyrer þinnar Myskunar saker. Jeg er þreyttur ꝛ mæddur j minne Andvarpan/og eg væte vm allar Nætur mitt Legurum. Mitt Andlit er dapurt aþ sorgd/ og tekur ad elldast/ þuiad eg kuelst aa alla Vegu.

Psalm 13.

Drotten huörsu leinge villtu gleyma mier so med öllu? Huörsu leinge byrger þu þitt Andlit þyrer mier? Huörsu leinge skal eg kualen verda i minne Salu/og lijda Angur j mīnu Hiarta daglega/Huörsu leinge skal minn Ovinur ganga vpp yþer mig?

Psalm 18.

Mig haþa vmkringt Daudans Bönd og Belials Becker haþa skielþt mig/ Bön-

ten Helvitanna hafa vmkringt mig/ og Snörur Daudans hafa vered mier offter kar. Þegar eg er j nöckre Angist/ þa kalla eg til þijn Drotten.

Psalm 22.

Minn Gud/ minn Gud/ þui hefur þu yfergiefed mig/ Jeg græt/ enn min Hiálp er fiarlæg. Minn Gud/ a Dagen kalla eg og þu endsuarar mier ecke/ og a Nætturnar þeige eg eike helldur. Jtem/ Vertu ecke fiærre mier/ þuiad Hörmungen er nælæg/ af þui hier er eingen sa sem hialpar. Mier er vthellt so sem ödru Vatne/ og öll mijn Bein eru adskilen/ Mitt Hiarta er j mijnum Lÿkama so sem blött Vags/ minn Kraptur er vppþornadur so sem an nad Skurm/ og mijn Tunga loder vid Gomen/ og þu hefur lagt mig j Daudans Dupt.

Psalm. 31.

Jeg hef Angist/ mitt Yfersbragd er falled af Harme/ þar med mijn Sal og mitt Holld/ Mitt Lijf er vegna Hrygdar ad Protum komed/ og minn Allдur vegna Anduarpanar/ Minn Kraptur er fallen fyrer minna Misgiörda saker/ og

 mijn

mijn Bein eru mattlaus orden. Mier ge ingur so jlla / ad eg er orden ad storre Sk öm hia minum Nabuum / og ad vidbiod hia mijnum Kunningium / þeir ed mig sau vte þorduduſt mig. Jeg er vr minne ꝼall en so sem Framliden madur / og eg er or den so sem annad broted Ker.

Psalm 32

Þa eg villda haꝼa þagad / þa vrdu mijn Bein mattlaus aꝼ dagligre Andvarpan / þuiad þijn Hönd la Dag og Nott þungt a mier / so ad mijn Vökuan vppþ ornade / so sm a Sumarþerrer.

Psalm 38.

Drotten straꝼꝼa mig ecke j Grimd þinne / og typta mig ecke j þinne Reide / Þijnar pijlur standa j mier / og þijn Hönd þrycker mier nidur. Eingenn Heilbrigde er j mijnu Hollde / aꝼ þinne Ognan / og ecke Fridur j mijnum Beinum / vegna minna Synda / þuiad mijnar Synder eru vpp geingnar yꝼer mitt Hoꝼud / so sm ein þung Byrde / eru þær mier oꝼ þungar ordnar. Mijn Sar eru ꝼuen og roten ꝼyrer Heim sku minnar Saker / Jeg er bæde biugur og bogen orden / og allan Dagen geing eg hr

Ygur / Puiad mijnar lendar eru med ollu oppvisnadar/ + eingen Heilbrigde er j mijñ nu Holldre: Mier er ollum vmskipt / og eg er midg sundur kramen/ Jeg æpe vt aþ Anduarpan mijns Hiarta. Mitt Hiarta er skialþande/ minn Styrkur heþur mig yþergieþed/ og Liosed minna Augna þad er j burtu þra mier.

Psalm 39:

Liettu aþ mier þinne Planingu/ Þuj ad eg er Mattlaus orden/ aþ Hirtingu þinna Handa.

Psalm 40

Oteliande Harmkuæle haþa vmkringt mig/ Mijnar Synder gripu mig so/ eg gat ecke sied/ þær eru þleire eñ Hær a Hoþde mier/ og mitt Hiarta heþur yþergieþed mig.

Psalm 42.

Minn Gud/ sorgþull er Sal myñ/ Item/ Þui ertu so hrygg Sæl mijn/ og huar þyrer angrar þu þig so/ Treystu a Gud.

Psalm 51

Myskuna þu mier Gud eþter mykill re Giæsku þinne/og aþma þu mijnar Sy

nder

epter/epter mijkelleik Miſkunſemda þiñar. Þuo þu mig vel af mijnum Syndum/ og hreinſa mig af mijnum Miſgiördum Lat mig þa ad heyra Fognud og Glede/ ſo ad þau Bein verde gladuær/ ſem þu hefur i ſundur mared/ hugga þu mig af tur med þinne Hialp.

Pſalm 55.

Mitt Hiarta knelſt j mijnu Lijfe/ og Daudans Hrædſla er yfer mig falleñ: Hrædſla og Otte er yfer mig komen/ og Skielfingen er yfer mig fallen/ Jeg ſag da/ Gud giæfe eg hefdi Vænge ſiñ Dwfa ſo eg mætte flinga j burtu/ og blijfa j Ey demörku/ Jeg ſkyllda þa forda mier/ ſo ad eg komeſt vndan þiñ Stormvinde

Pſalm 61

Þegar mitt Hiarta er j Neyd og An giſt þa kalla eg til þijn.

Pſalm 63.

Gud þu ert minn Gud/ Arla vakna eg til þijn/ mijna Sal þyrſter epter þier j þurru og þrioſtugu Lande/ þar eckert Vatn er.

Pſalm 69.

Gud frelſa þu mig/ Þuiad Vatned

er komed

er komed allt ad Salu minne/Jeg sijg nid
dur j diupan Saur/þar eingen Botn er/
Jeg er komin j Sioardiup/og Vatsflod
ed vill dreckia mier. Jeg er moodur ordē
aff Kalle/og mijnar Kuerkar eru ordnar
kamar. Synē teku ad þuerra/vt aff lan
gre Eptervæntingu og Vonan a minn
Gud.

Psalm 77.

Mijnar Hendur vppriette eg til þijn
a Naturnar/og læt ecke aff þui/Þuiad
Sal mijn vill sig ecke hugga læta. Þeg
ar eg er hryggur/þa hugsa eg til Guds/
Nær mitt Hiarta lijdur Angist/þa tala
eg/Og so er eg Mattlaus/ad eg giet
varla Ordum vppkomed.

Psalm 79.

Minstu ecke a vorar gamlar Misgi
örder/Myskuna þu oss snatlega/ þuiad
vier erum miög parader ordner.

Psalm 85.

Tak burt fra oss þijna Fabyckiu/vil
tu alla Æfe vera oss reidur/+ lata þijna
Reide eilijflega liggia a oss/ Villtu ecke
lijfga oss aptur/ so ad þitt Folk meige
gledia sig yfer þier?

Drott

Psalm 88.

Drottenn Gud minn Hialpare/ Nott og Dag kalla eg til þijn. Mijn Sal er bladen af Eymdum/ + mitt Lijf er kom ed nær ad Helvite/ Jeg er reiknadur m þim sem ofan fara j Heluijte/ Jeg er lijka sem sa Madur sem ongua Hialp hef ur. Jeg ligg a medal þeirra Dauda/lijka sem þr j Helilegnu/ þeir ed j Grofum um liggia/ a hueria þu minnest ecke leing ur/ og þeir ed fra þinne Hende eru for drifner/Þu hefur sokt mier ofan i Pytt en/ ofan i Myrkred og j Vnderdiuped/ Þijn Grimd þrycker mier nidur/ og allar þinar Bylgiur ganga yfer mig. Mitt Yferbragd er dapurt orded af Eymd og Vesolld. Eg er orden aumur og vanmegna/af þui ad eg er so burtreken fra þier Jeg lijd þijna Skelfing so ad mier ligge vid ad orueilnast. Þijn Grimd geingur yfer mig / þijn Skelfing þuin þuingar mig

Psalm 94.

Mykla Hrygd hafda eg i mijnu Hiarta/Enn þijnar Hugganer glóddu mijna Sal.

Psalm 102.

Mijner

Mijner Dagar eru j burtu lidner sem Reykur/og mijn Bein eru forbrend/lijka so sem annar Elldibrandur. Mitt Hiarta er sleiged og vppþornad/lijka sem annad Gras/ So þad eg gleymi Mat mijnū Mijn Bein tolla vid holldid af Grate ꝛ Anduarpan. Jeg er so sem einmana Fugl a hws þekiu. Dagliga nijda mig mijner Oviner/ꝛ þr ed hæda ad mier/sueria vm mig/ Auskuna jet eg sem Braud/ꝛ mz Tarunum blanda eg minn Druck vegna þinna heitinga og þinnar heiptareide/ Þui ad þu hefur hafed mig vpp og sleiged mier nidur. Mijner Dagar eru burt lidner sem Skugge/og so sem hey er eg vpp þornadur:

Psalm: 109.

Jeg er aumur og fatækur/ mitt Hiarta er j mijnu Lijfe sundur kramed/ Jeg fer j burt sem Skugge/ sa ed j burt hverfur/ Jeg verd j burt reken so sem Padda. Min Knie eru mattlaus af Fôstu/ og mitt Holld er blamagurt:

Psalm: 116:

Fiötrar Daudans vmkringdu mig/ Heluitis Angist hefur snorted mig/ Jeg ratade j Eymd og Anaud.

Psalm: 119:

Sal mijn liggur j Dupte/endurlijfga þu mig epter þijnu Orde. Eg græt mig/so ad mitt Hiarta omæd vpp. Styrk mig epter þijnu Orde/Angist og Neyd hefur snorted mig.

Psalm 130

Vr Diupunum kalla eg Drotten til þijn.

Slijka Angist og Samviskunnar bardattu hafa þeir heilögu lided/fleire enn Davíd einn/a medal huörra ad verid hefur sa gode Ezechias kongur/so sem mierkia ma af hans Ordum/ Esa. 38. þar hann seiger/ Jeg sagda/ Nu hlyt eg ad fara til Heliar/ nu ma eg ecke leingur sia Drotten. Nu ma jeg ecke sia Menneskia. Drotten molade j sundur öll mijn Bein/ lijka sem Leon.

Slijka Barrattu og Astrijdu/hafa fromer og Gudhræddir Menn enn nu opt sinnis ad lijda/ einkum j Daudans Neyd/ so þeir hugsa med sier/ ad Gud hafe gleymt þeim/ þeirra Synder sie myklar og margfaldar/Gud hafe forkastad þeim/ og vilie ecke Bænheyra þa/ og ecke vera þeim

myl-

myſkunſamur. Og ſlijkt eru þad elldlig Skeyte Andſkotans/vm hvỏr S. Pall ta lar j Piſtlenū/Ephes. 6 / Sa ſaluge Doct or Lutherus ſkal haƀa opt ſo talad/ ad hn̄ villde myklu helldur kioſa ſier ad vera j Myrkua ſtoƀu Aar + Dag/ og liƀa þar vid Vatn og Braud/ enn ad lyda ſlijka Samuiſkunnar Baratta og Kuǒl vm ei: na Stund Dags. Enn aƀ ſlijku vita þeir ogudlegu eckert/ſin̄ ecke hugſa vm Gud/ þo ma ſkie nǒckrer ƀinneſt aƀ þm̄ ƀromu og Gudhræddu ſin̄ ecke allſialldan lijda ſlijkar Freiſtingiar/ og ſlijker ſkilia þad David meinar þar hn̄ ſeiger/Wr diupeim kalla eg til þijn Drotten/og hvỏrſu ƀegn ar þa verda þeſſar Harmƀrungnar ſærd ar og plagadar Samuiſkur þar vid/ þegar þær ƀinna og ƀormerkia ad nyu/ nǒckra Nadar huggun Guds j Chriſto ſo þær kunna ad ſeigia/Minn Sal þui hryg ger þu mig / treyſtu Gude / hann mun ecke ƀorlata nie yƀergieƀa þig/eñ þo hañ vm Stūdarſaker late ecke ſia nie merkia ſig/Þui ſo talar hañ ƀyrer Spamanſins Munn / Eſaie 54. Vm litla ſtund heƀ eg yƀergieƀed þig/ eñ med mijkillre Myſkun vil eg þil ſamans ſaƀna þier eƀtur/Jeg

 heƀ

heß nu eitt Augabragd byrgt mitt And-
lit ßyrer þier a Reidinnar Tijma/ Enn
med eilijßre Nad vil eg myskuna þier/
seiger Drottenn þinn Endurlausnare.
Fiöllen skulu ßalla/ og Hæderna skulu
vijkia/ eñ mijn Myskun skal ecke vikia ßra
þier/ og Sættmale mijns Fridar skal ecke
ßalla seiger Drottenn/ sa þier myskunar/
Item Psalm. 30/ Reide Drottins varer
vm eitt Augnablik/ og hañ heßur lyst til
Lijßsins/ Ad Kuollde Dags er Vein + grä-
tur/ enn ad Morne(mun vera)Glede og
Fögnudur.

Med þessum hætte heßur nu Jonas
vered staddur j ovmrædelegre Daudans
Neyd og Angist/ Enn hañ siñ giörer vor
Daudanum Lijßed/ vor Syndenne Rettlæ-
tid/ Vr örvilnanenne Glede og Huggun
og sa siñ deyder og lijßgar/ og leider til
Heluitis/ + j burt þadan aptur/ og sa ed
vardveiter Fætur sinna heilagra/ 1 Reg 2
Hann same sannur Gud og einka Naud-
hialpare ßrelsar hier Jonam Spamann
so ad hū hædest hier so sem ad nyiu/ + kie-
mur vr Myrkrunum j Liosid/ so hū ma
seigia sem Faderen sagde vm hañ ßorta
þada Son/ Luc 15/ Þesse minn Sonur
þar dauð

var baudur / og er nu orden lifande / hann var tyndur / enn er nu funden.

Þegar Jonas var nu komen vr Hual num j hvörs Kuide og Maga hann haf de þria Daga og þriar Nætur leiged og lifad / j þeim hrædilegu + andstyggiligu Saur indum og Þrengslum og Hita / og þa Hvalurenn hafde kastad hönum vr sier vp pa þurt Land / og hann hafde nu feinged Roo og Frid j sinne Samuisku / og var komen j Satt vid Gud / þa feck hann ad nyu Befalning af Gude / ad fara til Ninive og predika þar / þad sem Gud bydi hönum / Sem er / ad Niniue skule fӧckua jnnan 40 Daga / vegna sinna Synda.

Predika þa Predikun sem eg seige þier / ⁊ c.

Jonas fer ecke til Niniue med sierlig kar Kallanar og Befalningar Guds / hell dur bidleikar hann vid / þangad til Gud kall ar hann j annad sinn. Hann tredur sier ecke fram sialfur / hleypur ecke med sierlegrar Guds Befalninger / so sem þeir giördu vm huöria Drotten talar hia Jeremia Spamanne / 23 Cap. seigande / Jeg sende

þa

þa Spamenn ecke / þo hlupu þeir / Jeg talade ecke til þeirra / þo spadu þeir.

Lærum hier ad skÿpa vid vort Kall og Embætte / og þreyngia eda smeygia oss ecke j þad sem oss er ecke af Gude bifalad / Enn þegar vier erum kallader og oss er af Gude Bifalning giefen / giörum þa so sem oss er bifalad / ecke midur ecke framar. Enn ecke yfergiefa vora Kallan / forda oss v flyia / eda þora ecke tala þad Gud bÿdur.

Enn til slÿkrar Sendefarar edur Predikunar / og huör hann vill rietteliga og trulega höndla og breyta / þa heyrer þetta / Fyrst ein viss Kallan. Þar næst einn viss Mæle þradur og riett Regla Guds Ords / huar vm skrifad stendur / Esaie 51 Jeg legg mijn Ord þier j Munn. J þridia mata heyrer til slÿks Kalls v Embættis Tru og Dygd / ortak og Erfide / og Vmhyggia i öllum greinum sin predikunar Embættenu tilheyra / sem er / ad lesa v jdka sig / ad aminna / strafja / viduara / hoota v hugga / v c: Og slÿkt sk madr ecke taka vr sÿnu eigen höfde / epter Villd eda ovilld vid annan / helldur epter Guds Ords hliodan / og so sem Gud hefur fyrer sett

og skipad. J fiorda lage heyrer til þessa Predikunar Embættis/ad Madur sie stø dugur og stadfastur/hygdiarfur og oski elfdur/og hugsi ecke vm hvad þar vill ey terkoma/hvórt ódrum lijkar þad vel eda jlla; Huór hann hefur ecke þetta fernt/ og þar ecke er Bæn og jdugligt Akall til Guds/og lijka ærligt ⁊ christeligt Framferde/hann same er ecke hæfeligur til slijkrar Sendefarar eda Predikunar embættis. Og þo hann sie sendur/og þo hann hafe Guds Kiþalning/ þa ma skie hann hrædest og skielfest/ þegar Offsokn og Motgangur kiemur/ og fare so sin Chr istur seiger j Gudspiallenu vm Leigulidan sa ed alleina hyrar vm sinn Maga ⁊ stundlegt Vpphellde.

Þa tok Jonas sig vpp ⁊ foor

Jonas er nu orden hlyden/og predikar þad Gud bydur hönum: Hann er nu fyptadur og reyndur/og fægdur og hreinsadur/sin Gull eda Silfur af öllu Saurindum/Slijkt verkar Kross og Motganguz/huór ed miög er naudsynlegur ⁊ gagnlegur/skule annars þad hollbleqa Athuga leysi/med fleirum ódrum Sirndum og

Tilhneigingum. ſtillt ✝ mdurþrykt verda Einkanlega ahrærer. Þetta rietta Predikara og Salüſorgara / Þeir hliota af vallt ad lijda nöckud. Huiad hvad er einn oþorſoktur oreynd: Predikare ? Huar til er hñ gagnlegur þegar nöckud liggur a ? Enn huör hañ heþur vered j Hualnum / þ er / huörn Gud heþur agad og typtad m̃z Kroſſe og Motgange / og hreinan giört / og hann er komen a Land aptur / og heþur þeinged Huggun / ſa kann ad tala med Alvóru og aþ Hiarta / ſa kann og koma vid annara Manna Hiörtu / hañ kañ ad vnder vijſa ödrum / ✝ ad þiena Fatækum og Sorgþullum Samuiſkum:

Enn Niniue var mijkel Borg Gu ds / þriggia Dagleida

Þetta er. Þui ſkrifad / ad vier ſkulũ lata vpp Augun / ſia til og athuga / huör ſu ad Þeſſer Niniue Borgar menn / haþa þliotliga og alvarliga 'idraſt og ſier til Guds ſnued / / Huad ſamliga ma Vndur þikia / eþ vier hugleidum þa Meñ ſiñ nu liþa j Heimenum. Niniue var ſo ſtor St adur / ad ſkyllde Madur ad eins ganga eitt ſiñ / vm öll eda þleſt Stræte þeirr-

ar Borgar/þa var þad heil þriggia Dæ
ga Reisa/ z hefde Madur orded dagliga
ad ganga margar Mylur vegar.

Nu eru j sierhuórium Borgum (aña
ra Landa) margar Soknarkirkiur/ og
fiólde Predikara/ Eñ j þeña stora Stad
Niniue/ þa kiemur ecke nema eiñ Vtlend
ingur og Framande Predikare/ og snyr
þeim óllum med sinne Predikun til Jdra
nar/ Slijkt ma sannarlega Vndur heita/
Nu a vorum Dógum og j þessare óld/
hefur j sinne Sokn einn Kieñemadur nog
ad gióra/ vid eirn z annan/ ad amiñna z
aga/ og hallda hónum j Taume/ so hann
sie Guds Orde heyrugur og hlydugur/ og
allvijda/ einkannlega j godum Sueitum/
þa eru allmarger þeir sem standa j Mót
sum a sijnum Salusorgurum / skeyta
ecke vm þeirra Ord eda aminningar/ All
ar eda velflester af þeim sem nóckud for
meiga eru þeirrar meiningar/ ad Prestar
ner skule ecke predika so hardliga/ ecke
straffa Synder og Glæpe / Enn sie þad
giört/ þa er ei annars ad vænta/ enn
heiptar og haturs / Vmlestra og Amælis
so ad eingen betrar sinn Lifnad.

Enn huórin koma Menn til leidar hi

er

er med ? og huad vill epter slijkt komä ?
Þad reynum vier og siaum daglega/eþ ad
vier lata vilium Augun vpp/Þad geing-
ur til so sem sa Guds Madur Doctor Lu
therus skrifar j einum Stad/ vm Þyska
land/ þar Guds Ord var openberlega
vthroopad og predikad/ enn var þo af
velplestum forsmad/fyrerlited/vtreked t
ofsokt/þar seiger hann so. Skyllde Gud
ecke reidast slijku? Þar er omoguligt añad
enn þar kome Hallære/Hungur Drepsott
Pestilentia og plagur/ Agiarner Vallds
Menn og Tirannar/Strijd og Osamþy
ckie/Yferfall af Tyrkium og Tortarum/
Ja/þad være eingen Vndur(seiger Luth
erus)þo Gud opne allar Dyr a Helujte
og liete alla Diofla regera og drottna
yfer oss og a medal vor/eda hñ liete ellð
og Brennestein rigna yfer oss alla/ eins
sin hñ giórde vid Sodoma og Gomorra
Þuiad hefde Sodoma og Gomorra/ ha
ft og heyrt Guds Ord/so sem vier/ þa
mundu þar Borger standa enn nu þenna
Dag. Þuiad tiusinnum argara og verra
er nu Þyskaland enn þar Borger voru/
Þuiad þar hofdu ecke Guds Ord/ecke þ
heilaga Predikunar Embætte/ Vier hof-

þum þad huórtueggia / enn vier hugsum eins vm þad so sm̄ þr ed Biarna villdu ad Bæde Gud og hanns Ord være langt j Burtu

Nu vill hier so epterkoma / ecke alleın aſta þta ſkundligt Straþþ ſm̄ nu er vm talad / helldur þad ſm̄ Guds Son ſialþur ſeiger / Matth 12. Menn Niniue Borg ar munu koma fram̄ a ſeinaſta Dome m3 þeſſare Kynſlod / og munu þordæma ha-na / þuiad þeir giórdu Jdran epter Pre-dikan Jonas / Enn ſia hier er meire enn Jonas.

Hnör ſm̄ heþur Eyrun ad heyra med ſa heyre / Siertu einn Valldsmadur / og Domare / hegda þier epter þui ſm̄ Gud Bydur þier j ſijnu Orde / Enn eþ þu giör-er þad ecke / þa tak Leidrietting aþ Guds Orde / og þylg truum Læreþedrum / þeir ad þier ſeigia Guds Vilia. Eñ vilier þu ecke giora þad / ſo þar þu j hans Naþne ſem þig leider og dreguŕ / allt þangad til ad Kongur aþ Niniue þordæmer þig a ſeinaſta Deige / og klagar þig þyrer Gu de / og óllum Skiepnum Guds / þa þærþu þijn ʒorþient Laun þinnar Agirndar og Otiettlætis. Siertu einn Kaupmadur /

Borgare eda Bonde / einn Þienare eda Þræll / Ambaatt eda önnur Kona / Hwsbonde eda Husfru / Vinnumadur eda Vinnukona / Fader eda Moder / Forelldre eda Fyrermyndare / Prestur eda Predikare / eda hvada Embætte þu hefur / þa lat þier þad hid sama sagt vera / Lifdu j Guds otta / og hafdu hann þier fyrer Augum / vertu hlyden Gude og hans Orde og Aminningum / fordast Synder og Glæpe / Og lif þier j heimenum gudliga riettferdugliga / og sparliga / so sem S. Pall kienner til Thimot 5. Enn vilier þu ecke fylgia Guds Orde / nie hlyda þui / þa fylgdu Diöflenum og þijnum eigen vilia / so ad þu verder med Salu og Lijkama kastadur J þann Pytten allra Fordæmdra sem vellur med Ellde og Brennesteine ad eilijfu. Hvör hefur Skulldena af þessu? eingenn nema þu sialfur / sem ecke villt giöra Jdran a medan þu matt jdrast / og villt ecke hlyda þeim sem er meire og stærre / enn Jonas / Salomon og aller Kongar og Spamenn og hefur þo þitt Nafn af hönum / og hrosar þier af hans Nafne og Orde / og þijkest vera forkostulega christen / enn eingenn Heidinge. Hien skyllde

de nu

be nu huör og einn giæta ad sialþum sier
hure ecke vm adra nie þra þag / när þr
giöra Jordan / Helldur vakte sialþan sig / +
hure vm ad huör a þyrer sialþan sig Reik
ningskap ad standa a seinasta Deige / ein
ecke þyrer adra.

Þar eru enn nu 40 Dagar þangad
til ad Ninive skal sockua.

Þetta heþr vered j stuttu male Mer-
gur Malsins og Meining og Innehalld
þeirrar predikunar sin Jonas heþur pre-
dikad þyrer þin j Niniue. Þuiad Jonas
heþur ecke so einþalldliga vthroopad þsse
Ord ad eins / helldur heþur han mz mörg
um ödrum Ordum + Aminningum amint
þa / og þrra Synder strapþad med skar-
pre Jordanar predikun / og sagt so til
þra / Þier j þessare Borg / erud Aþguda-
dyrkarar og Heidingiar / og vilied þiona
Gude mz þre Þionustugiörd sin hönum
er ecke þægelig / enn hirded ecke ad vita
hans sannan Vilia / Auk þssa þa eru þier
Tyrannar grimer + hardrader vid þa þa
raku / Þier erud Hoþmoduger / rykelater /
stollter / og otteft huörke Gud nie Menn.
Og þu Kongur Phul. Belocke sem lijka
heþur

hefur þitt kongligt Sæte j Babylon/en ert nu med þinum Villdarmönnum og Volldugum Hỏfdinginn hier j Niniue/ Þu lifer j allskyns Syndum og Glæpum og hollðligum Girndum/ Þu ert metnugur og volldugur/ og hefur eitt ypparligt Nafn/ so sem ad sierdu alleina sa Herra/ sem öllu rædur/ og alla kunner vnder þitt Valld ad briota (Þuiad Phul vt þydest formegtugur volldugr/ en Bel eda Baal Herra) huörn aller hliota ad ottast og hrædast. Þier j Kongs Garde / Herrar og Hỏfdingiar/Edalborner/Jonkiærar/ þier ryker og stollter og feiter Magar/ þier erud stollter Dramblater/ ogudhrædder og athugalauser/ Þier Borgarmenn og Borgarar lifed j allskyns Syndū/ Munadlyfe/ Vellystingum / Saurlifnade/ sukvirdingum og allskyns Löstum Syndum og Glæpum/ Þier ottest önguan ad þessu og vilied ecke lata straffa eda avyta ydr fyrer Þad: Nu vel/ fared afram/ lated so ganga/ vered þuerbrotner/ spirned fast a mote Broddönum. Huörn hafe þier styrkt og til Reide reitt ? J mote huörium setie þier ydur og reisid Huörs Ord og Aminning yfertrode þier? Huad heiter hā

Hann

Hann heiter IEHOVA/eilijfur almattugur strangur og riettlatur Gud/Fader/Son ur og heilagur Ande / sa skapad hefur Himen og Jörd/sa alla Hlute sier og heyrer og veit/sa sem hatar og strafar allt Ranglæte/og launar allt þ gott er. Heyre þier Borgarar unger og gamler j Niniue/Heyre þier Himnar/og Jörd en hlauste þu til/ Þuiad Drotten talar/ Þesse Drotten og Jehoua hefur sent mig/ og lagt syn Ord mier j Munn / og boded mier ad kalla og hropa. Vei vei Syndugu Folke/Vei Glæpafullum Lyd/ þui hrædiliga Stade/ Þeim skadsömu illu ogudligum Monnum/sem lasta Gud a Himnum med synum vondum Lifnade og Framferde. Jeg Fatækur Spamadur var hræddur og ottadest ad boda og bera ydur þenna strangan Dom og Vrskurd Guds allmattugs/ og þessvegna fluda eg fyrer Gude af Hræddslu/Þuiad eg hugsade um ydart vald og Ofryke/ og oguolegt Framferde/ og eg meinte þier mundud so sem aller Guds og hanns Ords Forattarar taka Lifed af mier/Og so og so hefur mier geinged þess vegna/ etc. Nu veit eg/ad þ hefur verid Guds Vilie/ad eg skyllde koma til

ydar/og hafa slijka Predikan fyrer ydur Þar fyrer tek eg til Vitnis Himen/ z yðr alla sma og stora/unga og gamla/ad eg vil nu giöra so sm mier var bifalad/ og Boda ydur Guds Hefnd og Straff. Þer syndugu Folke/ Þei Glæpafullum Lyd: Kongurenn/ hans vollduger Herrar z Hoff dingiar/Bæarmenn z Borgarar fsa Et adar/ Forelldrar og Börnen/ Konur og Kallar/aller hier smaer og stórer erud sóc ener j Syndene/z yfer ydur/og allan þeī an Stad er utgeingenn z fallen strangur Riettlætis Reidinnar domur Guds. Sö heyred nu z taked ydur þesse Ord til Hia rta/ Þar eru ecke nema 40 Dagar/ þangad til ad Niniue Borg mun sócku/ og nu Ellde og Brennesteine af Himnum verda umturnud/ Þetta er vissuliga satt og þad mun so skie/ Og þad er miñ Bi falning/ad Boda og kunngiöra ydur þta Hier epter meige þier ydr vita ad retta.

Þesse eda þuilijk þa hefur vered Jo ranar predikun Jonas. Enn huörnenn Nie niue Borgarmenn hafe teked þuilijkre pre dikun/þad fylger nu epter.

Þa trudu Niniue Borgar menn a Gud /z cl.

Hier

Hier má Vndur heyra/Huar er nú sú
heilaga Borg Jerúsalem? Skamast mæ-
ke hun sijn/þar langa Tijma höfdu pre-
dikad þeir heilögu Spámenn allmarger/
og med seinasta sialfur Gudz Sonur/Og
hun hefur ecke ad helldur Jdran giört/
Skamast má sijn Þyskaland Danmörk +
öll Lönd/ þar sem nu j langa Tijma hefe
predikad vered/þad heilaga Euangelium
enn þo má med Sanleika seigia/ad Menn
aldrygdaster eru enn ecke j hinu minsta lijker
þessum Niniue Borgar mönnum. Þar
fyrer hefur Sonur Guds riett talad/ ad
Menn Niniue borgar mune á efsta deige
fordæma þessar jllar Kynkuijsler/ Og
vegna slijkrar Guds Ords Foroktunar/
formæler Christur þeim Borgum/ huar
hann hafde lated sia sijn flest Kraptaver-
ck/enn þeir giördu ecke Jdran ed helld-
ur/og seiger Matth 11. Wei þier Coro-
saim/ Vei þier Bethsaida. Þuiad hefde
j Tyro og Sydon skied þad sem skied er
hia yckur/þa hefde þær Borger Jdran
giört j Seck og Ausku. Og eg seige yd-
ur/ad Tyro og Sydon mun bærligra ve-
ra á seinasta Deige/ enn yckur. Og þu
Capernaum sem vpp ert hafen allt til

Helvijtis

Dómins/ þier skal nidur verda sóckt allt til Heluijtis. Þuiad ef j Sodoma ꝛ Gomorra hefde skied slijk Kraptaverk sem skied hafa j þier/ þa mundu þar Borgerstaded hafa allt til þessa Dags. Þo seige eg ydur/ ad Sodoma og Gomorra mun bæreligra vera/ a sijdasta Dome en þier.

Vær hófum hier eitt merkeligt Epterdæme einrar sannrar ꝛ riett christeligrar Jdranar og Yferbootar· Fyrst trua þr a Gud/ þad er/ Þeir sia og merkia/ og þeir hallda ad þesse Spamadur Jonas sie Guds Sendebode/ huór ed þm seiger og bodar Guds Vilia og hans Dom og Vrskurd/ Þeir mógla ecke nie reidast þar fyrer/ helldur lata sier seigast/ og lijda þo þra Synder og Storglæper verde lastader/ og þo þr verde skielfder mz Bodan gudligrar Reide. Og þr vita sier eckert annad Rad/ og ei taka þr sier annad fyrer hendur enn þetta/ ad þr gióra so sem god Bórn/ þau hlaupa j Fanged a sijnu Foreldrū/ ꝛ vnder Vóndenn/ þr flyia vnd an Guds Reide/ og til hans Miskunar/ og trua stadfastliga þui sem Jonas hefur sagt/ ad Gud hafe giefed þm 40 Daga Frest. Af þessu hafa þeir matt merkia og

ka og dæma/ad Gud ſie nadugur ꝛ myſk
unſamur/m҃ þui ad hn̄ ſende til Þra eiṅ
ſierligan Spæmann þra ſijnu eigen Folᵉ
ke/ og giórer þad m҃ ſoddan Daſmᷣdar
hætte/ ſiṁ hn̄ haþde lated ſkie vid Jonã
Og gieþur Þm þar ad auk 40 Daga þre
ſt. Þuiad heþde Gud epter ſiṅe Kiettlæ
tis reidi hurad ſier ad ſtraþþa Þra Synd
er og Glæpe/ og ad aþma þa m҃ óllu/
þa heþde hn̄ huórke ſent Spæmannen til
Þra/ og ecke helldur gieþed þm̄ Freſt.
Aþ Þſſu óllu haþa Þr ſoddan alyktan gī
ört m҃ ſier/ ad Gud munde kalla þa til
Jdranar/ og haþa truad þui/ ad hanns
Myſkunar hónd munde ecke m҃ óllu vera
ſamanlaten/ eþ Þr ſneru ſier til hans.
Þeir trua þar þyrer/ad Gud mune vera
nadugur og lijknſamur/ꝛ þyrergieþa Syn
dernar óllum þm̄ ſm̄ ſier ſinua til hans/
og ad hañ mune lina Reþſingena/ eþ ad
Þr Jdraſt og betra ſig:

Aþ ſlijku trunadar Trauſte til Guds
lata Þr almeñeliga boda eina Fóſtu/þad
er/ad Menn ſkule jata ſijnar Synder/jd
raſt Þra m҃ riettu Hugarang rc/ audmyk
ka og lijtelæcka ſig þyrer Gude/betra ſiṅ
Liþnad. Og til þullkomligs Merkis ſaṁ

rar Jdᵉ

rar Jðranar og hiartans sorgar Þrkak
anre/skylldu Menn j öllum hu sim slikt
Teikn og Merkie syneligt vppsetia/ ad
eller Men skylldu pasta/ leggia nidur all-
ar lijkamligar og veralldligar höndlaner
Sölur og kaup/og allskyns Erpide/Men
skylldu leggia ap Kræsingar og Vellysting
ar og kostuligt Matarhalld/og alla Oþ
tekiu. Og mz allre Aluoru og Astundā
jata og mz kienna sijnar Synder/ seigande
perdite vixi, Jeg hep misgiört/ Jeg hep
syndgast j himenen/Gud vertu mier syn
dugum lijknsamur/ etc. Ad auk alls þessa
j klæddust þr Seckium/ þad er Sorgar
klædum/ lögdu nidur Skart allt og Skr-
aut/og geingu pram so sem hrygguer og
Sorgpuller Men ad Dauda komner. Þui
ad slijkt er eitt opalluallt Teikn til Mer
ke riettrar Jðranar/ og Samuiskunnar
skielpingar/þegar Madur audmyker sig
pyrer Gude og Mönnum/ og lætur sia
a sier og synu Framperde/soddan Lytela
tis Teikn og Merke/an hræsnara skap
ar/sin er Sparneytne j Mat og Dryck/
Sorgarbunadur/ jduglig Andnarpan/ og
annad þuilijkt: En gióre ecke so sin vorer
Blinder Þrangrlarser Men plaga ad gió-
ra/ad

ka/ad þss þyngre sm̄ hónd Drottins lig
gur a þm/þess meire sm̄ er Neyden ⁊ pla-
gan/þss sinnulausare athugalausare erum
vier/og giefum oss ónguann hlut ad nóck
rum plagum eda Refsingum:

Slykt Jdranar Epterdæme er vel
merkianda/ og þui ættum vier epter ad
fylgia med riettre Tru til Guds/med he
yrn og Lesningu Guds ords/med Bind-
inde og Bæna akalle til Guds/og bidia
hann vm Nad og Syndanna fyrergiefn-
ing j Nafne vors Arnadarmans ⁊ Laus
nara Jesu Christi/mz Betran vors Fram
ferdis og Lifnadar. Enn huar slyk Jdrā
og Yfirbot er ecke/ þar kann alldrei vel
ad ganga. Og mz þui ad vier a þessum
Dógum giórum óngua aluarlega Jdran
helldur erum annad huórt hræsnarar / ed
ur Jdranarlauser halsar/og huór sin̄ ein̄
geingur sinn Veg/ an Guds otta og hræ
dslu/þar fyrer er eingen Von ad þad mu
ne ganga betur til fyrer oss / allt þar til
Gud fordiarfar og eyder oss mz óllu/Gud
hialpe synum auma og litla hoop ⁊ þm̄
særdar og hrelldar Samuiskur hafa.

Huad sónn og riett Jdran er/ þ ver
dur opt kient og predikad/sin̄ er/hiern er

 eitt

eitt alvarligt Hiartans angur/ Sorg og Hrygd/ vegna vmlidinna Mißgiórninga og Synda/ j mote Guds Bodordum/ og hans vilia/ og vegna alls Ills sem Gude mißlykar vid oss/ og þar med ein hiartanlig Girnd gudligrar Nadar og Nyskun ar þyrer Christum vorn Drotten/ og alvarligur og þullkomligur Asetningur/ til ad betra + bæta sitt Lijþ og Framþerde.

* Pad Fóstunne vidvikur/ þa vitū vier huad heilóg Kitning bydur oss/ sm̄ er vier eigum ad vera sparneytner og haþa Hooþ og Stilling j Mat og Dryck/ og gióra so sm̄ Herran Christur bydur/ Luc 21 seigande/ Siaed til ad ydar Hiórtu þyngest ecke aþ Oþate + Oþdryckiu. Og S Petur bydur ad vier skulum vera sparneytner/ so ad vier verdum hæþeliger til Bænaakallsins 1 Pet 4/ Og j heilagre Kitningu verdur gieted sierlegrar Fóstu vm̄ da/ huória þromer og Gudhræddcer Mēn haþa halldeð/ þegar storar Naudsyniar haþa leiged vid/ og myklar Plagur/ eda þa Mēn haþa vppbyriad eitt eda annad/ eda þa hryggelig Tidinde haþa vid bored/ so sm̄ skiede 1 Reg 7: Þa Sattmaals órken kom j Oþina Hendur/ Mēn haþa

hafa og eirnen opt hafft Bindinde / ba þeir hafa viliad ræteliga Bua sig til gud ligrar Þionnstugiórdar/sim er Guds ords Heyrn/ + heilagt Sacramentum. Enn til slijkrar Fóstu er eingen skylldugliga Bund en/ so sim ad skyllde Hun a sierligum viss um tijmum hallden verda. Hviad þar aff kiemur Hræsne og raung Þionnstugiórd/ og Menn treysta þar vppa/ad þr mune þar mz forþiena Guds Nad og Synd-anna Fyrergiefnig. Slijkt er ecke riett/ helldur huór hñ vill riettliga fasta + sin hast/sa profe vel sialfs siins Samuisku og Naudsyn/og sinn Tilgang/so ad Bind inded verde aff frijum lostugum Vilia/og ann Hræsne og Hiatruar og Vana

Og Kongurenn stod vpp aff sijnu Sæ tæte/ z et:

Adur fyrre heyrdum vier stor Vndur huórsu snart Folked snere sier til Jdran ar/ og hlyddu Aminningu Jona Spa-mans. Enn hier hófum vier ny Vndur/ þau sim langt yfer taka/ad sialfur Kong uren audmyker og lækar sig/ so sim hier seiger/og verdur so sm hlyded Barn/ Ja so sim einn aumur armur Syndare/ fellt

 vr

ur Gude til Jota/og bidur hn̄ vm Nad med Hiartans Anduarpan/ og heitum Tærafóllum.

Þad er gamallt Mal/og þad geing- ur so til j Konga hóllum og a Hofgórd um/hia Herramónnum og Hófdingium/ og þeirra Rædgiófum/Ad huór han̄ vill predika fyrer þm ꝛ amiña þa til Jdrãar hónum þer ecke olijkt og þeim sin̄ Vatned vill ausa med Salldre/eda sa sin̄ bygger stort Hus a Sande/ Allt ad einu hefur Gud stundum þar sijna Kyrkiu/ so ad a mille Suinanna finnast stundum meinla user Sander.

Þesse Kongur hann er hier einn Spe igell og Epterdæme óllum stormegtugum Kongum/ Herrum og Hófdingium/huór nen þeir skulu sig fyrer Gude audmykia/ Hann stijgur ofan af sijnu konglign Hasæ te/ hann er ecke þuerbroten/Drambsam ur nie Metnadar fullur/helldur audmyk er hn̄ sig/og geingur giarnsamliga vid sijn num Syndum/Hann reidest ecke vid þañ fatæka Spamann/ helldur aktar hañ ꝛ alijtur Gud og hans Ord og Bifalning- ar. Stendur þar fyrer vpp vr sijnu Ha sæte so sem einn aumur armur overdugur

Syndare

Syndáre/huör ecke sie j nöckurn mata Þſſ verdugur ad sitia j konungligu Hasæte. O þier ſtolltu og bramßſönu Kongar og rÿkelatu Herrar a þeſſum Dögum/ Huad vilie þier a hinum ſÿdaſta Deige ſeigia til/ þegar þeſſe Kongur verdur ecke alleí naſta þramar enn þier aller/ helldur mun hann ſo ſem Herran Christur ſeiger þordæma ydur/eþ ad þier giöred ecke Jdran Huad giöre þier? a möte huörju ſtrÿde þier? Huört ætle þier? Þui plage þier ydar aumar Saler/ þui vtſiuge þier ydar Vndergieþna ? þui hate þier ydar Kieñe þedur og heila og holla Radgiaþa/ Sia ed þann heidna Kong/ Phul Belochum/ huör ſo heþur vered megtugur/ad þo öll Kongarÿke ydar/og öll Hertuga dæme/ allar ſterkar Borger/ öll ydar Slot ⁊ all er Kaſtalar være komner j eitt/ þakynne þad ecke ad jaþnaſt vid hans Magt. Þui ad hann heþur vered ſa þyrſte Kongur/ j Aſſyria/epter Fall ⁊ Nidr brot Herrar þyrſtu Monarchiu j Heimenū. Hñ er ſa ſem yþer vann þann ſeinaſta kuenſka Kong Sardanapalum/ aþmade hañ og giörde Enda a hans Rÿkisſtiorn. Þeſſe megtuge Kongur ſtÿgur vr ſÿnu Haſæte/ þa

 hann

hann heyrer Predikan Jone Spamans/ og lijtelæckar sig fyrer Gude med sundurknost udu Hiarta/ leggur af sier sinn Konungliga Bunad/ til merkis aluarlegrar Hryggdar j sijnu Hiarta og sinne Samuitsku og veff ur vm sig einum Seck edur Sorgarklæde/ og setur sig j Ausku/ þad er j eitt ovir dugligasta Stad vegna Hiartans Sorgar og Angistar.

Slijkt ma rietteliga kallast ad giefa sijnum Vndergiefnum gott Epterdæme/ og ganga vndan heim j gudligum Otta/ og aluarligre Hlydne vid Gud. Þetta hid samaer og Embætte allra christeligra Yfervalldsmanna og þeirra Skullda/ og hier fyrer hafa þeir þad Nafn/ ad þeir kallast Imagines Dei in terris, þad er Gudsmynd og Bilæte a Jördunne/ þeir ecke eru ad eins setter yfer sijna Vndergiefna/ til þess ad rijkia og drottna yfer þa helldur ad ganga fram̃e fyrer þeim/ og vera eitt god Fyrermyndan til gudlegs Otta og allra godra Mannkosta: Sed nouerim vbi sunt, ? Huar finnast nu slijker Vallds menn? Sie þeir nockrer þa geyme þeirra Gud.

Og ka:

Og þar gieck vt eitt Bod epter Sk-
ipan Kongsins / z ct.

Þetta er og eitt merkeligt Epterdæ-
me/huar aþ aller truer Radgiaþar Ed-
alborner Menn og Höþdingiar/a Stor-
herra gördum eiga ad læra/ ad aminna
sina Herra / til Gudsotta Fridar z sam
þyckis z allrar Hlydne / vid Gud z hans
Ord / og gieþa ætyd god og gudleg Rad
Þuiad hier ma þad sia/huörsu ad Magt-
armenn Kongs og Radgiaþar hialpa til
Jdranar og Yþerbootar/ og taka þyrst
sialþer til ad klæda sig Seckium og kria
þa j Auskn / þad er. Þeir yþerausa sig
Auskn og Mölldu / til Teiknis og merkis
Þra jnnre Hiartans hrygdar og Angistar
sim þr haþa. Enn huad seige eg? Þetta
er allt þorgieþins og til einskis talad.

Þar skulu huorke Menn nie Dyr/
ecke Naut nie Sauder neckud smacka:

Hier siaum vier huörnen þad geing-
ur til/ þegar Samviskann Manssins skie
lþest rietteliga aþ Guds otta og Hræðslu
þa vppbyriar hun margt þad sim darli-
gt er/ og loþar og heiter þui mörgu sim

  heime

heſie er omóguligt ad hallda/ ſo ſm̃ Þie naren giórde/ Matth 16/ Þa hũ loƀade ad giallda ſinũ Herra tiu Þushund pun/da/ huad hónum var omóguligt. Þañen gióra þeir j Niniue aƀ ſtorre Hrædſlu. Þeir klæda ſig Sorgarklædum og Seck/ium/ ſitia j Mo͏̈lldu og Auſku/ þar med Þuinga þeir allan Fienad med Fóſtu og Hũgre/ kalla til Guds med ſtorre Aluórn og bidia vm Nad og Myſkun. Þetta Bod ad Fienadenum ſkyllde ei Fodur gie ƀaſt heƀur Kongurenn lated vtganga/ ecke aƀ Hræſne eda Hiatru/ helldur heƀur hañ þar med viliad koma Folkenu til ad hug ſa vm ſinar Synder/ og med ſañre Jd/ran jnn ad ƀlyia og ƀalla til Guds/ med ſannarligu og aluarlegu Bæna Akalle.

Og huør og einn ſkal ſnua ſier ƒra ſijnum vonda Veige.

Fyrſt ſkulu þeir akalla Gud/ huad ecke kañ ad ſkie an Truareñar. Þar næſt ſkulu þeir læta aƀ Syndenne/ og betra ſitt Framƀerde/ ſo ſem Joel Spamadur bydur j 2 Cap. Snued ydur til mijn aƀ ól lu Hiarta/ med Fóſtum og Grate/ r rijƀ ed ydar Hiórtu enn ecke ydar Klæde/ og

snued ydur til Drottins ydars Guds/þui ad hann er Nadugur/Myskunsamur/þo lennmodur og Giæskurijkur/og snart ad Jrar hn̄ bad/þo han̄ straþþe ꝛ hirte/Hu ör veit nema hn̄ angre þad/og læte eina Blessan epter sig. Jtem Esaie 1/ Taked j burt vdar vont Athæþe fra mijnu̅ Aug um/Lated aþ þui hinu jlla/ læred gott ad giöra/ástunded þ huad riett er/hialp ed þeim nidurþrykta/lated þann þödur lausa þa riett/hialped Malestnum Eckiu nar/Og j Dauids psalmum hööþum vier allmargar slijkar Aminingar til Jdranar og Yþerbootar/ aþ huörium vier vilium nöckrar hier þramtelia/ eþ skie mætte/ ed nöckrer villdu setia sier þær þyrer Sio ner/og betra sin̄ Liþnad.

Psálm. 15

Drotten/Huör þær ad bua j þin̄e Tiealldbudt? Sa sem þram̄ geingur Flecklaus og giörer riett / og talar Sannleikan aþ Hiarta/ huöred ecke sniksamlega talar med sinne Tungu/og Naunga sijnum ecke ert jllt giörer/og ecke leggur hm̄ til nöck ud last legt/huör hn̄ leider hia sier hin̄ jll gianna/enn heþur j Heidre han̄ Gudhræd da/ Huör han̄ suer sijnum Naunga/ꝛ sui

kur

Fur hñ ecke/ Huór hñ giefur ecke ſiñ pen-
ing vppa Okur/ ꝛ tekur ecke Miꝛtur yf-
er þeim ſaklauſa/ huór ed þetta giórer/
ſa mun ſtódugur blijfa eilijflega.

Pſalm. 24

Huór mun ſtijga vppa Fialled Drott-
ins? Sa ed hefur meinlauſar Hendur/ ꝛ
hann ſem er Hreinhiartadur/ ſa ecke hefr
Lyſt a rǫngum Lærdome/ ꝛ huór ecke ſu-
er ſuikſamlega / ſa ſame mun medtaka
Bleſſan af Drottne og Riettlæte af Gu-
de ſijns Hialpręđis.

Pſalm 26

Þiñ Myſkun er fyrer mijnum Augũ
og eg geing j þijnum Sannleika/ Jeg ſit
ecke j Rꝛde Hiegoma Manna/og eckert
Samlaghef eg vid þa Flaradu. Jeg ha-
ta Samkundu þeirra Jllgiórnu/ꝛ ſit ec-
ke hia Ogudhrꝛddum. Jeg þuꝛ mijnar
Hendur med ſakleyſe/og helld mig Drott
enn til þijns Alltaris/ Jeg elſka Stad-
en þijns hwſs/ꝛ þañ Stad þar þijn Dy-
rd byr/Jeg geing j mijna Sakleyſe/miñ
Fotur ſtendur a riettum veige.

Pſalm. 34.

Smacke þier og ſiaed huórſu liufur
Drott

Drotten er/ ſæll er ſa Madur huør ed a hañ treyſter: Huør ertu ſiñ girneſt Lijfed og giarna villt hafa goda Daga? Vara þu þijna Tungu vid jllu/ og þijnar Varer ſo þær tale ecke flærd/ Læt þu af jlla og giör þu hid goda/ leita þu Fridarins og fylg honum epter.

Pſalm 37

Vona þu a Drotten og giör hid goda Bw þu j Landenu og leita þinnar Næringar med Tru/ Haf þijna Unadſemd a Drottne/ hñ mun giefa þier þad ſiñ þitt Hiarta girneſt. Bifala þu Drotrne þinn Veg/ og vona a hañ/ hñ mun öllu vel til Vegar koma. Vertu kyrrlætur fyrer Drottne/og haf Vaktan a Hönum/ Vert ei reidur vid þa huörra Jllſka hefur framgang/ Yfergief þu Reidena/ ⁊ lat j burt fara Heiptargrimdena/ reidſtu ecke ſo ad þu jlla giörer. Sa riettferduge er myſkunſamur og giafmilldur. Hann er Myſkunſamur ⁊ lænar giarna /og hans Sæde mun verda bleſſad/ Lat af jlla ⁊ giör hid goda/og bw þu vm Alldur og æfe/ Munnur hins riettferduga mæler Viſku/ og hans Tunga talar Riettinden. Lögmal Guds er j hans Hiarta/ hans

Gangur

Gangur skridnar ecke. Vona þu a Drott enn og vardveit hñs Veg / þa mun hann vpphefia þig / so ad þu Landed erfer. Vertu meinlaus og riettsyn / þuiad slijkū mun ad sijdustu vel vegna.

Psalm 40

Sæll er sa Madur sem setur sijna Von vppa Drotten Gud / og ecke snyr sier til þeirra Dramblatu / og ecke fer med Lygar / Item / Þin Vilia giöre eg giarna og þitt Lögmæl hef eg i mijnu Hiarta. Þitt Riettlæte byrg eg ecke j mijnu Hiarta / vm þinn Sannleik og þitt Hialpræde tala eg.

Psalm 62

Treysted ecke vppa Oriettinde r Ranglæted / Hallded ydur ecke til slijks sem önguð er neytt / Vilie ydur Rijkdomur til þa leggied hñ ecke a Hiartad:

Psalm 112

Sæll er sa Madur sem ottast Drottenn / Huör ed hefur mykla Þöcknan til hñs Bodorda. Sæll er sa sem er myskunsamur / og lanar sitt giarna / og vtrietter sin Erende / so ad hñ giörer önguum nöckur Ranginde / Hann mun lifa eilijflega / og

Minning hins riettlata mun alldrei deyja. Þegar einhuør Plaga a yfer ad koma þa hrædest hann ecke/ hans Hiarta von ar uppa Drotten/ Hans Hiarta er efalaust og hrædest ecke/ þangad til hñ ser sig a Villd a Ovinum synum: Hñ byter ut og giefur Fatækum/ hans Rietuæte blyfur um Alldur og æfe / hans Horn mun upphafed verda med Dasemd.

Hier heyrer og þad til/ em Jesu Syrach skrifar um sanna Jdran og Afbat Syndanna/ 5 Cap. Drag þu ecke undan ad snua þier til Drottins/ og fresta þui ecke fra einum Deige til annars/ Þuiad hans Reide kemur skyndelega/ z hñ mun hefna og fordiarfa þig. Item/Cap 21: Hafer þu syndgad/ so lat af/ og bid ad þær fornu Synder verde þier fyrergiefnar. Fordast þu Syndena so sem Hoggormen/ þuiad ef þu kemur nære henne/ þa stingur hun þig/ Hennar Tenner eru sem Leons Tenñr z hun drepur Mañen.

Enn er ein Malsgrein sem hlyder upp a Hræsnara og Munnkristna/ þar seiger Syrach so/ Ef þu villt þiona Gude/ þa lat þad vera þijna Alvøru/ so þu freister ecke Guds. Minstu a þa Reide/

sem

sem ad seinast mun koma / og a hefndend
þegar þu hlytur j burt ad fara.

Huor veit nema Drotten snue sier ?

Þetta eru ecke Efasemdar ord edr Mistrauft / so sem ad efe þeir Miskun Guds / helldur eru þetta audmyktar og lytelætis Ord / sem leggur sig og allt sitt vppa Guds vilia og myskun / og lætur hn̄ rada. Eins so sem David seiger / 2. Reg 12. Jeg fastade vegna Barnsins / og grie et a medan þad lifde / þuiad eg hugsade / huör veit nema Drotten sie mier lijknsamur og læte Barned lifa ? Og hia Johel Cap. 2. stendur so / huör veit nema Drotten angre þad ? Soddan Ord eru eingen örvæntingar Ord / helldur bijsala Menn hier med lijkamlega hlute / Lijf og Lucku / heilsu og velferd þessa lijfs / j Guds nædarsamlegar hendur og hans þægelegan goodurlegan Vilia / og ecke er þetta annad enn þad sem vier dagliga seigium og bidium / Drotten / verde þinn Vilie / læt skie og verda allt epter þijnum Vilia þijnu Nafne til dyrdar / enn oss til Saluhialpar:

Þad er tuent huar vm vier eigum ad bidia

bidia Gud vorn Drotten/ Þad fyrra er
eilijft himneskt og andlegt/vm þetta eig
um vier ad bidia an Efasemdar eda nöck
uis Forordo/sem er Syndañа fyrergief
ning j Christi nafne/Nad ꝫ myskun Gu=
ds/Endurlausn ꝫ frelsan fra Daudanum
Helvijte ꝫ Diöflenum/eilijft Lijf ꝫ Sæ=
luhialp/þuiad Gud vill med sinum födur
ligum og hiartanlegum Fyrerheitum af
oss verda höndladur og sigradur / so sem
Jacob giörde / og so sem Dauid seiger j
Psalmenum 28. Mitt hiarta setur fram
fyrer þig þin eigen Ord/Þier skulud lei=
ta mijns Andlits/Þar fyrer Drotten lei=
ta eg nu þins Andlits/Byrg þu ecke þitt
Andlit fyrer mier/og vtskufa ecke Þræ=
le þinum j þiñe Reide/þuiad þu ert min
Hialp/Yfergief þu mig ecke/og tak ecke
þina hönd fra mier/þu Gud mins hialp
rædis. Þar fyrer skrifar S. Augustinus
miög huggunarsamlega j vtleggingu þss
110. Psalms/ so seigiande/Gud er trwr
og merkur/og hann hefur giört sialfan
sig ad Skulldamañe/ecke j þañ mata ad
hñ nöckurn Hlut til Láns teked hafe af oss
helldur j þui/ad hñ hefur lofad ꝫ fyrer=
heited oss so myklu/og hñ hefur ecke lat

ed sier

ed sier þar med nægia ad þyrerheita oss/ helldur heþur hn̄ og so gieþed sina Hand-skript þra sier/ og med Eide þorpliktad sig ad hallda sijn þyrerheit/ Ja ad vïssu/ hañ heþur ecke lated sier ad eins nægia/ sijn Ord og sijna Handskript/ helldur heþur hañ oþan a allt þad gieþed oss og sett sinn eingeten Son til Pants og Medal-göngumañs/ til Gisla ꝛ Borgunarmans.

Þar næst j ödrulæge/ þa eru Bona corporalia/ stundleger og hollleger god er Hluter/ sem heyra til þessa stundlegu Lijþe/ hvar vm vier eigum Gud riettelega ad bidia/ so sem vier bidium j drottenlegre Bæn/ þar vier segium/ Gieþ oss vort daglegt Braud/ þad er/ Gieþ oss heilsu ꝛ Heilbrigde/ gott Vedurlag/ og Arþerde til Sios og Lands/ Frid og Samþycke/ ꝛ ct: Slijkra godra Hluta oskum vier aþ Gude j þenna Mata/ ad þo vier vitum þad þullkomlega/ ad Gud sie vor milldur og Nadugur Fader/ þa setium vier hönu̅ hvörke Skamt nie Mata/ Stund nie stad þar vm/ helldur setium vier þad allt j hans Myskunar Hendur/ og til hn̄s þödur lega Vilia/ og erum þullvisser vppa þad ad so þramt sem þad er Gude til Loþs

og oss

og oss til Gagns og goda/ þa muẏte Gud veita oss þad vier umbidium: Enn sie þ oss ecke gagnlegt/ eda eþ þad kann ad vera oss Tal eda Tileþne til Syndar/ þa treystum vier þui til Guds/ ad hann mune sia so til/ ad vier munum eilijþlega þacka hönum þar þyrer. Og þyrer þessa Grein bidur David/ þa hann gieck yþer um Læken Kedron/ þegar hann þlydde þyrer Syne sijnum Absalon/ þa sagde hann so/ Eþ eg þinn Nad hia Drottne/ þa lætur hann mig koma aptur/ og sia sitt Hus/ og sijna Sattmaals örk/ enn eþ hann seiger so/ Jeg hirde ecke um þig/ sia/ þa er eg hier/ giöre hann vid mig so sem hönum best lijkar. So bad einn lijka sa lijkþraæ j Gudspiallenu/ Matth 8: Herra/ eþ þu villt þa gietur þu hreinsad mig. Og þetta hid sama giörer Christur sialþur j Grasgardenum/ þar hann seiger til sijns Himneska Fodurs/ Verde ecke minn Vilie/ helldur þinn.

J þessare Meiningu talar nu Kongurenn hier/ huör veit nema Drotten sne sier ? Þuiad hann talar um lijkamlega Endurlausn og Frelsan/ og setur Gude huörke Skamt ne Maata/ helldur audmyker hann sig so sem annar þatækur Syndare/ so sem

ſagde Judith Cap. 8 til ſinna Bæarmañ na/ huórier eru þier/ ad þier freiſted Dr ottins/ ecke þienar ſlijkt til ad ƀa Nꝋd og Myſkun/ helldur orkar þad Reide/ Vilie þier epter ydrum Þotta ſetia Drot tne Stund og Dag/ þegar hañ ſkal hialpa. Drottenn er þolenmodur/ þar ƀyrer ſkulum vier ſdraſt vorta Synda/ ⁊ leita Nadar med gratande Tꝋrū: Þuiad Dr otten reideſt ecke ſo ſem Madurenn/ ſo hañ late ecke ƀorlijka ſig.

Ma vera Drotten ſnue ſier/og hañ angre þad/ ⁊ c.

Kongur þeſſe talar vm Gud/ſo ſem Madur kann ad tala/ og ſo ſem hönum er til Hiarta og Sinnis. Þetta Ord j Ebreſku mꝋle Nibam/ ad ſdraſt er ecke annad enn ad taka aptur Ord ſin/ eda Meining ſinne ad vmbreyta/ annad huórt aƀ Reide eda aƀ Myſkun og medaumkan. Og med tuennu mote talaſt þetta vm Gud. J ƀyrſtu/þegar Menn misbruka Guds Giꝋſku/ Nad hans og Þolenmꝋde/ og ƀorſmꝋ hana/ og ƀyrerlijta og ſyndga j aƀnann vppa hana / og gióra þad ſo leinge og þangad til/ad Gud

kann

kann ecke ad lijda þad leingur/ helldur neydest hũ til ad leggia a Straff + Rep sing epter sinn Riettlæte / So sem skrif ad stendur Genes. 6. Ad Drotten jdrad est þess ad hũ hafde skapad Mannen/hũ jdradest a posteriori non a priori. Þad er ad skilia/Menn styggdu Gud med sijnũ margfølldum og myklum Syndum/so ad hũ hlaut vegna sijns Riettlætis og sinar Reide ad afmia þa.

Þar næst verdur þetta Ord talad og meint vppa Guds Myskun + Giæsku / hnória hũ syner oss so sem einn Astrijkur Fader hũ giórer vid sitt aumt og sl ukt Barn/og þo þad hafe vered Fódurnum ohlydet/ þa hroopar þad og kallar epter medtekna Refsing og seiger. Oh minũ Fader jeg skal alldrei gióra þad op kar/fyrergief þu mier/ þad skal ecke op kar skie. So sem nu einn holldlegur Fader jdrast ad hañ hefur strykt sitt ohlydet Barn/þegar þad bidur vm nad og betrar sig/so j sama Mata talar heilög Ri tning vm Gud/ad hũ jdrest þess/ og ad hũ angre þad/hafe hũ lated nóckurt jllt koma yfer Menn/og hafe hũ refsad þm þegar þeir jata og medkienna sig fyrer

kunna Syndara / og bidia Gud vm Nad og Myskunn. Þar fyrer talar Gud so fyrer Munn Spamansins Jeremias j 18. Cap. Skiotlega tala eg j giegn einu Folke og Kongaryke / ad eg vilie vpprata / briota og fordiarfa þad. Enn ef þad snyr sier fra sinne Illsku / hvöria eg sireße-fa / þa skal eg jdrast þeirrar Olucku / sem eg ætlade ad giöra þeim.

Enn sem Gud sa þeirra verk / angrade hann þad jlla. etc.

Þesse Ord meina eckert annad / enn eina rietta og sanna Jdran ä yferboot. Gud alijtur þeirra Verk / ecke j þann mata / ad hann sie þeim nadugur og lijknsamur vegna þeirra Verka / helldur so / af þui ad Verken voru augliös Vitnisburdr vm þeirra Tru angur og Jdran Syndanna. Þuiat ad so sem Gude verdur komed til þess ad straffa og refsa / þegar Menn syndga og giöra þad sem jllt er / so verdur hönum og komed til þess ad lietta af Refsingunne / og taka hana j burtu / þegar Menn giöra gott og huad riett er. Og þo sinne blijfur höfudgrein vorrar christelegrar Truar vijs og stadföst / ad vier alleinu vt

ap Nad og Myskun Guds: verbum leyst er bra Syndonum / og Saluholpner/byr er blydne og Forþienan/Herrans Christi byrer vtan Forþienan vorra Verka.

So seiger S: Augustinus / Sine bonorum operum meritis, per Fidem iustificatur impius, vt deinde ipsa Fides per dilectionem incipiat operari. Ea quippe sola bona opera dicenda sunt, quæ fiunt per dilectionem Dei. Hoc autem necesse est, vt antecedat Fides, vt inde ista, non ab istis incipiat ista. Quoniam nullus operatur per dilectionem Dei, nisi prius credat in Deum. Ergo, vt bona opera sequantur, precedit Fides, nec vlla sunt bona opera, nisi quæ sequuntur præcedentem Fidem. Þad er / Sa ogudlege verdr riettlatur byrer Truna / byrer vtā Forþienan Verkanna godra / So ad Truen þar ept er take sig til ad byria Goduerken byrer Kiærleikan. Þuiad þan ein kallast God verk / eñ eingen önnur / huör ed skie ap Ast og Kiærleika til Guds. Enn Truen hun blytur ad ganga vndan / so ad Verken god take til a Trunne / og Truen take ecke til a Verkunum / Þuiad eingen giörer Goduerken ap Ast + Kiærleika Guds / vt

 an þiñ

an hñ true adur a Gud. Þar þyrer/ ſo ad Godverken meige koma a epter/ þa geing ur Truen vndan/ Og ecke gieta nockur verk vered god/ nema þniad eins þau þy lge Trunne huór ed geingur vndan.

Eñ huór og huilyk vered haþe God verk þeirra Niniuita/ ſem Gud heþur a lited/ þad ma ſia aþ epterþylgiande Or dum.

Þeir ſneru ſier þra ſijnum vonda veige/ z cet.

Huór Ord inne haþa ad hallda al giórlega Jdrã z yþerboot/ ſem er/ Angur og trege vmlidinna Synda og glæpa/ þar med ſónn Trua og þullkomlegt Tra uſt til Gudz Nadar og Myſkunar/ þar næſt gudlegur Otte/ ny Hlydne/ ærlegt z ſidſamlegt Framþerde.

1 Angur og Hrygd eda treige Synda ſia vegna/ heþur þeſſar Greiner inne ad hallda/ Fyrſt ad Madur þecke Gud riet telega/ og vite ad hñ vill vier ſkulum ve ra hónum Hlydne/ og ad hñ vilie alla O hlydne reþſa aluarlega/ Og ad hañ vilie þo aptur a mote/ vera myſkunſamur z taka þa til Nadar þyrer Chriſtum ſem

ſier

fier snúa til hans. Þar næst/ ad Madur
reyne og ransake sig sialfur hid innra og
ytra j sijnu Hiarta og Framferde/ hvörs-
ia Hlydne hann hefur Gude synt/ og take
sier fyrer Sioner Guds Lógmal eda tiu
Guds Bodord so sem Spegel/ og skode
sig j þeim/ þa fær hñ vel ad sia/ hvörsu
ad vier erum aller saman aumer og arm
er Syndarar. J þridia mata hlytur Ma-
dur ad hafa Hiartans Hrygd Angur og
Hrædslu Syndanna vegna/ og vera hræd
dur fyrer Guds Riettlætis Reide og stund
legum og eilijfum Refsingum.

11 Truen hefur og so adrar þriar Gr-
einer med sier/ sem er fyrst/ Ad Madur
J nuirduglega hure vm ovmrædelega nad
og Myskun Guds sem hñ hefur veitt oss
j sijnum elskulega Syne Jesu Christ/
vorum Drottne og Lausnara. Þar n
ad Madur audmyke og lijtelæcke sig
er Gude aluarlega/ medkienne og ja
ar Synder/ Kriupe ad Krossenum/ og bid
ie vm Nad og Fyrergiefning j Medalga
ngarans Jesu Christi Nafne: J þri
mata hlytur Madur ad vera viss þar vp
pa/ og trua og treysta þui fullkomlega
ad vier erum vegna Medalgangarans

 Christi

Christs riettlæter / og hǫfum Fyrergiefning Syndanna þyrer eckert / aun Verkanna aþ Nad og Myskun Guds / þyrer þa Endurlausn sem fram er komen j Christo Jesu / Rom. 3.

111 Sa þridie Jdranarennar Partur sem nefnest ny Hlydne / hefur inne ad hallda alla Andvortu Trunarennar / Banaakall til Guds / Lofgiórd og Þackargiórd til Guds / Jatningena / Polenmædena / Elsku Naunganns / Frid og Sampycke / Tru + Dygd j hvórs Mans Kalle +; Em bætte / Sparneytne og Hofsemd / Hreinþe rdugleike / heidarlegt Framferde / og öll önnur God verk ap Gude boden + skipud / aþ hvóriu ad kiemur + epterfylger ein god Samuiska.

Hvör hellst sem ad slijka Jdran giór er / og so snyr sier til Guds / þeim er Gud nadugur / og þar umbreyter hañ sijnum Dome / og tekur hañ aptur / hvórn Dom hñ haþde adur lated boda off til Jdranar ein ecke til Fordiórþunar: Þuiad Gud er sa sem ecke vill Dauda hins Syndugæ helldur ad hñ snue sier og lifi. Hañ hefur ecke skapad Daudan / og ecke hefur hann Lyst a Fordiarþan þeirra sem lifa / so sin

Þat

Þar ſendur j Vijſenda Bokenne 1. Cap.

Hier være vel Þörf og nauðſyn̄ nið-urlæge þeſſa Capitula / a eirnre godre Aminningu / til vor allra ſem nu lifum a þeſſu Lande / ad vier villdum taka til ad ſnua oſſ j fra vorū jllu og ſyndſamlegu Framferde / z med riettre Jðran ad myk-ia og blijdka Guds vors Himneſka Fød-urs Hiarta / enn þad hefur ecke ad ſeigia. Gud hialpe ſijnum litla Hoop / hiner all-er / a þeim breida Veige / þeir blijfa ſo ſem þeir eru / þangad til Gud kiemner þeim ad ſkeyta ecke ſijnum Ordum.

Fiorde Capitule.

ÞAd miſlijkade Jona oſurmiog / z hn̄ vard reidur / og bad til Drott-ins og ſagde / O Herra / þetta er þad ſem eg ſagde / þa eg var enn j mij-nu Lande / huar fyrer eg villde og ſo hæ-ra fornleſt vndan / z flyde a Sioen / Þuj ad eg veit / ad þu ert nadugur / miſkunſa-m:r / þolenmodur og giæſkufullur / z læt-ur þig angra þad vonda. So ſa/ nu

Drottenn mijna Aund þra mier/ Þui eg vil helldur deyia enn lifa. Enn Drottenn sagde/ Hyggur þu ad þu reidest med rietttu ?

Og Jonas gieck vt af Stadnum/ og sette sig j austur gagnuart Stadnum/og giørde sier þar eitt Kreyse/ þar settest hann nidur vnder Skuggann/ þar til hann sæge huad yfer Stadenn munde koma.

Og Drottenn liet vagsa einn Lund/ z hann ogs yfer Jonan/ so hann skylde hønum yfer hans Høfud/ z linade hans veykleika/Og Jonas gladdest mioog af þeim Lunde. Enn Drottenn tilsette einn Orm vm Morgunenn/þa Morgunrodenn kom/og Ormurenn stack þennann Lund/so hañ visnade. Og sem Solenn var vppkomenn/ liet Drottenn koma eitt þurt Austanuedur/og Solargeislenn stein a Høfud Jonas/og hñ vard mattlaus. Þa oskade hñ sier Dauda/og sagde Eg vil helldur deyia enn lifa:

Þa sa

Þa sagde Drottenn til Jonam/ Hugsar þu ad þu reidest mz riettu vegna þessa Lunds? Hann sagde/ Eg reidest med riettu/allt til Dauda/ Og Drotten sagde/ Þu kienner j brioſt vm þennan Lund/ þyrer huørium þu ecke Erþide hafder/ og ecke helldur lietſtu hñ vagſa/ huor a einne Nottu ogs/ og a eiñe Nottu visnade/ Og skyllde eg ecke sia aum ur a Niniue? so storum Stad/ j huørium ad eru meir enn hundrad og Tuttugu Þusunder Manna/ huørier ønguan Greinarmun vita/ huad hid hægra eda hid vinstra er/ og þar med Fiølde Dyra.

ÞEsse Capitule er ein Historia edur Frasaga/ huørsu ad Jonas lætur sier þicka þyrer j/ ad hans Predikun og Hootan er ecke sꝺun orden/ og ad Borgen er ecke socken/ og þad hañ verdur nu ad heita Skialare. Verdur nu þar þyrer Reidur/ ad Gud er nadugur og Myskunsamur/ e lætur sier eins þara so sem þeim Daglauna raranum þor j Gudspiallenu Matth 12

So ad

So ad Huſbondēn vard ad ſeigia til hūs
Ertu þar fyrer Rangeygdur þo ad eg ſie
godgiarn? Og ēn alls eþa hefur Jonas
lated ſier vikia fyrer j þeſſ vegna / ad hūn
ſier nu huörſu ad Niniue menn ganga lan
gt yfer Gydinga lyd / ſo ſem og Chriſtur
ſialfur j Gudſpiallenu / Matth. 12 / hæl
er og helldur meira af þeim enn Gyding
um / Þuiad Jonas hafde langa Tyma
predikad fyrer Gydinga Folke / og lyted
eda eckert vtriett. Enn hier predikar hūn
fyrer ovinſkornum Þiodum / og þær ſnua
ſier jafnſnart til Guds. Nu var Jonas
þeſſ ſinnis ad hann villde fyrr vera daud
ur / en̄ ad lifa + ſia vppa fordiörfun Gyd
inga lyds eda reyna og ſia / ad Gud være
nadugre Heidingiū en̄ Gydinga Folke. En̄
þeſſa oriettferduga Reide og ranga Mei
ning vmlijdur Gud vid Jonam / og höndl
lar vingiarnlega og födurlega vid hann /
Vppa þad ad hann ſkule hafa riettelega
vm þetta Efne / og fa fullan ſkilning a
þeſſu / ad Gud hafe ſo vel ſkapad Heid
ingia ſem Gydinga / og ad hann ſie ſa fy
rer huörium eingen mangreining er / Jtem
ad hañ hafe önguā girnd a nöckurs mān
ſa glötun og fordiörfun / helldur ſie hans

Vilie

Villie ad hlýđa þeim/hialpa þeim/ꝛ giø
ra þa ſaluhólpna/ſo framt ſem þeir vil
ia betra ſig. Þar fyrer giefur Gud Spa
mañenum eitt Teikn edr Merke/alýka ſo
ſem hñ giórde vid Petur poſtula/Act 10.
Hañ letur eiñ Vidarruñ þyckvaxen fliot
lega vpprenna þar ed Jónas la/ſo hann
hafde ſkiol og ſkugga þar af. Enn af
þui ad þeſſe Runnur viſnade ꝛ fordiarf
adiſt ſo ſkyndelega/þa vard Jonas hryg
gur/og hónum þotte fyrer j/ad hñ miſ
te ſo hvatſkeytlega þennan Skugga. Þar
fyrer talar Gud til hñs ꝛ ſeiger hónum:
Ad myklu meira ætte ſier ad þikia vert ꝛ
j hirþe vm ſo ſtoran ꝛ Folk rýkan Stad
j huórium ad eru ſo marger Þwshunder
einfalldra/og Sinabarna/ Skyllde þad
allt fyrerfaraſt/ſem ecke hefur ſyndgad
af Jllvilia og forſettu rade/helldur af
Ovißu og Ofraimſyne/ſo ſem þeir ed
ecke vita huad hid hægra og vinſtra ſie/
þad er/ Þeir ed huórke hafa ſkiled þad
andlega nie veralldlega riettelega/med
þui ad þeir höfdu huórke haft Lógmal/
ed/Kieñefedur nie Spamenn ſo ſem Gyd
inga Lydur:

Og er þetta Suña ꝛ Jnnehalld þſſa

Cap.

Capitule og giörvallrar þessarar Historiu vm Jonam Spamann/ ad Menn skule læra/ ad Gud er eirn Gud/ ecke alleina fra Gydinga/ helldur og lÿka Heidingia ꝛ allra Mana sem sier snua til hans/ og þ(e)ed jdraſt Syndanna/ og lata aþ þeim/ og ad hann vilie ecke nöckurs Mans dauda og Forderfun/ Helldur sie þad hans Vilie/ ad huör og einn Syndare snue sier so hann meige liþa/ so sem S. Petur seier/ Nu reyne eg j Sanleika/ ad hiꝛ Gude er ecke Manngreinar alit/ Helldur a medal allra Pioda/ huör Gud ottad/ og giörer huad riett er/ sa er hm̄ þægeligur.

Þetta mislÿkade Jona miøg/ ꝛ cc.

Til Vnderstödu og meira Skilnings j þessu mæle/ þa viliū vier hier j nidurlage/ repetera og j annad sinn yþer þara Merg og meining allrar þessarar Frasögu. Fyrst verdur Jonas kalladur aþ Gude til ad predika þyrer þeim j Borgenne Ninive. Þessare kallan heþde Jonas ætt ad vera hlyden / æn alls Motmælis og Vndandrættar.

Vier höþum ꝛ heyrt/ huar þyrer Gud haþe viliad senda Jonam þangad/ sem

er/ ad læta alla Menn vita/ ad hann er ecke alleinasta Gud og Fader Gydinga/ helldur og lyka Heidingia/og ad hñ vilie ecke Dauda hins Synduga/helldur ad hñ snue sier og life..

Vier lærum og einnen hier þetta/ad alla Tyma plagar Gud ad giöra nöckra Vidvörun/og boda sina Reide og Refsing fyrerfram ꜳdur enn hañ lætur hana yfferkoma. J þenna Mata liet hñ vidvara þa fyrer Noaflod j 120 Ar/ꜳdur eñ hñ dreckte Heimenum. So og liet hñ vara þa vid j Sodoma/ so ad þeir skylldu meiga hura vm sinn hag og betra sig/ J sama Mata hefur Gud giört vid Gydinga/til hvörra hñ alla Tyma hefur sent syna Spamenn/ad syduftu er Guds son-ur sialfur komen og hans Postular/ + ha þe trulega varad þa vid þerra lyfamle-gum og eilyfum Skada + Fordiörfun so þeir mættu betra sig.

Eins + j sama mata höfū vier hier j Nordurlönd:num haft marga og merkelega Doctores og haleita Lærefedur a vorum Dögum/hvörier þad heilaga Euangelium hafa fyrer Anda og Nad Guds hreinsad og klarad vr þeim Þvla og blin

þa Lærdomenn manulegra Lyga og Setn- inga / ſo þad er nu alluiſda vtbreitt og boreꝺ / lijka eirnen til vor hier vnder yſta Heims ſkaute. Huar til ꝛ Til þeſſ ad boda og læta tilſeigia oſſ (eins og Chriſtur og Johañes giórdu hia Gydingum) Gióred Jdran / Þuiad Rijke Himnaña er nalægt. Item / Auxen er lógd hia Trienu / Huórt þad Trie ſem eige ber Auóxt / þad ſkal vpphógguaſt og kaſtaſt i Elldẽ. Item / nu er Vitiunartimen / Vei þeim ſiñ hann ecke þeckia.

Og med þui ad Gud lætur nu predi- ka fyrer oſſ ſitt heilaga Ord / þa ættum vier med riettu ad hugleida þetta / ad Gud hñ vill nadugur og myſkuñſamur vera / ſo framt ſem Menn vilia betra ſig / Enn med þui ad vier fyrerlijtum Guds Ord / meir og meir / og giefum þeim lilta Va- kt / þar fyrer vill þad framkoma ſiñ þar ſtendur ſkrifad / Joh 3. Þetta er Domur enn og Fyrerdæmingen / ad Lioſed kom i Heimen / og Meñerner elſkudu meir Myr- kred enn Lioſed / þuiad þeirra Verk voru jll. Eins og j ſama mata mun oſſ ſkie / ad þeſſe Nad ſem Gud hefur veitt oſſ i þui / ad vier hófum nu Guds ord hreint ꝛ omeingad

ꝰmeíngad / hun mun verda off ad eilijffre Glötun og Fordiörfun/ef ad vier betrú eff ecke.

Jannan mata giörer Jonas miög barlegt Stycke/ j þui ad hn vill flyia fyrer Gude/ vr Gydingia lande/huar Gud haffde sinn Bustad/med sijnu Lögmale og Orde. Þuiad þad kallast hier med riettu ad flyia fyrer Anglite Drottins/ þegar Madur flyr og fordar sier heim Stad/ þar sem Guds ord verdur riettelega kient/so sem til Dæmis ad taka. Ef ad nocfur villde flyia til Tyrkia eda Heidingia eda ef ein athugalaus ogudleg Manneskia fordast Guds ords predikun / Skriptamal og heilaga Kuölldmaltijd/þui hn er hræddur/ ad hn mune med Guds Orde avijtadur verda og straffadur/vegna ogudlegs Framferdis/og jllo Lifnadar.

Vier höfum og so hier heyrt/ad opt hafa heilager Men storar Synder sier a Bake/og sem mællt er / Opt kan godann Grand ad henda/ þar fyrer eigum vier lefnan ad lifa j Guds otta/og hyra vm Ord S Pals þar hn seiger/ huör ed stendur/siae sa til ad hn falle ecke/Þuiad. mz eff er þad fullsnart vtgiört/so sem Da=

vid seiger j Psalm: 30/Jeg sagde/ þa mier gieck vel/ad eg skyllde alldrei falla/ enn þegar þu byrgder þitt Andlit/ þa la eg þar.

Hier skal eingen (sa sem ecke vill vit iande og staande fara j Heluite) vera so Nietnadarsamur/diarfur og heimskur/ ad hann þore ad hyxa so edr mæla/Gud leid Jonam/ og hialpade hönum þo hann være Gude ohlyden/ Gud fyrergaf David bæde Mannslag og Hordom/so fyrergiefur hñ lijka mier þo eg drygie eina + adra Synd. Þad er vyst + satt/ vier kun um audvelldlega og fullsnart ad falla med Jona og David/ og ödrum heilögum j storar Synder/Enn þar heyrer til/huer hñ vill syndgast med heilögum/ hann skal bæta og betra sig sem heilager/ Enn ad giöra rietta Jdran/ og verda af Gude nadadur/þar heyrer meira til enn ad hafa stort og stifft Hiarta.

3 J þridia Mata/ Þad sem Jonas hræddest/þad kiemur yfer hañ/ hañ kom hier j tuefalldan Lijfshaska/ so sem opt ast skiedur þa sem ecke vilia fly̆a vid sitt Kall og Embætte/edur og þeir sem fyrer Villo og Vilia giöra rangt/og þeim

ſa yfer Sannleikanum/eduꝛ og þeir ſem af Otta og hrædſlu þora hann ecke ad medkienna:

4. J fiorda mata/ þa er Jonas Athugalaus/ og med godu Giede/ kuyder nu öngvu/ þikeſt alla Praut hafa yferſtaded/ ad hañ er komen vr Gydinga Lande a Sioenn/ hañ hyxar ad Gud mune ecke hyxa hier framar vm/ og ecke ſie Viöf-ullen ſo Illur ſem hañ er ſagdur/. Slijkt er j fyrſtu Art og Edle Syndareñar/ þa hun er drygd/ Menn hyxa ad Gud mune ecke ſia hana/ hann mune ecke hyxa vm hana/ecke reidaſt henne/ ꝛ falla ſo j eina Synd epter adra/ ſo ſem vier daglega Dags ſiaum lios Dæme/ bæde a oſſ ſialfum og ödrum.

5 J fimta mata/ kiemur einn hrædelegur og ognarlegur Stormur a Sioenn af Guds ſierlegum Vilia/ hñ kiemur oforvarandis/ ecke af natturlegu Tilferle/ helldur er hañ Guds Verk ꝛ giörningur/ huör ed an Guds Vilia ſierlegs ecke koma kann. J ſoddan ognarſtorme/ hliota þeir ſaklauſu Skipmenn ad giallda hins ſynduga Jonas/ Þuiad ein Synd giörer ſtoran ſkada/ og eiñ Syndare hñ ſpill

 er myk

ler myklu godu/ og fierhuór Synd hun er
sem huast Suerd og særer/ so ad eingenn
Madur gietur þad læknad/ So sem Je-
sus Syrach seiger/ Cap. 21. Vier skulū
og læra hier/ ad pordast bæde Synderu-
ar/og þa sem Syndernar dryia/ þeir ed
Idranarlaust liggia j sijnum Syndum +
Slæpum/+ giöra oss ecke hlutteknа j þei-
ra Syndum.

6 J Siótta Mata taka Skipmenn til ad bidia/ Slijkt giörer Neyden/hū kie nner nakenne Kuinnu ad spinna/hun kienn er folltnum Manne ad vina/Slijkt giör er og eirnen Kross og Motgangur Gott og Siukdomur/ad Mann med Hiartanu Augunum og Munnenum snyr sier til Guds/og lærer ad peckia hans Reide/+ bid a vm Nad og Myskun/ Annars/þyrer vt an Kross og Motgang/erum vier j Bæna akallenu til Guds/bæde treiger og kalld ber.

Þar næst lietta þeir Skipenu/og kast ta allre dyrmætre Vöru j Sioen/vppa þ ad þeir meige hallda Lijbenu/ og komast vr þeim Lijfshaska/ Þuiad eingen hlut ur er betre edur dyrare enn Lijbed. Og med þui ad þesser Skipsmenn/hallda sitt

Lijf

Lijf so byrmætt / ad þeir vilia þess vegna missa allt huad þeir eiga og hafa / Enn ad sómer oss þa ad giöra / so ad vier missum ecke eilijft Lijf og eendanlega Salu hialp ?

Jtem / þeir leggia Hlute j Skaut / so ad þeir meige vita ꝛ ransaka / hia hu örium ad sie Skulld ꝛ Ordsök. slijkrar Olucku og Haskasemdar / Huiad þar er eitt Gen Synd sem Gud lætur ei vppkoma / huörsu heimugleg sem hun hefur vered.

7 J fiórda marta / hlytur Jonas ad Jata og medkienna sijna Synd og sekt / med storre Hiartans Kuól, og Angist / so hñ seiger fra heime opinberlega / og girnest ad þeir skule kasta sier vtbyrdis. Fyrst hefr Jonas Contritionem þad er Angur og Jdran Sorg og Hrygd / j sine Salu og Samuitsku / hñ hefur og so þar med Confessionem / þad er Jatningena / þar hann berlega j Liose lætur sijna Synd, hann hefur og Satisfactionem / og vill lijda sitt Strapp / og giöra þar med Enda a allre sinne Eymd og Neyd / Enn med þessu eda fyrer þetta þær hñ ecke Syndanna Fyrergiefning / helldur heyrer annad meira og fleira þar til eun vor Satis

 factio

fäcktio/ Boot eda Bitalingur/ so sem Jo
nas medkienner sialfur j sinne Bæn/ þat
hann kienner þad allt og tilleggur Nad
og Myskun Guds.

Hier siaum vier og hudrsu vndarlega
og dasamlega Gud höndlar vid sina hei
laga/og hann fer ad vid þa so sem einn
godur Husbonde/ sa ed fyrst agar og stry
ker syn eigen Börn/ adur enn hann tekur
til annarra/ So giörer Gud hier vid Jon
am/ hina adra lætur hañ fara/ þo bæde
sie þeir Glæpamenn og Afgudadyrkar
ar: Þad geingur ætid so til/ ad Domur
enn z Straffed tekur fyrst til a Guds hw
se/ hina adra kann hñ vel ad finna a syn
um Tijma/ sem eru Jdranarlauser/og la
ta þa drecka Dreggena/ Þuiad þeir hey
ra ecke til Guds Börnum sem strax verda
agud og typtud þegar þau syndga.

8 J attunda Mata vilia Skipmenn
komast ad Lãde/ z liggia a Lijfrodre þar
vm/ enn þeim er þad omögulegt. Þuiad
þegar Gud vill straffa nöckurn/ þa kañ
eingen med Mannlegre Visku Kunnattu
eda Krapte ad komast þar vndan/ Mad
ur hlytur þa ad audmykia sig/ og lijda þ
Straff sem Gud vill vppa leggia. Þess
er

er Skipneriar/kunna nu audnelldlega ad vita/bæde aß þessum ognarlegum Stor me + aß Hlutþallenn/lijka eirnen aß med kienningu Jonas sialßs/ huad Guds vilie er/og huad þeir eige ad giöra til vid Jonam/ Þuilijkre Guds Bißalningu hliota þeir nu ad hlyda/eß þeir vilia bera Lijßed ...

Þannen straßþar Gud nu eirnen oss a þessum Dögum med margaüslegum Hætte/enn villdu Aßernallds Mennerner/ og adrer aßuenda þeirre Olucku/ þa ættu Menn ad taka þyrst a Hlydnenne/og bet ra sig/og giöra Jdran/og sierdeilis + ein kum ættu Valldstiornarmenn j burt ad taka Synder og Glæpe med aluarlegre Reßsingu/ Annars heßur þad ecke þar ad seigia/og kiemur til einskis/þo Menn lat est Jdran giöra.

6 J niunda Mata/sieum vier hier/ad þesser Skipmenn akalla Gud/adur enn þr kasta Jona vtbyrdis/ og bidia Gud vm Fyrergießning. Vm þetta Epterdæme ættu veralldlegir Valldsmenn vel ad hyg ga/huiad þad er ecke Barnagamal ad taka Lijßed aß nöckrum Manne/eda dæma hn̄ til Dauda. Nu haßa verallðleger Valldsmenn

menn þessa Biꝼalning aꝼ Gude/ad reꝼsa
vondum Mönnum/og lata þa j önguann
Mata oreꝼsta vera/sem Dauda eru verd
uger/Þetta eiga þr ad giöra/ecke aꝼ Hat
re og öꝼund eda Heꝼnd/helldur med Ra-
te og godre Skynseme og hiartanlegre
Medaumkan/so ad adrer Meige sia og vid
urkienna/ad slijk Reꝼsing er eitt gudlegt
verk/og Guds skickan/og ad þeir girnest
ecke nöckrum Manne rangt ad giöra.
10 J tiunda Mata/Þa Skipmenn höꝼ-
dū nu giört þeirra Embætte/og Sioren
stilltest/og þar vard orded Logn/þa giö
ra þeir Gude þacker/og ꝼæra hönū For
ner/Þar aꝼ eigum vier ad taka Epterdæ
me/ad þacka Gude/og vera hönum aꝼ
Hiarta þacklater/þegar hn̄ heꝼur leyst oss
og ꝼrelsad oss vr haskanum eda Neydenñe
so sem Gud sialꝼur bydur oss og skip-
ar/segiande/Akalla þu mig j Neydinne/
þa vil eg ꝼrelsa þig/ og þu skallt prijsa
mig. Huad þacklæte þocknast Gude/ og
med þui þa meigum vier audvelldlega ꝼa
aꝼ hönum meira og meira/og eigum von
a hans Hialp og hiastod jaꝼnan þegar
oss liggur a.
11 J elleꝼta Mata/Verdur Jonas si-
elgdur

Ldur aþ Sialmum/huórn Gud haþde sett og skickad þar til· So plagar Gud ad giöra/ þegar hann straþþar ✝ hirter nóck urn Oblydneñar vegna/ þa veit hañ vel þyrerþram/ j huórn Mata hañ villie hial þa hónum/ og þrelsa hñ aptur. Dannen skiede Jsraels Sonu þa þeir reistu jnn j Egipta land/ Genes: 15 þa sagde hann þm þyrer/ huórsu leinge þeir skylldu þar vera/ og huórsu ad hann villde leida og þrelsa þa þadan aptur: Jtem/ adur enn Gydingar vrdu j burt plutter j Babilons herleiding/ þa kunngiörde Gud þeim þyr er Minnin/ Esaie Spamans þad/ Cap 44 hundrad arum þyrr enn þad skiede/ og ad þeir skylldu þyrer Cyrum Kong Þer sa verda jnnleidder j þeirra Land/ vppbyggia Mustered og þa aptur öll þeirra Friheit/ huór Cyrus þæddur var halþu dd ru hundrade Aare seinna enn Esaias haþde þad þyrer sagt og spad-

Þessa huggun eiga aller goder Mein og Gudhrædder ad taka til sijn/ og vita þad þullkomlega/ ad Gud veit vel/ med huórin mote hñ vill Endurleysa ✝ þrelsa sijne vr Vodanum ✝ Neydenne/ þa hañ heþur hitt þa og agad/ þegar þeir ando-

myķia sig fyrer hönũ af Hiarta / og bid-
ia hann vm Nad og hialp
12 J tolfta mæta / þa er Jonas j Hual
num þria Daga og þriar Natur / lifan-
de / j mote ölla natturlegu Edle / alleinasta
af almattugum Guds Krapte / þar ann
ars er omögulegt og otruanlegt / ad nöck
ur Madur meige vm minstu. stund Lijfe
hallda j slijkum illalycktande hita ⁊ Þreyng
slum / j annarlegu Elemente, þar eingen
Vindur eda Ande blæs. Lijka so sem Jo
nas vard lifande vardueittur af sierlegũ
Guds Krapte / so geymer og vardueiter
Gud enn nu sijna riettruada / epter þui
sem David seiger / Psalm. 63. Mijn Sa
und stendur hier j Hende. Item / Þijn hæ
gre Hönd hialpar mier:.
13 J þretranda Mata / akallar ⁊ bid
ur Jonas Gud af Hiarta / og lofar hũ fy
rer myskunsamlega Verndan og Vardueit
slu / og kienner oss med sijnu Epterdæme
j öllum vorum aliggiande Naudsynium /
Hryggdum og Harmkuælum / huörge ad
flyia eda leita / nema alleina til Guds na
dar og Myskunar / og af hönum med öll
um Hug og Hiarta med audmykt og Jd
ran og Aflate Syndanna / ad bidia / vona
og

og vænta off Hialpar og Frelsanar. Og trua þui fullkomlega ad hň mune Bæna heyra off vegna sijns elskulega Sonar/ Og þo þad verde ecke epter vorre Osk ꝛ vorum vilia/þa mune þad þo skie j þañ mata og med þeim Hætte/ sem off mun gagnlegast vera til vorrar Saluhialpar

Hier kieñer off og eirnen Jonas mž og liost ga/hvadan óll Ogiæfa Kross og Motgägur kemur: Vor onattura er vesæ le/ad kalla og klaga adra/ ef vier lijdum Neyd og Motgiörd af annara Manna völldum/Vier erum eins ꝛ skrifad er vm Biarndyred/þa Biörnen verdur reidur ꝛ hönum er giört jllt/þa hefner hň a þim sem hönum eru næster/ eda hönum mæter fyrst. Enn Jonas giörer ecke so/helldur seiger hň/Þu Drotten hefur kastad mier j Diup Sioarens/þijnar Bárur og Bylg ur gangu yfer mig/þad er/öngua Skulld hafa þesser Skipmenn/þo þeir hafe nu er med sijnum Höndum vtbyrdis kastad/ helldur hefur þu Drotten vtkastad mier þad er mijn Forþienan/ þu hefur þessa Refsing a mig lagt:

So eigum vier ad giöra/þegar nockr er Neyd og Plaga kemur vppa/ vangæ

Hallæ-

Hallære/Drepsott eda annad/ þa ber oss ecke ad kienna þar vm Natturunne/ eda ødrum nattúrlegum Tilefnū/ a Sio eda Lande/Helldur eigum vier ad kienna oss þad sialfum/ Jata og vidurkienna vorar Synder/og lÿta vpp til hans sē oss slær/hvør ed sÿn Elementa/synar Skiepnur hefur til þess ad sla oss med. So talar og hinn heilage Job/ þa þeir Caldei høfdu rænt hann øllu þui hann atte/ þa seiger hann so/Drotten gaf þad/Drotten tok þad j burtu/ sie Nafn Drottens blessad.

Enn þar ad auk kienner Jonas oss/ ad ef so kann til ad bera/ ad vier hliotū ad lyda Pynu og Pÿsler/eda sialfan Daudan/þa skulum vier alldrei efa Guds nad ⁊ Miskun/helldur trua fullkomlega þar a/ad þo vier missum þetta Lÿf / þa munum vier þo fa eilÿft Lÿf og eilÿfa Sáluhialp. Þuiad þar er tuefalldur Dauде einn er lÿkamlegur stundlegur/enn annar er eilÿfur/ So er og tuefallt Lÿf/ eitt er lÿkamlegt Stundlegt/enn annad er eilÿft. Nu þo ad so kunne ad skie / ad vier hliotum ad missa þetta lÿkamlega Lÿfed/ þa liggur þar eingen Magt a/ þuiad

vier

vier hꝏrum annad betra Lijf/ sem er oed danlegt/ vm huórt Christur talar j Gud spiallenu/segiande/ Huór sem truer a mig sa skal ecke sia Daudan eilijflega/ lijka sie ger Dauid so j Psalmenum / Þo ad Sal og Lijkame vanmegnest/ þa ertu þo Gud stijd og alla Tijma huggun mijns hiarta/ mitt hlutskipte/ ꝛ mitt Lijf. Item so seiger Job/ Ei þo Drotten deyde mig ꝛ take Lijfed af mier/ þa vil eg þo samt vona vppa hañ. So meinar og Jonas hier/ ecke annad eñ ad hñ mune j hiahlanum deyia/ Enn j hiarta sinu þiñur hann þa huggun ꝛ þad Traust ad hvórsu aum lega og hryggelega sem hñ nu verdar ad missa sitt Lijf/ þa sie hñ samt Barn og Erfinge Guds og j eilijfu Lijfe mune hñ Gud sia/ og eilijflega lofa hann ꝛ dyrka. Þar fyrer er Jonas þolenmodur/ og gie fur sig viliuglega fram j þeña stundlega Dauda/ og er þo hraustur/ og huxar vm Nad og Myskun Drottins/ og biodur/ ef þad er Guds födurlegur Vilie/ þa vilie hañ frelsa sig.

Slijku Dæme eigum vier alla Tijma epter ad fylgia/ j allskyns Neyd og Mot lange/ ꝛ a vorre Daudastundu/ ad akalla

Gud

Gud/og bidia hñ vm Fyrergiefning Syn
dañа/Sydan þa eptera/ad leyſa ꝛ frelſa
oſſ/ef þad er hans fődurligur Vilie.

Enn ſo ſem Jonas heiter ꝛ lofar ad
lofa og dyrka/prijſa og vegſama Gud/ꝛ
hlyda hönũ/So ſem David lofar j Pſal
menum/Jeg vil kienna Ranglatum þijna
Vegu/ſo ad þr Syndugu ſnue ſier til þin
So eigũ vier ad giöra eirnen/þegar vier
höfum þeiged Gafur Guds og Velgiör-
ninga/ad ſyna Gude þacklæte med hiar-
ra og Munne / og lata þad j lioſe med
ſannre Vidurkienningu gudlegrar Nadar
og Hafu / og ödrum Gudrækelegum Tru
arennar Auörtum ſem Gud ſialfur hef-
ur j ſijnu Orde boded og bifalad/ ſo ſem
ſkrifad ſtendur j þeim 116 Pſalme/huad
ſkal eg giallda Drottne fyrer allt þad
Gott ſem hann hefur veitt mier ? Jeg
vil taka Kaleik hialprædeſins/og predika
vm Guds Nafn.

14 J fiortanda Mata/ þegar Jon
as hafde nu vered j Hualnum 3 Daga ꝛ
3 Nætur/Þa ſpio Hualuren hönum a þu
rt Land. Þar ſiaum vier/ad þegar Gud
vill vera ſinum riettruudum nadugur/þa
hliota allar Skiepnur ad giöra hñs vilia
og

og hialpa þar til. Og hvad ædur var til Skada og Fordiórþunar / þad hlytur þa ed vera gott og gagnlegt / þegar Gudvill hialpa og þrelsa / Enn hvad slykt heþur haþt ad merkia og þyda / þar um var ad ur talad j 1 Cap.

15. J þimtanda Mata / verdur Jonas sendur j annan Tijma og ad nyu til Niniue Borgar. Þviad þo so sie Gud haþe eitt sinn leyst og þrelsad oss vr einhuóriu Voda og Hasta / þa vill Gud ecke lata oss vera kiulausa og haþa goda Daga / helldur vill hn̄ ad vier skulum, þui dygge legar taka vara a voru Kalle og embætte og vakta oss þui betur þyrer Syndenne / so sem Christur seiger til hins kranka sem hn̄ haþde heilbrigdan giórt / Joh 5. Nu ertu heilbrigdur orden / þar þu / og siet til þu syndger ecke optar / so þig hende ecke verra.

Vær høþum þessa Vanart og Onat turu / þegar vier verdum leystier þra Sot tum eda Siukdomum / þra Eymd eda Fa tækt / edur þegar einn eda annar verdur leistur vpp vr Lufte eda Skarne / og ver dur eþ Lytelmotlegum stigum til Vallds og Virdinga og Heidurs a pphaþen / þa

verdur hũ stor og stolltur/ og huxar ecke vm sijn Efne/ er þynger þeim aum:a og Fatæku/og þad þer sem Versed hliodar/ Dum surgunt miseri, miserorum non mi ferentur, Þad er Maltæke/ad eingen Harhnijþi skiere so sart/so sem þegar eirn Brøre Stympare eda Þræll verdur herra yþer ödrum: Slijka Onatturu ꝛ Vanart attu christner Menn ad leggia aþ/ ꝛ hug sa vm huad þeir haþa vered/ꝛ huad þr nu eru/huörnen þeir eru vpphaþder/ og þra huörre Eymd og Olucku þeir eru þr elsader/ og huad audvelldelegt Gude er ad kasta þeim vm Koll og strapþa þa: Attu þar þyrer ad vera alla Tijma aud miuker/lijtelater ꝛ þacklater/ og ganga þram̃ j Guds otta / og hegda og skicka sier vel og christelega þyrer öllũ Mõnnũ.

16 J sextanda Miata er nu Jonas orden hlyden reiduþuen/ og tekur sig vpp ad þara til Niniue motmælalaust: Vier siaum vier huar þyrer Gud leggur vpp a oss Kross og motgang/ og huar til Kro ssen sie oss gagnlegur: huör hũ heþur ver ed j Hualnum/ þad er/ huör hã med Kro sse og Motgange er proþadur og reyndur sa verdur godur/Ein huör sem onguann

Kross

Kross og motgang lided hefur/sa er opt
aft stollter stor/dramblamur og oblyden
og byriar þad margt sem han liete ogis
tt/ ef han hefde riettelega hapt Kross og
Motgang ad bera.

Jonas villde i fyrstu ecke fara og ecke
giora sem Gud baud hm/ þar fyrer vard
hönum j Sioen kastad/Eins geingur þad
til vid oss/ vier verdum ad ganga fra vil
ianum/ optsinnis vilium vier ecke veita
Gude Hlydne med loftugum Vilia/ þa hl
otum vier ad lijda Kross og Motgang/
Hungur og Neyd Eymd og Fatækt/ So
tter og Sinkdoma/ og reyna margskyns
Motlæte/so ad marger verda þar af vel
mykter j Brakenne/ so ad þeir snua sier
til Guds med riettre Jdran/hiner verda
j synum Syndum og Jdranarleyse dæmd
er og forglatader. Saler eru þeir sem
sia ad sier j Tijma/og eru Gude hlydug-
er/og bijda ecke þangad til þeim geingur
Vatn yfer Eyru (sem Men plaga ad sei
gia) þa ofleinge er beded/og ut er giört
og allt er ofseint.

17. J seytianda Mata/predikar Jon-
as j midre Niniue Borg openberlega/þad
best önguan nie hrædest / so ad huör ma

vel heyra til hans/og eingen ſkule m̃ rietu meiga ſig afſaka Þannen hefur Guds ord a øllum Tijmum vered kient ꝛ predikad midt i midium Heime / og i þeim hellſtu Kongarijkium/ ſo ad huør Madur matte heyra þad og medtaka/Jonas hleypur ecke i huørt Hvo/ helldur blijfur hann i einum openberlegum Stad i Borgenne/ þar huør Madur ma heyra hanns Predikan/ſem vill.

So hefur og ſkied i Heimenum opt ar/ad ein þo Guds ord og þad heilaga Euangelium hafe ecke i øllum Stodum Borgum og Lands Bygdum/og i huørre Ka predikad vered/med þad fyrſta/eda vnder eins/þa hefur þad þo ſo vered predikad og vthropad/ad aller Mein hafa vel matt heyra þad/ſo ad ecke er nockur Þiod ſu/ ſem ſig ma med riettu þar vm afſaka:

18 J atianda mata/framſetur Jonas þeſſa Predikun/ad ei ſie nema 40 Dagar þangad til ad Niniue Borg ſkule ſøckua. Hier hefde Jonas matt hugſa vm i huilijkum Voda og haſka hn̄ være ſtadur/bæde Arunnar vegna og ſo Lijfſins Þuiad þeir i Niniue hefdu matt ſegia

ſo

so / ad hann være einn Ljosarmadur / hns Ord eptloe Upphlaup og osamþycke / Jtm Ep so være ad hans Ord og Spodomur kiæme ecke frain / þa være hann halldenn fyrer einn Lygara og Skialara. Eñ Jonas hufar ecke par vm slijkt / bliffur ad ei ns vid sitt Kall og Embætte / Slijku Dæme ærtum vier alla tijma ad fylgia / og hufa vm huad osser a hendur faled / hud enen sem oss þess vegna ganga vill / Drottenn kann vel Rad / ad frelsa þa Gudhrædda vr Freistingunne 2 Pet 2.

Einn trur og riettur Predikare skal ecke þeigia / þegar hñ sier eda merker opinberar Synder og Glæpe hia Mönnum huört sem þeir eru hærre stiettar eda lægre. Þuiad hñ veit þad er hans Kall og Embætte / hende hann nöckud vont þar fyrer af þeim ogudlegu / þa befale hañ þ Gude / Gud kann hñ vel ad vernda og varduerta / Og slijk hans Tru og Dygd skal honum ecke obitölud verda.

Hier kemur frañ ein Spurning / Jonas asetur 40 Daga / og seiger berlega / ad þar epter skule Niniue söckua / Enn þ skiedur þo ecke / þui er Spurningen þesse / huört Jonas hefur ecke osatt talad?

 And

Andsuar / predikun og Spadomur Jone
j giegn Niniue Borg / er ein Lögmals Pre
dikun Syndanna vegna / huör ed alla Tij-
ma hefur med sier forord + Exceptionem
eda Skilmala / þad er / so framt sin̄ Men̄
giöra ecke Jdran / og medtaka ecke Nad
arennar Fyrerheit med riettre Tru Enn
ef Menn giöra þetta / þa vijkur Lögmal
sins Böluan / og lætur vndan / so sin̄ Gud
talar sialfur / Jerem 8 / Ef ad nóckur Þi
od snyr sier fra sinne Jllsku j giegn huör
re eg tala / þa skal mig angra su Olucka
huöria eg hafde hugar ad lata yfer hn̄a ko
ma. Jtem / Ezech 33 seiger Gud / So san̄
arlega sem eg Life vil eg ecke Dauda hi-
ns syndnga / helldur ad hn̄ snue sier og li
fe. Og S Pall seiger til Rom 11 Cap /
Gud jdrast ecke sinnar Gafu og Kallan-
ar. Þad er / so ad skilia / huad Gud hef-
ur j Euangelio tilsagt og fyrerheited /
þad blijfur statt og stödugt / og þ kemur
fullkomlega fram̄ / Þuiad Gud er trur +
merkur / og kann ecke sijn Ord ad bregda
2 Timoth 2. Þar fyrer safnsnart sem
Menn medtaka Euangelium og þiggia
Nad Guds / þa linner Lögmalsins Predi
kun / þa huerfur Reiden / Bölunnen + Ref
singen Jnitia

19 J nitianda mata ſkiedur ſo/ Þeg ar þeir j Niniuen heyra Predikun Jone/ þa true þeir jafnſnart og giöra Jdran/ betra ſitt Lyff og Framferde/ og komaſt ſo vndan Guds reide og þui Refſingar ſtraffe/ ſem Gud hafde aſett ſier ad lata yfer þa ganga

Enn huörnen Menn eige Jdran ad giöra/ þad ſyna oſſ þeir j Niniue med ſinu Epterdæme/ ſo ſem hier ſtendur ſkrifad/ ÞEJR TRVDV A GVD/ þad er/ þeir jſ endu j fyrſtu/ ad þeir være aumer Glæ pa menn og Syndarar/ og ad Gud hef de godan Riett til þeſſ/ ad leggia Str aff og Refſing a þa/ þuiad þeir hefde þad vel forþient og verdſkulldad/ Þeir mögla ecke a mote Jona fyrer þad/ ad hann framande ꝛ okiendur Madur er ko men þar/ til ad avyta og ſtraffa þa og þeirra Framferde/ Helldur jata ꝛ medki enna þeir berlega/ ad þeir ſie þeir ſömu Men/ ſem Gud hafa margfalldlega ſtygt og mödgad med ſinu Syndum. Þar næſt hafa þeir ecke Efaſemd a Nad og Myſk un Guds/ helldur trua þeir fullkomlega ad Gud mune veita þeim Nad og Myſk un og fyrergiefa þeim Syndernar j næſ

 ne þeſſ

ne þess Fyrerheitna Messias/ huörs Spä madur og Þienare Jonas til þeirra sendur er. Þar þyrer stendur hier so i Calduerſku Male/ Niniue Meñ trudu a Ord Drottins/ þad er/ a Guds Son/ huör ad er eilijþt Ord Födursins/. Þeir trudu og so þui ad Menn ættu ad veita Gude alla Hlydne/ og liþa sparlega og gudlega/ og þess vegna/ setia þier sier þyrer epter þañ Dag ad læta aþ Syndönum/ og betra og bæta þeirra Lijþ og Framferde.

Þannen a nu einne riettre og sannre Jdran til Guds ad vera hattad/ ✱ slijku äluarlegu Frahuarþe Syndanna þylgia æ tijd nöckur ytre Teikn og merke/ sem er Angur Hrygd Fasta og Bindinde. Þeir Menn sem alla Tijma eru steytter ✱ Full er eda druckner/ þeir haþa öngua riettan Aluöru til Guds ords/ til Truarennar/ og til Bænakallsins/ hia þeim er ecke nema Athugaleyse og hræsne. So ✱ lijka huar helst Menn bera dyrmæt og kostuleg Klæde/ þa er þad Teikn og Merke til ad þeir Menn liþa i holdlegre Lyst ✱ Glede/ enn Sorgarklæde eru Teikn eins Hiartans sorgar og Hrygdar.

Slijk ytre Teikn þorþiena ecke Synd-
anna

anna Fyrerþiepning j nóckurn Mata/ so sem ad Mwkar Papíster og adrer fleire Verkheilager meina/ helldur eru þau ad eins syneleg Teikn + Auijsan vm eina sanna og retta Jdran til Guds.
20 Jtuttugasta mata stendur hierso ad sialfur Kongurenn/ huór ed þañ Tíma heþur vered (so sīn Sagna Bækurnar vot ta) sa allra megtugaste Herra j öllū Heimenum/ setur ecke a sig Oblijdu Grimd nie Reide j giegn þessum prangauda Spamanne/ so sem hardrader Tyrannar plaga ad giöra + adrer ogudleiger/ þegar þr + Syndr og Glæper verda straþþader/ Hann heþur og ecke helldur nóckra Grunsemd a Jona/ vm eitt edur annad/ helldur laþsnart sem hann heyrer/ ad þar sie komenn einn Spamadur vr Jsraels Rijke og haþe slijka Predikun/ þa stijgur hann vr sijnu Hasæte/ hlyder þessare Predikun trúer og medkienner ad þetta sie Guds Vilie/ sem hann þer med og bodar.
Hier eigum vier ad athuga/ ad ecke ber oss ad trua huórium og einum Land hlauþara/ eda þeim sig vtgieþa og latast þara med Gudz ord/ eñ eru ei þar til kallader/ helldur skulum vier haþa A ad S.
 pals

Paals þar hann seiger / Propheta ella Glus=
ter: Og S. Johannes bydur oss ad trua
ecke einum og sierhuørium Anda / helldur
rannsaka þa / huørt þeir eru af Gude. Þeg
ar vier høfum þad giort / þa eigum vier
ad trua þeim / og þa skulum vier vita ad
þad er Guds Vilie sem þeir fara med /
huørium vier eigum ad fylgia og breyta
þar epter; Enn prooff eda Rannsokn Kall
anarennar er ecke önnur enn Guds ord /
Lögmaled og Euangelium / so sem skrif=
ad stendur / Esaie 8. Þegar Menn seigia
til ydar / Leited til Spaasagnarmanna /
og þeirra sem Teiknen vtleggia / huad ?
Skal Folk ecke leita til Guds sins ? Eda
eiga Menn ad leita Rads hia daudum /
f stadenn þeirra ed lifa ? Ja ad visu /
Epter Lögmalenu og Vitnisburdenum /
Ef þeir seigia ecke so / þa fae þeir ecke
Morgunliosed.

Kongur lætur sier og ecke þetta næ
gia / ad medkienna þad predikan Jone sie
riett og sönn / helldur audmyker hann sig
leggur af sier sin Purpura Klæde / og tek
ur vppa sig Sorgar Bwnad / þar med byd
dur hann öllum Mönnum ad giora slijkt
hid sama. Slijkt er eitt merkelegt Ept

erdæm

ærdæme/fyrer alla ſtormegtuga Potenta ta/Herra og Hoͤfdingia/Huiad fyrer Gu de og hñs Orðu ber þeim ad audmykia og lytelæcka ſig/ ꝛ hlyda þeim ſo ſiñ hiñ minſta Purþamanne/Ad vyſu/Þeſſ hær ra og haleitara Embætte ſem þeir hafa Þeſſ meir ber þeim ad audmykia ſig fyr er Gude og hans Orde.

Þannen geingur nu Kongur j Nint ne fyrer ſinum Vnderſatum med ſinu agi ætlegu Epterdæme/Hañ vppbyriar a ſial fum ſier/ ꝛ lætur ſitta audlegt Malefne ganga ſier til Hiarta/og ad lata ſia a ſi er ytra Teikn og Merke jnnre Jdranar ꝛ yfferbootar.

Hier ſañaſt þad/Qualis Rex & Princeps, tales Conſilarij & ſubditi. So ſiñ Kongurenn er og Hoͤfdingen/ſo eru ꝛ Rad giafarner og Þegnanner/þad ſkiedur ſo opteſt/ad huad Herran vill/huórnen hañ breyter/ſo haga ſier þeir Vndergiefnu.

21 J tuttugaſta og fyrſta Mata ſien bur hier ſkrifad/huórſu ad Gud hañ ſier aumur a þeim j Niniue borg/og liet ecke þad Grimdar Straff koma yfer þa ſiñ hñ hafde hootad/af þui ad þeir giórdu Jdran/og ſneruſt fra þeirra jlla og ſynd

ſamlegu

samlega Veige. Þuiad Gud er nadugur og myskunsamur / þegar Madur jdrast og lætur af þui vonda / þa lætur Gud af sig / og linar Straffenu og Refsingunne / Ecke vegna Verkanna / so sem þr Verkheilögu meina / Helldur alleina af skiær re Nad og Myskun / vegna sins elskulega Sonar / Enn Verken eru ad eins Teikn i Merke Vitnisburdur og Avöxtur Truarennar / Meira verdur hier ecke repeterad / af þeim þridia Capitula / Nu skal tala vm þann fiorda.
22 Þar siaum vier i futtugasta i an Mæta / huörsu ad Jonas reidest i þi ker þyrer j / ad Spadomur hñs er ecke fam nur orden / og ad Gud er so nadugur og godur. Slijkt er ecke lijtel Synd / helldur missier Jonas sig / hier þunglega / Þuiad hier med lætur hañ berlega j Liose / so sem nöckra Aufund / viliande ecke vnna öðrū (einkanlega Heidingium) þeirra Saluhialpar / þar þo Einglarner a Himnum þagna og glediast / þegar einn Syndugur giörer Jdran: Hann þikest vita betur enn Gud / og vill kienna hönum / huörium hañ skule vera nadugur eda ecke / Hañ vill ecke nu nu skilia þad / ad hia Gude er ecke mañ

Manngreinaralit / og ad alla Tijma sie hans Nad + Giæska meire enn hans Rei¬de/og stærre enn allar verallbareñar Syn¬der, sier um skrifar Lutherus so/ Sicut ira Dei, cum ceperit exęstuare est intole¬rabilis; ita misericordia quoque postqu¬am relucere incipit, infinita & sine mo¬do est. Est autem misericordia exubar¬antior, quia hæc est de natura Dei, cum ira sit vere alienum Dei op⁹, quod contra naturam suam suscipit, cogente ita malicia hominum/Pad er, Lijka so sem Reide Guds er obæranleg/ þegar hā tekur til riettelega ad bitna/So er + hūs Myskunseme oendanleg og ovmrædeleg/ þegar hun tekur til ad lysa. Ein hun er þar hyer og þess vegna stærre og yberplā otanlegre/ huiad hun er Guds eigenleg Art og Nattura/þar Reiden er so sem¬ annarlegt Guds Verk/ huört Gud tekur hyrer sig/so sem i mote sinne Natturu/ + hū neydest þar til/ vegna Mannanna syn¬da og Gælpa.

Slijk Epterdæme heilagra skulum vier vel og vandlega merkia og geyma/ vppa þad ad vier føllum ecke j Aurua¬ting eda Efasemd / þegar vier sinnum

hvörsu aum og veyk vor Nattura er/og hvörsu aumer og armer Syndarar vier erum. Þuiad þar er eingen so heilagr/og all drei hefr hñ verc / sa ecke hefur falled og forsted sig/ og þar vti er eingen hreinn/ fra teknum þeim allra heilagasta / hvör oss alla helgar og hreinsar/ sem er Jesus Christus Guds og Mariu Sonur/ þad fyrer talar Dauid so j Psalmenum 32. Vm Fyrergiefning Syndañá muinu aller heilager þig bidia j tækelegan Tijma.

Hier lærum vier og eirnen þad/ ad hafa Medaumkan og Þolennæde vid hel laga og merkelega Mienn/ þo þeir kunne j Veykleika sinum ad verda yfirbugader og hrase og Falle/ og þo þeir hafe ecke i öllum Hlutum hitt a þad riettasta. Sl ykt kienner oss sa Guds Madur Lutherus/ med þessum Ordum/ þar hñ vtskyrer hinn niunda Capitula fyrstu Moysis Bokar/ Þegar vier siaum ad vorer Forelldrar/ Forfedur/ Kieñefedur eda adrer fara villt eda falla/ þa ber oss ecke strax ad leggia Dom a þa/ Þuiad hvör veit huar fyrer Gud lætur þa henda slijkt og Og þo ad vier ecke kunnum ad afsaka Guds heilaga/ vm þeirra Brot og mis-

ferle/ þa eru þeir þa Gudhræddum til
ynggunar: Item j ödrum Stad seiger
hann so/ Vier eigum j heidre ad hafa og
elska vora Forfedur/ Kiennefedur og Sa-
luforgara/ ꝛ þo þeir falle og forsiae sig
þa hneyxla þig ecke þar a/ Vura med þi-
er ad þeir eru Menn/ og halltu þad/ ad
Gud er dasamlegur j sinum heilogum/ og
hn̄ giörer þad stundum/ ad þr ogudlegu
hneykia sig a þeim/ ꝛ verda reider: Itē
Þegar vier siaum ad heilager men̄ falla
þa hneyxlum oss þar ecke a/ en̄ sydur ber
oss ad metnast og þikast betre / og gled
iast af þeirra Veykleika/ helldur eigum
vier ad vmlyda þeirra Veykleika/ draga
hann j Lægd og afsaka þa/ so miked sē
oss mögulegt er/ og hugsa vm/ ad huad
þu hefur hent j Dag/ þad kan̄ oss ad hen
da a Morgun/ þuiad aller erum vier af
einu tage/ og af einu Blode borner. Þar
fyrer ber oss ad vera minnuger S. Pals
Erda/ þar hann seiger/ Sa ed stendur/ si-
ae hn̄ til ad hn̄ falle ecke.

23 J tuttugasta og þridia máta
medkienner Jonas/ ad Gud sie nadugr ꝛ
myskunsamur/ langlundargodur og þol-
inmodur/ og ad hans Reide varer ecke le-

enge

linge / þegar Menn vilia betra sig. Þess-
an Titel skulum vier alldrei vr minne las-
ta palla / Þuiad huad kan nockurn Tijma
huggunarsamligra ad verda talad eda hu-
gsad einn þetta / ad Gud sie nadugur / þyr-
ergiefe Syndernar / og late ecke Reidena
vara lenge / Og þo han reidest / þa læte
hann sina Nad og Giæsku i Lióse jafn-
an / so ad Menn meige betra sig / Han er
Myskunsamur / þad er / Han elskar oss me-
it eg pramar enn nockur Moder kan ad
elska sitt Barn / Esa. 49 / Hann er lang-
lindargodur / + Bydur jafnlega epter vor-
re Jdran. Han er pullur Giæsku og God-
girndar / og veiter oss pleira og meira en
vier sialper girnust / og yperheller oss med
sinne Blessan / so ad vier meigum vel sie
gia med Forpodurnum Jacob / Drotten /
minne er eg öllum Myskunsemdum þijn-
um. Hann angrar og pullsnart þad hid il-
le / og lætur pullsnart rada vid sig / + þo
hann refse / þa lætur hn ap / þegar hann
er ap Hiarta akalladur og tilbeden / eda
hann lætur Refsingena verda oss ad besta
Rom 8:

Hier a heima sa agiæte og dyrlege
Psalmur / 103 / Lopa þu Drotten min
Sal

Sal/ og allt huad med mier er hans hei
lega Nafne/ Myskunsamur og Nadugur
er Drottenn/ Þolenmodur og Giæskustor/
Ecke er hn̄ bystur eilißlega / ꝛ ecke reidest
hann alla æfe / Hann breyter ecke vid oss
epter vorum Syndum/ og ecke endurgiel
dur hn̄ oss epter vorum Misgiörningum/
Huad so hatt sem Himenen er vpp yf
er Jördunne/ so lætur hann sina Myskun
seme vera yfer þeim sem hn̄ ottast. So
sem Austred er fiarlægt Vestrenu/ so fiar
lægar giörer hann oss vorar Yfertrodslar
Eins og Faderen myskunar sig yfer Börn
en/ so myskunar han̄ sig yfer þa sem hann
ottast: ꝛc.
24 J fiorda og tuttugasta Mata/
geingur Jonas vr Borgenne/ þegar þeir
40 Dagar voru nær endader/ so ad hann
meige sia huörnen Stadnum geingur/ og
þar giörer hann sier eitt Hreyse sialfur/
i huörin hann þo ecke kann ad vernda sig
fyrer Solarbita/ allt þar til Gud lætur
eitt Runn vagsa yfer hans Höfde/ vnder
huörium hann hefur Skiol og skugga:
Nu hialpar Jona hans Erfide og
Hreyse eckert/ sem hann hafde sialfur giö
rt sier/ So geingur þad til/ ad önguum

Manne hialpar hans Viska Speke/ Fyrer
sion nie Erfide/ eda nockud annad pad
af osskemur/ nema pui ad eins ad Gud
sialfur giefe Luckn og Blessann sina par
til/So sem par stendur skrifad j Psalm
enum/Nema Gud bygge Hwsed/pa erf
ida peir forgiefins sem par vppa byggia
Og Psalm 121/Drotten er Skugge yfer
pinne hægre Hende/So ad Solen brenne
pig ecke a Dagen/ nie helldur Tungled a
næturnar/ Enn Gud latur vppuara einn
Alldenrunn/Jona til Hlijfdar/ giefande
par med til Kynningar/ad hun Vilie ecke
yfergiefa pa sem eru a peirra rietta Ve
ge/og blijfa j sinu Kalle og Embætte/
so sun par vm stendr merkelega talad j 9
Psalme/Hvör hn byr vnder Verndan hi
ns hæsta/ og blijfur vnder Skugga hins
Almattuga/Sa seiger til Drottins/ Pu
ert mitt Traust og minn Kastale/ + min
Gud/ a pig vona eg.
Huad petta Ord hefur ad merkia/
sem hier stendur j Hebreskunne Kikarum
enn a Latinu Hedera / pad vita Menn
ecke/ pad er huörke Trie ei helldur Gras
og vegs ecke j Nordurlöndunum/ pui verd
ur pad ecke fordryggs vtlagt af oss til enn

Alldenrunnur þyſkvaren/ ſa ed giefur af ſier Skiol og Skugga.

25 J tuttugaſta og fimta mata/ſien dur hier/ad Jonas hefur ſtutta Stund Gagn og Gaman af þeſſum Jardar Avegſte/ þuiad einn Ormur eda Madkur/ fordiarfar hann/ þanneir er allre vorre veralldlegre Lyſtingu hattad/hun er ſkun dleg og varer ecke leinge/ Jonas hefur Gagn og Gaman af þeſſum Alldenrunne ꝛ hüs Skugga/eñ jafnſnart hryggeſt hañ þegar hann viſnar/og þiker fyrer) /So feingur ymiſt a fyrer Mannenum/ſtund um med/ſtundum mote/Adur fyrre hrad deſt Jonas Daudan/nu oſkar hñ hans og vill giarnan deyia/ þanneñ er Mannſins Hiarta oſtodugt og reikande/Eins ꝛ Sk ip a Sio/huóriu Sior og Vindur veyfar/ hingad og þangad. Hier er Otte ꝛ Hrad ſla/og Kuÿde tilkomande olucku/ a adra Sÿdu er Sorg og Hrygd regna nalægra Harmkuæla/ Hier er Von og Metnadur þar er Eymd og Sorg/Snogt ad ſeigia þar er allt fanytt ꝛ oſtödugt j þeſsũ ver me/Alleina Guds Nad ꝛ hans ord/ þad blÿfur ofalluallt/Og huar helſt þad er þa liggur eingen Magt a/ þott allt ann

ad falle nidur og forgange.
26 J sidasta mata vill Gud ad Jon
as skule saman vega og jafna sialfur/
huór sannara hafe / til sijns mals/og rie
ettara giöre. Jonas lætur sier misliska
ad Runnuren visnade vpp / enn Gud sier
aumur a heim j Niniue/huórs vegna Jo
nas reidest + hiker fyrer j/ Og vill Gud
hann skule meta huórt meira sie vert vm
Runnen / edr s0 margar Pusunder Man
na Saaler/ sem skapadar eru epter Guds
Mynd/Par fyrer ætte Jonas med riettu
ad reidast og hikia fyrer i vm sialfann
sig/og sijna Oholeumæde/og hed hñ añ
ödrum Mönnum ecke gods
Og meigum vier hier aptur ad ny
ia sia had/ huórsu Gud er nadugur og
Myskunsamur/ hegar Menn snua sier
til hans / og huórsu ad hann vill ecke Dau
da hins Synduga/ helldur ad hñ leiöriett
est og life.
Gud veite og giefe oss sinn heilaga
Anda/ad vier kynnum ad hafa Dæme af
ra Niniuita/giöra sanna Joran og bet
ra oss a hessum hryggelega Eymdartijma
sem nu komen er yfer oss hessa Lands
Jnnbyggiara/og verda so fyrer Christ
riett

Rettlæter og Saluholpner/Amen/Drotten Jesu Amen. Hier sie Loff og Dyrd fyrer þad/ ad þu heffur lided Dauda og Pijnu/ fyrer oss auma Syndara/ og heffur kitlad og borgad fyrer allar vorar Synder. Vardveittu oss i þinne sannre Kynningu/ og vid þitt blessad Ord/ ad vær mættum hallda oss vid þad allt til Dauda/ og sidan i Fride burt fara og verda ad eilijfu Sæluholpner/Amen.

FINIS

Nockrar Greiner vr Bokum Spamannanna
Ezechiel, xxxiij: Cap.

So sannarlega sem eg life/ seiger Drottenn Drotten/ hefi eg enga þock nan a Dauda hins ogudlega/ helldr ad hinn ogudlege snue sier fra sinu jllu Athæfe/ og life.

Þetta er su Grein/ hvöria vier ætttum ad skrifa og rootfesta j vorum Hiört um/ og vid hvöria vier eigum ad hallda oss stadfastlega/ j öllum motgange/ Neyd um og Harmkuælum/ Sottum ꝛ Siuk domum/ og gleyma henne ecke.

Hier suer Gud einn dyran Eid/ ꝛ hñ suer vid sitt eiliffa guddomlega almatt uga Maiestatis vellde/ þuiad hann kunne ecke ad sueria vid nöckurn hlut ædra og hæleitara/ og seiger so. So sañarlega sē eg er einn sannur eiliffur lifande almatt ugur Gud/ so sannarlega er minn Vil ie ad eins/ ad huör og eiñ snue sier fra si nne jllre Breytne/ og hlyde mjns Son ar Röddu sem hroopar og kallar/ seigande Komed til mjn aller sem erud þreytter ꝛ hladner af Syndönũ/ eg vil endurnæra yd ur

itr og lijþga. Hvör hñ heyrer þessa Rödd
og epterþylger henne/ og rietter sig þar
epter/ sa skal ecke deyia nie þortapast/ hel
ldur skal hann lifa og verda eilyflega Sa
luholpen/ O beatos quorum causa Deus
jurat, o nos miseros, si nec juranti Deo
credimus, seiger sa gamle Lærefader
Tertullianus/ Had er/ Oh hauð sæler erū
vier hvörra vegna Gud sver. Og hvad
aumer og vesaler erum vier/ ef vier viliū
ecke trua Gude/ þar hann sver so dyran
Eid: Þar fyrer ættum vier jafnan ad
seigia so/ Drotten jeg true/ enn hialpa
þu mijnū Veykleika/ Auk þu og styrk mi
na Tru/ so ad eg hafe þinn dyra guddom
lega Eid jafnlega j mijnu Hiarta/ og gl
eyme hönum ecke/ einkum þegar mijnar
Synder/ Lögmaled og Diöfullenn vilia
styrda a mig og plaga mijna Samvisku/
Þu Drotten hefur svared/ Þu ert Sann
leikuren / og fyrr hliota Himen og Jörd
ad forganga/ enn þinn Eidur bregdest
mier aumum Syndugum. Þu ert eilyfur
Sannleikur/ og hvör hann efar þijn Ord
sa er Lygare. Jeg true Drotten/ og eg
veit fulltomlega/ ad þu muner ecke yfer
giefa mig/ Þo ad Dauden take j burtu

 þennan

þennan Madkaseck og molldarauka þad / skadar ecke par / Þu heßur sagt ad þu vilier ecke Syndugs Mans Dauda / þar reide eg mig vppa / þar vppa vil eg lifa og deyia / Eg er þinn bæde lijfs og lidenn Þu munt vekia mig vpp aptur / og giöra minn Lijkama lifande ad nyiu / þegar þins Sonar Lwdur gellur a seinasta Dei ge / þa mun eg med Sal ꝛ Lijfe lifande verda / og sia þig med mijnum Augum / Auglite til Auglitis og med minne Tun gu lofa þig og dyrka eilijflega / Amen / þad skie og verde / styrk þu Drotten iaß nan mijna Tru / Amen.

Hier ad hugga sleire Greiner ꝛ Vitn isburder / sem eina Sorgfulla veyktruada Samuisku hugga meiga / i allskyns Knöl og Astridu / einkum þa su stund kiemur / ad vier eigum ad fara burt vr þessu Hei me / þa liggur Magt a ad kunna þessar Greiner og hugga Samuiskuna / og styrk ia Truna med þeim.

Psalm 103 / Myskunsamur og nad/ ugur er Drotten / þolenmodur og Giof/ ku rijkur / Hann höndlar vid oss ecke epter vorum Syndum / og eige endurgelldur hu oss epter vorum Misgiördum / Þuiad so

hætt sem Himenen er vpp frá Jördunne so er hans Myskun mykel yfer þeim sem hann ottast. So langt sm̄ Austred er fra Vestrenn/so fiarlægar gióret hann oss vor var Synder / So sem Faderen er myskun samur Barnkindóm̄/so myskunar Drottenn sig yfer þa sem hann ottast/Peccata nostra sunt in occasu, Gratia Dei autem est in ortu, seiger Augustinus/ þ er/Vorar Synder ganga vnder j Vestre /en̄ Guds nad geingur vpp j Austre/ t kastar vor um Syndum j Afgrunned / og j Siafarens Dinved/ Mich 7.

Esaie 1. Þo ad ydar Synder sie sl odraudar / þa skulu þær verda sniohuit ar/og þo þær sie blodrisa / þa skulu þær verda sem vll. Þuiad þar Synden er mykel orden/Kom̄ /þar er Naden myklu meyre til eilijfs lijfs/fyrer Christum huör alleina (Esa 53) bored hefur vorn Sinkdom / og a sig hefur hladed vorum Pijslum/Refsingen liggur a hönum/vppa þad ad vier hefdum Frid/og fyrer hans Beniar erum vier heilbrigder orduer:

Esaie 54/ Jeg hef svared (seiger Gud) ad eg vil ecke vera reidur vppa þig/ og ei straffa þig. Fiöllen skulu vr Stad hræ-

eſt / og Hæðernar ſkulu palla nidur / enn
myn Myſkun ſkal ei pra Þier vykia / og
Sattmalen myno Fridar ſkal ecke nidur
palla / ſeiger Drotten Þinn Lyknare. Item
Eſa 62 / So ſem einn Brudgume gledur
ſig yper ſinne Brude / ſo mun Þinn Gud
glediaſt yper Þier / Þad er / Honum mun
Þikia vænt vm Þig / og hann mun hapa
hiartanlega Þocknan a Þier / og elſka Þig
med oſeiganlegre aſtſeme j ſinum elſkule=
ga Syne Jeſu Chriſto / huor ad komen er
j Þennan Heim vegna aumra Syndugra
Manna / Þa ad kalla til Jdranar / og gip=
ta Þa Saluholpna. Og Þetta er Vilie
Þeſſ himneſka Fodurſins / ad eingen verde
portapadur / helldur ad Þeir true a Þann
ſem hann hepur ſent / ſem er Jeſum Chri
ſtum / og pa ſo pyrer hann eilypt Lyp / Hann
er Lamb Guds ſem ber og burttekur all=
ar Heimſins Synder / huor a hann truer /
ſa hepur eilypt Lyp. Huad viliũ vier hapa
meir ? Er Gud mz oſſ / huor vill Þa va a
mote oſſ ? Þar er ecke nockr hlutur ſa ed
oſſ meige ſkilia vid aſt og Elſku Gudz ſu
er j Chriſto Jeſu vorum Herra. Huort
vier lipum eda deyum Þa erum vier Drot
tins / og Þreyngium oſſ j gegnum Daudan

inn

Inn j Lÿfed. Þviad þetta eru visseleg Sanninde / og eitt dyrmætt verdugt ord ad Jesus Christus er komenn j Heimenn Synduga Saluhialplega ad giöra. Og hn̄ er j Dauda̅ giefen fyrer vorar Synder og vpprisen oss til Riettlætis. Vier hrös um oss og eirnen af Gude / fyrer vorn Drotten Jesum Christum / sa ed oss (sem a hn̄ trua) giefed hefur þa Magt / ad verda Guds Börn / og Erfingiar eilijfs Lijfs fyrer hann / Eingen kann oss ad slijta vr hans Hende. Gude sie Þacker sem oss hefur Sigurenn giefed fyrer vorn Herra Jesum Christum. Daude hvar er þin̄ Broddur ? Helvijte hvar er þinn Sigur ? Dauden er vppsuelgdur j Sigur.

Þessar og þuilijkar fleire Greiner vt leggia og þyda þenna dyra Eid Guds / og giöra bæde mig og þig hraustann og hugdiarfan i allre Freistne / og þær beviisa og sanna liosslega / ad Jesus Christus er j þenna Heim komen / þier til Gagns og goda / og ad þetta sie Födursins ende legur Vilie / ad þu skuler trua a hans eijnkulega Son / og fyrer hn̄ og hans vegna / verda eigande ad eilijfu Lijfe so sem skrifad stendur i Johann 5 / Guds Vitnis

burdur er þesse/ sem hann hefur vottad vm sinn Son/ Huör hann truer a Guds Son/ sa hefur henna Vitnisburd med sier/ Enn huör hann truer ecke Gude/ sa giörer hann ad Lygara/ Þui hann truer ecke þeim Vitnisburde/ sem Gud hefur bored vm sinn Son/ Og þetta er Vitnisburdaren/ ad Gud hafe gefed oss eilijfft Lijf/ og þetta Lijfed er j hans Syne. Huör hann hefur Guds son/ sa hefur Lijfed/ Enn huör hann hefur ecke Guds Son/ sa hefur ecke Lijfed

J Þennan Mata þa höfum vier eina kröptuga og lifande Huggun/ sem er/ Ad huör helldur sier fyrer til Guds/ þad er/ Jat ar og vidurkiennr sinar Synder/ og seiger so/ Drotten myskunna mier vegna hins Sonar Jesu Christi/ og helldur sier þar med fastlega vid þa huggunarsälega Guds Fyrerheit/ vm Nad og Myskun Guds/ sa sanne skal ecke deyia/ helldur lifa/ þad er/ hann skal ecke koma fyrer Domenn/ hans Synda skal ecke minst verda/ Diöfullen skal öngva Magt hafa yfer hönum helldur er hann og blijfur Guds Barn eilijflega/ og er med þui dyrmæta Jesu Christi Blode yfer dreifdur og teiknadur hreinsadur og þuegen af öllum sijnum Synd

Syndum/ þar med riettlatur og Salu-
holpenn.

Þetta er sa riette Lærdomur vm sa-
ka Jdran/ huar vm endrar nær naudsyn
lega talad verdur/ huadra Lærdoms Inne
hallo/ Mergur og Meining/ þa er þetta
Huor sem hefur þad Hiarta og þa
Samuitsku/ ad hann er med hryggum
Huga sinna Synda vegna/ og flyr alle
eina til þijn Herra Jesu Christe/ og tru
er a þig/ ad þu alleina sert Syndabera
ren/ Endurlausnaren/ Riettlætaren/
Medalgangaren/ Saluhialparen/ z læ
tur sier jlla verda vid Synderner/ hatar
þær/ hefur Andstygd og Vidbiod a þui
sa hefur sanna Jdran giort: Þuiad
hann giörer nu huad riett og gott er/
og geingur epter Orde Lijfsins/ og
truer þui ad hann hafe Christi vegna
nadugan og milldan Gud og Fyrerziefn
ing allra sinna Synda/ sie riettlatur/
og mune verda Saluholpen/ þar med læ
tur hann sia Audgsiu Truarennar/ akallar
Gud/ er þolenmodur j Krossenum og j
Motgangenum/ og lijtelatur/ og audmyk
ker sig

Greinet

Ker sig vnder Födurlegum Vilia Guds/ stendur trulega j sijnu Kalle og Embætte og bydur og vænter so sinnar Burtþarar og Endurlausnar/ Þetta er nu Summa ꝛ jnnehalld christelegrar Jdranar. Og Þtta er j stuttu Male sagt/og talad vm þessa agiætu Grein og Eid Guds þann dyrasta So sannarlega sem eg life/vil eg ei Dauda hins synduga/ helldur ad hn̄ snue sier og life. Almattugur og myskunsamur Gud giefe oss sijna Nad /og sin̄ Anda/ ad vær kynnum ad hugga oss vid þennan Eid j giegn Syndenne/Daudanum/Helvijte/ Diöflenum/og Lögmalsins bölvan/ꝛ sin̄na oss til Guds/ꝛ vm siþer þa og ödlast eilijft Lijf/Amen/Amen:

Esaie 1 Cap

Þo ad ydar Synder sie raudar sem Blod/ þa skulu þær verda sniohuijtar/ Og þo þær sie blodrisa/ þa skulu þær verda so sem Vll:

Þetta er og eirnen eitt dyrlegt og agiætt Fyrerheit vm Nad og Myskun Guds/ þegar vier giörum Jdran/ og lat

um af ad syndga/ þa lofar Gud ad hañ
vilie fyrergiefa Syndernar huorsu storar
og saurugleagar og andstyggelegar siñ þær
eru/eda kunna ad vera. Og þetta er su
Nadarrijka Predikun heilags Evangelij
sin huoria Davijd talar j þeim 51 Psal
me/ seigande/ Stöktu á mig Ysopo/ so ad
eg verde hreinn/ þuo þu mig so ad eg ver
de huijtare enn Snior/ Þad er ad skilia/
Afleys þu mig/ og seig þu mig lausañ vid
mijnar Synder/ vegna þess dyrmæta Bl
ods þijns Sonar mijns Lausnara Jesu
Christi. Huor hann nu giörer slijka Jd
ran/ medgeingur sinar Synder/ og lifer j
Guds Otta/ sa ödlast Syndanna Fyrer
giefning/ og hann fær Nad og Vinskap
Guds/ og hönum mun allt vel og luckusam
lega takast/ og hann mun nióta Landsins
Giæda/ so sem Christur lofar/ Matth 6
Leited fyrst Guds rijkis og hans Riett
lætis/ þa mun allt annad ydur veitt ver
da/ Enn huör sem ecke giörer slijka Jdr
an/ sa hlytur ad bera Guds reide/
hier stundlega/ enn annare
heims eilijflega.

Mier hefur þu Erfide giort j þijn-um Syndum/og Mædu j þijnum Mis-giordum/Jeg jeg afmae þijnar Yfer-trodslur minna vegna/ og minnest ecke a þijnar Synder.

Þetta er eitt af þeim huggunarsam-legustu Fyrerheitum/ vm Guds Nad og Miskun/ og huörnen vier eigum ad ver-da lauser og liduger vid vorar Synder/ ecke fyrer Lögmalsins Uppfylling/ eda vor Goduerk/ helldur fyrer Guds Son sem so seiger/ Jeg Sonur Guds er Nad-ur ordenn þiña vegna/Jeg hefe lided Pij-nu og Dauda vegna þinna Synda/hefd-er þu kunnad nockud gott ad forþiena m- þijnum Verkum/ þa hefde eingen Þørf ve-red a Dauda mijnum/ Enn af þui þu ert af Syndunum hladen/og hefur ecke neitt gott med þier/huar med þu meiger stan-dast fyrer Gude/þar fyrer hef eg af skiæ-rre Ast og elsku teked þig ad mier/ er ko-men j þenna Eymdardal/ so mijn Sal hefur Sorgfull vered allt j Daudan/ Eg gaf mitt Lyf vt fyrer þig/ og liet mig

vpp

vppfesta a Krossen/ og mitt Blod er vt-
hellt fyrer þig/ Jeg kallade ⁊ sagde/ Min
Gud minn Gud/ þui hefur þu yfergiefed
mig/ ⁊ ct. Fyrer mÿna Pijnu og min Da-
uda/ og alla mÿna Hlydne og Forþienust-
tu þa hef eg þier vtvegad/ Nad ⁊ Vin-
skap Guds mÿns Fodurs/ sannarlegt Ri-
ettlæte og eilijfa Saluhialp. Med þess-
um Hætte/ enn ongunm odrum verdur
þu riettlætur og Saluholpen/ ef þu med
riettre stadfastre Tru forlætur þig vppa
mÿna forþienan/ og allt þad sem eg hef
orded ad lijda/ og ef þu truer þui full-
komlega/ ad þu hafer einn nadugan Gud
minna vegna. Ef þu giorer þetta þa mu-
ntu ongua neyd lijda/ þa mun huorke Sy-
nden nie Dauden/ og ei Diofull nie Helui-
te/ ei Logmal Guds nie hans Reide kunna
ad skada þig. Enn giorer þu þad ecke/
helldur ef þu villt hialpa þier sialfur m
þÿnu godum Verkum/ ellegar ef þu leit-
ar nockrar annarar Hialpar/ þa ertu for-
tapadur og hlytur ad verda fordæmdur
med ollum þÿnum godum Verkum/ huor-
su fogur ⁊ frijd sem þau eru/ Þuiad þes-
se Ord standa stodug/ Jeg jeg afmae
þÿnar Misgiorder/ minna vegna/ þad

er / Sa Heidur og su Loſdyrd heyrer mi
er alleina / ad aſplana og aſma þijnar Sy
nder med minne Forþienan og mijnu Bl
ode. Þetta er nu ſannur Skilningur þeſſ
ara orda / Jeg aſmae þijnar Ofertrod
ſlur. Og ſullkomlega / heſde Sonur Guds
vered ad ſpurdur aſ mier eda þier / þa hi
hier a Jordu Bar ſijn Kroſſ til Daudans /
Rabbi / huad Ber þu? Þa heſde hñ ſam
arlega ſuarad / Jeg Ber þijnar Synder;

Eſaie 45: Cap.

J Drottne heſ eg Riettlæte og St
yrkleik: Item / J Drottne mun riettlæt
aſt allt Jſraels Sæde / og hrooſa ſier
aſ hönum

Þeſſe Grein og þeſſe Ord / ætti ad
vera ecke ad eins ſkriſuo helldur graſen
Grodurſett j vorum Hiörtũ / ſyrer tueg
gia Greina Saker /. Fyrſt / So ad vier
mættum vita og haſa riettan ✝ ſannan
Lærdom vm Riettlæted / Huörnen vier
eigum ſyrer Gude ad verda riettlater ✝
eiliſlega Saluholpner / Sem er / ecke ſyrer
vor Goduerk eda Forþienan / eda annara

Manna helgedoma eda Verdugleik/ helld ur alleina pyrer sáña og rietta Tru a Christum huór ed alleina er (so sem opt er sagt kient og predikad) vor einka Endurlausnare/ einka Riettlætare/ einka Medalgangare og annadar madur/ + vor einka Saluhialpare. Þar næst/ Ad vier lærū ad pordast þann skadlega Villudom Papista/ huórier ed hallda/ ad vier hliotū pyrer vor eigenleg Verk ad porþiena Riettæted/ Fyrergiefning Syndanna + eilijþa Saluhialp/ Og ad vor Godverk/ ecke all einasta þau ed vier giórum epter Bliodan Guds Bodorda/ helldur og hin sem Menn gióra epter þeirra godum Potta/ og hugarbode/ So og eirnen Kross og Pijnganer/ sem vier leggium sialþer vppa oss/ sie Boot og Bitalingur pyrer Syndernar/ og Forþienan hia Gude.

Hier seiger Esaias þuert nei til/ þar m3 + Christur sialþ: + óll heilóg Ritning. Hier stendur so/ Dens justꝰ & saluans non est præter me, Jeg er alleina riettlatur Gud sa ydur giórer Saluholpna/ m3 sȷn Forþienan verkar þad allt samañ sȷn til heyrer Endurlausnenne + Mannsins riett lætingu pyrer Gude/ og ad þa Guds nad

og Vinattu og eilijfft Lijff. Mannanna Godverk duga þar ecke til/ þau eru opver/ synd samleg og ofullkomen/ Ja so langt sem er a mille Himins og Jardar/ so langt er vor Forþienan og manneg Godverk vor fra Riettlætenu og Saluhialpenne. Huiad af Nad og Myskun verdū vier Saluholpner fyrer Truna/ ꝫ þad sa ma ecke af oss til/ Guds gaffa er þad ecke af Verkōnum/ so ad eingen hroose sier / Eph 2 Cap.

Vm
Good Verken.

Godverken fylgia Trunne / og eru Avōxtur Truarennar/ Þar fyrer seiger S. Pall so til Galatas 5 Cap. lioslega; J Christo Jesu gillder huorke Vmskurn nie Yfferhwd nockurn Hlut/ helldur Truenn su ed verkar fyrer Kiærleikan. Item þr ed Christo til heyra/ þeir krossfesta sitt Holld med þess Lystingum og Girndum/ Item/ þeir ed giora Verk Hollosins (sem er Hordomur Frillulijffe/ Saurlijffe ꝫ ct. Þeir erffa ecke Guds Rijke.

Eph 2 Vier erum i Jesu Christo skapader til godra Verkanna/ til huerra Gud

hefur ædur tilreidt oss/ so vier skylldum framgāga j þeim/ 1 Timoth 1. Ven þig vid godan Riddaraskap/ so þu halldr Trunne og godre Samvisku/ huória nóck rer hafa mist/og hafa Skipbrot lided a Trunne.

Vier hölldum ✝ truum ✝ kiennum (so (loff Gude) ad Maduren verdur an allra Verka fyrer Gude riettlatur/ alleinasta fyrer Truna/ og ad ein sónn og riett Tru nægest til ad verda riettlatur og Saluhol lpen. Enn þesse Truen er eingen Potte nie Pancke/ og ei helldur nóckur draumur helldur er hun Guds Gafa og Verk j oss/ sem oss vmskiptelega gióres/ og oss endur fæder Gude/og deyder þann gamla synd samlega Adam/enn giórer oss so sem alla adra Manneskiu j Hiartanu/ Sinnenu/ Hugskotenu/ og óllum Lidum og Limum og færer med sier heilagan Anda. Sodd an lifande og króptugur Hlutur er Truen so ad omógulegt er ad Truen sie an god ra Verkaña: Hun spyr ecke ad/ huórt ma dur eige ad gióra Godverken/ helldur ad ur enn hun spyr ad nóckru slijku/ þa er hū buen ad gióra þad ✝ er allorei Jdiulaus eda an nóckra godra Verka. En huór hū

 gióres

giörer ecke ſlijk Verk/ſa Madur er Truar
laus/hn̄ falmar j kringum ſig og leitar
ad Trunne og godum Verkum. Og þo
hn̄ tale og ſkrafe þar margt og mijked
vm/þa er hn̄ eins raunar/ ſo ſem þa hu
ngradur j Draume þikeſt eta ꝛ þyſtur þik
eſt drecka/Enn þa hn̄ vaknar er hañ ſollt
en og jafn þyſtur/ ſo ſem Eſaias ſeiger/
29 Cap.

In ſum̄a/ edur j ſtuttu maale ad ſei
gia/þa er omögulegt Goduerken ad ſkil-
ia fra riettre Tru/Ja/þad er ſo omögu-
legt/ſo ſem ad ſkilia Hitan fra Elldenum
Væ tuna fra Vatnenu/ þar fyrer ſia þig
vel fyrer(ſeiger D. Lutherus)ad þiñ Dr
aumur og þancka vm Truna og godverk
en ſuijke þig ecke/eda giöre þig ad Narra
ef þu villt dæma og tala þar vm

Chriſtner erum vier/og Chriſtner köl
lumſt vier/og vier höfum þad Nafn allei
na af Herranum Chriſto/ ꝛ þetta Nafn
faum vier j Skijrnenne an allra vorra
Verka/enn huörnen vier eigum ad Hegda
oſſ vid Gud og Naungan ſo ſem riettchr
iſtner Mean/til ad beuijſa vora Tru a
Chriſtum/ þar til heyra Goduerken/huör
ed kallaſt Auöxtur Truarennar og Auöxt
ur

hn heilaga Anda/og slijk Verk þau hocks
bast Gude og eru hönum þægeleg Christi
vegna/þo ad þau sie oþullkomleg/Enn til
þess ad verda riettlatur þyrer Gude/ þa
skoda vor Verk alls ecke/ huörsu þögur ꝛ
good sem þau eru/þad er allt komed vnd
er Guds Nad og Myskun/ hann giörer
oss riettlata ꝛ Saluholpna/vor Verk eru
þar þra vteluckt/huört sem þau skie þyrr
eda seirna. Og med þessum hætte/ ver
dum vier riettlater og Saluholpner af
Nad og Myskun Guds j Jesu Christo all
eina þyrer Truna a hans Naþn.

Slijk Tru hun er alldrei einsömul/he
lldur heþur hun med sier Kiærleikan og
margar adrar Gaþur Dygder og Manų
kostu og agiæt Godverk/og hun er allds
rei einsömul/helldur so sem Moder allsky
ns Dygda og godra Verka/Enn huar sem
Truen er einsömul/og heþur eingen God
Vk/þa er þad ecke riett Tru/ so sem þar
seiger/ Sola autem fide justificamur, sed
Fides nunquam est sola/ Vier verdum
ad sönnu riettlater alleina þyrer Truna
Enn su Tru er alldrei einsömul

Þessum rietta og sanna Lærdome vill
Dioþullen giarnan spilla/ og med mörgū

hætte/ Vielum & Brögdum koma oss fra
hönum/ J Pauadomenum eignudu Mens
allt godum verkum/ þau alleina voru þa
hallden sa dyrmætaste Fiesiodur/ og riet
taste Vegur til ad fa og ödlast eilijfa Sæ
luhialp. Nu af þui ad su vianatru & Vil
la er aflögd/ og ad Sköm orden/ þa leit
ar Diöfullen til vppa adra Sijdu/ & vill
ecke lijda Goduerken/ og helldur mörgum
j þeirre Tru og Meiningu/ þeir þurfe ei
Godverken ad giöra / Christur hafe öng
ua Pöcknan a þeim/ hū lijde og leyfe ad
huör Madur læte og life sem hū vill/ þe
gar þeir hafa Truna a Tungunne/ & seig
ast vera Christner/ So ad hier j mote
stoda önguar Predikaner nie Aminning
ar. Þess vegna er nu so komed/ ad huör
Madur vill vera sialfradur/ giöra eing
en God verk/ og lijda huörke aga nie Vm
vöndun/ hugsar alleina þad/ ad fa & ödla
st af Gude hans Vinættu og allt gott/
j Truarennar nafne/ en allrar Hlydne &
alls Auartar sem Truen a af sier ad lei
da. Enn slijkt vill bregdast/ þad vill ecke
til leingdar so ganga til. Þar kiemur ad
so verdur sagt/ Fared fra mier/ eg þecke
ydur ecke.

Na

55 Capitule Esaie.

Nu vel/ Aller þier sem þyrster erud komed hingad til Vatnsins/ og þier sem ønga Peninga hafed/ komed hingad kauped og eted/ og kauped an Peninga fyrer ecke neitt/ bæde Vijn og Miolk/ Huar ꝥ selie þier Peninga vt þar ecke neitt Braud er/ og kosted þar til ydru Erfide/ huar þier kunned ecke sadder ad verda? Heyre þier mier helldur/ ⁊ et ad ꝥ goda/ þa munu ydar Saler j Sæl giæte feitar verda. Hneiged ydar Eyru hingad/ ⁊ komed hier til mijn/ Heyred/ þa munu ydar Saler lifa.

Þesse Capitule hefur þriar Greiner Inne ad hallda. Su hin fyrsta er Lærdomur/ edur Predikun/ vm þann Nijsinn sem er a mille Løgmalsins Riettlætis edur godra Verka/ og Euangelij Riettlætis eda Truarennar/ Sem er/ ad fyrer Løgmalsins Verk kunne eingen ad verda riettlatur og Saluholpen/ þuiad eingen getur veitt Løgmaalenu fullkomlega hlydne/ eda giört þad sem Gud þar jnne skylld-

 uglega

nglega heimter af einum og ſierhuórium
og huad lnted þad er ſem Madur gietur
giórt eda hallded af Lögmalenu/ og ef
nóckur vonar þar vppa/ ad hn̄ þar med
kunne ad verda fyrer Gude riettlatur/ þa
er þad ecke annad enn Möda og Erfide
og til einſkis? þar fyrer giórer Spamad
uren hier Aminning/ bæde Gydingium ꝛ
Heidingium/ ad þeir medtake þann ſæta
og lufleg Lærdom heilags Evangelij/
og hallde ſier þar vid/ huór Lærdomur
ad er ein huggunarſóm gledeleg og Na
darrijk Predikun vm Syndanna Fyrergie
fning/ Riettlæted og eilijfa Saluhialp/
ſem oſſ giefſt og veiteſt af ſkiærre Nad
og Myſkun Guds Fódurs/ fyrer Verdſki
ulldan og Fórþienan hans elſkulega Son
ar Jeſu Chriſti/ þt hia hm̄ kan̄ huór ein̄
ad fa og finna allt þad hónum er Naud
ſynlegt til Salarennar Heilſu og Velferd
ar/ þar verda hungrader ſadder/ þar fa
þyſter ad drecka/ og allt þetta an Penin
ga/ fyrer ecke par/ þad er ad ſkilia/ þar
ſkal huórium og einum vt af Nad ꝛ gia
ſku Guds/ fyrer vtan alla Verkanna for
þienan veitaſt og giefaſt Fyrergiefning
Syndanna/ Riettlæted/ Lijf og Saluhia
lp/ ſẽ

lp/ so sem Spamadurenn litlu seirna þesse Kienningar Ord sialfur vtleggur/ og segir huad hn̄ meine med þessum Ordum:

Annur Grein þessa Capitula er ein aluarleg Aminning og Jdranar Predikun j huörre Spamadurenn avýtar og til Jdranar aminer/ ecke alleinasta þa sem med stórum openberum Syndum og Glæpum hladner eru/ og liggia j þeim vijsuitande j mote þeirra eigenlegre Samvisku/ helldur og eirnen Hræsnara og Verkheilaga/ þeir ed hid ytra fyrer Mañana Augliti synast ad vera fromer og miög heilager/ etc.

Nu vel/ aller þier sem erud þyrster komed:

Soddan Ord eda Maltæke er miög almennelegt j heilagre Skript/ Eñ vier eigū ecke ad skilia þad so/ ad hier tale vm Lijkamlegan Þosta Vatn eda Dryck/ helldur andlegan/ Þuiad þetta Ord Þorste eda ad vera þyrstur/ þad merker epter Ritningarennar Maltæke og Vijsu eina Hiartans Forleinging og Girnd til Guds Nadar Myskunar og hialpar/ huört helldur þad er j andlegum edur Lijkamlegū

Astrifd

Afryðum/ og einkannlega j andlegum/ þegar Mansins Hiarta og Samviska er skielfd og hrædd vegna Syndarennar/ og finnur Smeck gudlegrar Reide med sier/ So sem allvyda j Davids Psalmum sia ma/ þar hñ talar vm syna Girnd + Forleinging/ j þeim þungu andlegu Freistingum: Psalm. 42: Myna Sal þyrst er epter Gude/ epter þeim lifāda Gude/ Nær mun þar koma ad eg fae ad lyta Guds Auglite/ Sem hñ villde so hafa talad/ Hvilyka Hiartans Girnd og Forleinging og Andvarpan finn eg j mynu Hiarta epter hans Hialp og Fulltinge/ Huǫrsu feigen villde eg fa Styrk og hug gun og Lyfgan af hans Orde/ nær mun koma su sæla Luckustund + ct: Item/ j Psalme: 143. Myna Sal þyrster epter Drottne/ eins og þurr Jörd/ Pad er ein nakvæm Epterlyking eda Samiöfnun/ hvar med slyk Girnd eda Forleinging verdr framsett/ Þviad lyka sem Jörd en j storum Þerrer þurck og hita lætur á sier sia/ ad hun þurfe vid Daggar + Regns/ og villde feigen fa vætu og Vökvan/ eins giörer Hryggdarfullt Hiarta/ þad sem riettelega er af slykre Girnd + For-

leing

leingingu klemt og þanged/ Þad hefur ecke Koo Nott nie Dag/ þ telur ſtunder og Tijma/nær Gud Drottenn mune lata þad ſa og finna ſijna Nadarhuggun: Soddan andlegan Poſta hafa haft þeir heilögu forfedur/ Spamenn og Kongar og adrer heilager/ j gamla Teſtamentenu vnder Lögmalenu/ þegar þr hafa j Dauðans Neyd funded Syndarenner þunga/ ſo hafa þr lated ſig forleingia epter Nadarennar rijke ſem þeim var fyrerheited j Chriſto/ ad hñ villde eitt ſiñ lata ſia ſijna Dyrd j öllum Rijkium/og hialpa þiñ faungudu og herteknu fra Syndenne og Daudanum/og leyſa þu fra þungre Lögmalſins Böluan/ſo ſem allvijda ma ſia ꝛ merkia j Ritningunne/einkum j Pſalmium Davids. From Gudhrædd ꝛ godfusa Hiörtu finna ſtundum ſoddan afkrijdu ꝛ Forleinging/ og ſkilia vel og vita huad ſlijkt hefur vppa ſier. En hiner adrer ſiñ eru ogudleiger og athugalauſer/ ſem huorke hafa Angur nie Jdran Syndañа vegna/ þeir vita hier ecke par af/ſkilia þad ecke/ þo Madur villde allrei ſo lioſlegã fyrer þeim þar vm tala/ Þeir hafa önguan þoſta epter þeim lifanda Gude/ha

ns Anglite / nie hans Hwse / So sem Dä-
vyd ad Orde kuedr / þeirra mestur Þoste
er til Veralldlegra Hluta / sem er Goss og
Peningur / og ad astanda þessa Heims hie-
gomlega þallnallta Hlute / þar haþa þeir
mesta Glede aþ / vm Paradis og Himme-
ryke hugsa þeir lyted.

Vatn kallast j Skriptenne Styrkur /
Huggun Lyþgan og Endurnæring / ꝫ hes-
ur jnne ad hallda alla þa Velgiörninga /
sem Christur heþur oss veitt og vtvegad /
huar med heilagur Ande þyrer Ordsins
Predikun og þad heilaga Euangelium ve-
rkar med þeim riettruudu þad Gude er
þægelegt / og þa vpplyser / lyþgar og end-
urnærer j Freistingunū. So sem Davyd
talar j Psalmenum 23: Hann leider mig
ad þeskum Vötnum / þad er ad skilia / So
sem Davyd leggur þ sialþur vt / Drotten
endurlyþgar myna Sal / hañ lætur mig
vita sitt Ord / og huört Þel hann heþur
til myn / sem er / Ad hann vilie mier vera
einn nadugur og myskunsamur Fader / ve-
gna þess Fyrerheitna Sædesins / hū hugg-
ar mig / kienner mier / styrker mig ꝫ vard-
veiter j sannre Kynningu sins Vilia / og
med stödugre Tru og þullu Traustie / vppa

þa

þa Nad og Myskun sem oss er fyrerheit en j Christo/ j giegn öllum Astrijdum + Freistingum og Asokium Lögmalsins Syndarennar/ vondrar Samuisku/ + allra Hel Vijtis Herhlida.

Soddan Malteke hefur Esaias hååft allvijda. Sem er j 12 Cap: Þier munud med Fögnude Vatned ausa vr Brunnum Hialprædesins. Og 41. Þeir aumu og Vatækn leita ad Vatne/ og þad er ecke til/ þeirra Tunga er þurr af Þorsta/ Enn eg Drotten vil bænheyra þa/ Jeg Gud Jsrael vil ecke yfergiefa þa/ Jeg vil lata vpp Vatsstrauma a Hæddnum/ og Brunna a Mörkenne/ Jeg vil Eydemörk giöra/ ad Stöduvötnum/ og þad þurra Land ad Vppsprettu Brunnum. Item j þui 44 Cap. stendur so/ Jeg vil vthella Vatne yfer þa þyrstu og Vatnastraumum yfer þa þurru. Eins Malteke hefur Herran Christur stundum/ so sem sia ma j þui Samtale sem hann hafde vid þa Samversku Konu/ hia Jacobs Brunne/ Joh: 4 þar hn so seiger/ Hvör sem dreckur af þui Vatne sem eg mun giefa honum/ hann mun alldri þyrsta / þad er ad skilia/ Hvörn eg lijfga og Endurnære med

mijnum

mijnum Anga/og med mijnu almattuga kroptuga Orde/ og giefþ hönum einn lijf-
ande huggum/og Frid Samuisku sinnar sa same sk lata sier þar med nægia/ ✝ ve ra þar med til Frids ad eilijfu. Item/
Joh 7. seiger Christur/Ef nöckurn þyrst er/kome sa til mijn ✝ drecke/þad er/Ef nöckur er j Neyd og Angist vegna sinna Synda/þiunur Reide Guds j sinne Sam-
visku/hefur Hryggdarfullt Hiarta/vilde gieirn vita/huörnen hñ mætte verda laus og lidugur þar vid/ kome sa til mijn hia mier skal hñ fa og þiña Rad/ Hialp og Huggun Styrk ✝ Endurlijfgan/so sem hñ siálfur seiger/ Matth 11. Komed til mijn aller sem erud Punga þiader/eg skal Endurnæra ydur.

So vill nu Spamadurenn med þssum Ordum aminna huörn og einn Mañ/ ad medtaka med Glede ✝ Fögnude þañ heilsusamlega Lærdom gledelegs Evangelij/ sem ad er'ein Nadarpredikun vm Syndanna Fyrergiefþning/ Riettlæted og eilijfa Saluhialp/ af skiærre Nad og Myskun Guds Födurs/ vegna Forþienustu hans elskulega Sonar Jesu Christi/ og blijfa þar vid stadfastlega/ og þar ad leita all-

rar Hagguner og Saluhialpar/ eñ huór se ánnarstadar/ Þar fyrer skulu Gydingar láta fara Moysis Lógmal/ med hñs La fasetningum / Heidingiar legge og so af Skurgodavillur og Dyrkáner/ ꝛ allt ann ad þad þeir ætla sier mune verda til Sa luhialpar / Þuiad hier skule huór Madur fiña þad hónum hentugast er og hagleg ast/ Bæde Vijn og Miolk/ þad er so ad skil ia. Þeir siñ nylega hafa teked rietta Tru og þeir sem veyktruader kunna ad vera/ þeir skule finna þar jnne og fa noglegañ Lærdom og sanna Vnderuijsan/ so þeir vi te huad þeir trua/ og huórnen þeir eige ad lifa/ Lijka so sem Miolken er Börn num god og Heilnæm/ sem bæde slöckur þeirra Þosta/ og þar med mettar þau/ Enn hiner adrer sem j Truareñar Lærdo me eru leingra komner/ og ordner eru hra uster og styrkuer/ þeir skule enn framar verda styrkuare/ so ad þeir j Kynningu Guds/ Truñe Kiærleikanum/ Voneñe og öllum christelegum Dygdum og Mañkost um æ meir og meir/ vaxe og þroest/ og verde stöduger og fullkomner/ þangad til ad þeir vm sider fa og ödlast enda siñ ar Truar/ þad er eilijfa Saluhialp/ þad

 merker

merker Vijned / ſem þeim gömlu og fulla vörnu er gott ⁊ heilnæmt / og ſtyrker vel þeirra Heilſu.

Þuiad eg vil giøra einn eiginn fann Saſſmala vid ydur / ſem er viſſa Nad Dauiids.

Þeſſe Ord eru eitt Spadomur ⁊ Fyrer heit vm Chriſtum og hans Nadarrijke / huört ed fyrer Predikã Euangelij / ſkylde j öllum Heime vppreiſaſt / Þuiad ſo ſem vijdar annarſtadar er ad merkia j Ritningunne / þa verdur Chriſtur optſinnis nefndur Dauijd / ſo ſem þar ſtendur / Jerem. 30. Þar Spamadurenn ſeiger fyrer / ad Gud murne vmbreyta Herleidingu Jſraels og Juda / þad er ſo ad ſkilia ad hañ vilie frelſa ſitt Folk fra Syndenne Daudanum og Diöflenum / fyrer ſiñ Son þa talar hañ ſo / Og þad ſkal ſkie a þeim Dögum / ad hans Ok ſkal af hñnum hals ſe verda broted / ⁊ hans Bönd ſkulu j ſundur ſliten verda / ſo þeir þione ecke vpp fra þui annarlegum / helldur Drotne Gude ſijnum og ſijnum Konge Dauid / huörn Drottenn mun vppueckia þeim. Eins ſtendur hia Oſeas 3 Cap / Jſraels ſyner munu

nis sinna sier/ og leita Drottens Guds ꝫ
sins Dauids. Item/ j Psalm 86. Jeg
heþ bunded minn Þion Dauid/ Jeg heþ sm
urt hann med mijnu heilaga Vidsmiore/
Vt aþ slijkum Greinum er bert og auglio
st ad þesse Ord Esaie skule ecke skiliast
vm Dauid Kong son Jesse/ sem andad
var laungu adur enn þesse Spadoms skie
de/ og laungu þyrre enn Spamennerner.
Esaias Amos og Jeremias lisdu. Helld
ur skulu þesse Ord skiliast vm vorn lausn
ara Jesum Christum/ huor ad er sa sanne
einka Dauid og Dilectus/ Sa elskulege
Sonur Foodursins/ huor ed so er kiær syn
um Fodur aþ hiarta/ ad hans vegna vill
hann elska oss auma Syndara/ og taka
oss til Erþingia himnarijkis og eilijþa
Lijþs/ Og aþ þessum Syne hoþum vier
þad Naþn hid dyrlegasta þeinged/ ad vier
verdū kallader Dilecti in dilecto/ so sem
S. Paull talar. Þannen verdur nu hier
en Christur hia Spamanenum nefndur
þessu Naþne sem sagt er/ aþ þui hañ er
sa sanne Dauid og elskulegur j Raun ꝫ
Sannleika/ Þar nest þyrer þa Grein ad
ta/ ad hn er komen aþ Ætt og Blode Da
uids/ til ad erþa hans hasæte og Rijke/

og ad vppbyria eitt andlegt Ryke/ huß-
rt ed önguan enda hefur/ so sem Eingell
Guds seiger til Mariam/ Luc 1.

Slyk ein Predikun er þad heilaga
Euangelium / sem oß ber þeña Bodskap
og god ny Tijdinde/ vm eilijfan Sattma
la/ sem Gud fader hefur giört vid oß/ so
ad vier meigū vera j fullu Trauste þar
vm/ ad hann vill vera oß nadugur og
myskunsamur/ ꝛ hallda oß fyrer sijn Bö
rn/ sitt Folk/ og Erfingia eilijfs Lyfs/ ꝛ
ad allt þetta vilie hn̄ giöra vid oß vegz
na sins sanna elskulega Dauids og Son
ar Jesu Christi/ huör ed fyrer sijna Holld
gan og Hingad komu Pijnu og Dauda ꝛ
gledelega Vpprisu og Himnaför/ ꝛ fyrer
sijna algiörda Hlydne sem hn̄ veitte Föd
urnum allt til Krossins Dauda/ ꝛ fyrer
alla sijna Forþienan oß hefur afrekad ꝛ
vtuegad/ eina vissa og stadfasta og obri
gdanlega Nad/ huör ed Grunduöllad og
bygd er/ ecke a lausum Leir eda Sande/
mannlegra Verka eda Forþienañar/ hell-
dur a hans Blode/ hans Dauda og Pijnu
hans heilagleika og Helgedome/ so sem
a þeim rietta Grunduölle og obifanlegu
Biarge/ og þeim dyrmæta Hornsteine/ hv-
er

vr Satemale / Þar ad auk er miög dyrd
arſamlega ſtyrktur og ſtadfeſtt / med full
nadar Jnſigle og Pante heilags Anda
og Sacramentanna / ſo ad huörke Synden
ei Heluijte nie Diöfullē ſkulu þenna Satt
mala kreinkia / veykia eda onytan giöra /
þad ſkal heita og bliifa ein obrigdanleg
Nad / þo ad öll Heluitanna Porthlid ſtan
de þar a mote / og vilie hana kreinkia og
veykia / Þar fyrer þa ſkulum vier med ful
lu Trunadar Trauſte forlæta oſſ vppa
ſodan noglega ofalluallta Nad og efa
hana j önguan Mata / huörſu faſtlega ſē
Diöfullen ſtendur þar j mote / eda vor
ſkielfd og hrædd Samuiſka / Ja / þo alle
ar Skiepnur ſtande þar j mote / og pre
dike fyrer oſſ ecke annad enn Vijl og Efa
ſemd / giörande vorar fælar og ſkiemēle
gar Synder ſtærre og meire enn Nad og
myſkun Guds og dyrmæta Blod hñs elſ-
kulega Sonar / fyrer huört ad oſſ er ſlijk
viſſ Nad og myſkun vtuegud og afrekud.

Sia / Jeg hef hañ ſett Mökum til
Vitnis / til Höfdingia og Yferbodara.

Hier verdur talad vm tuefallt Em-
bætte Herrans Christi / huar til hñ er af

Gude Födur sendur / Sem er / ad hū skal
vera Vottur a medal Manna / þad er eiñ
Kienneþader og predikare / huór ed þyrer
öllum Heimenum / skal predika og Boda /
og þramþera einn nyan þaheyrdan Lær=
dom / heilags Euangelij vm þann eilijþa
Nadarsattmala / sem Gud þader heþur
giört vid oss og vm þa þullkomlega og
vijssa Nad Dauids / Huórn Sattmala hū
heþur hingad þlutt og haþt vr Skaute
sins Himneska Födurs / so sem þar stend
ur / 2. Psalm: Jeg vil tala og predika
vm eina soddan Vijsu / ad Drotten heþur
sagt til mijn / Þu ert minn Sonur j Dag
þæddda eg þig / & ct. Og med þessū Hæt
te vill hann saþna sier eilijþre Christine og
Kirkiu / og heilögu Folke / þæde aþ Gydīn
gum og Heidingium:

Slijkt heþur hans Embætte vered /
sijdan j þrá Vpphaþe Heimsins / Jaþnsiñ
art epter Fall vorra þyrstu Foreldra j
Paradijs / þa var þesse hans þyrsta E=
uangelij Predikun / so latāde / Sæde Kuiñ
nuñar þad skal j sundurmola Höggorms=
sins Höþud / þad er / Sonur Guds sem j
þenna Heim mun þæddur verda aþ einn=
re Jomþru / hann mun nidurbriota Dióþ
ulsins

alsins Verk / sem er Syndenn og Daudenn og allt jllt / alla Olucko / sem vegna yckar Syndar og Ohlydne er j heimenn ko: men / og yfer alla yckar Nidia og Epter komendur / Þad allt mun hān afma + burt taka / og þar j staden veita og giefa Kiettlæte Lyf og eilijfa Saluhialp / og med þeim hætte vppa nytt endurnyia med yckur þa Mynd Gudz / epter hvörre þid vorud j fyrstu skópud:

Þesse predikun hefur þa eptera opt og tijdum vered repeterud / og endurnyud vid þa heilögu Forfedur / Abraham Jsaach og Jacob / So og seinna fyrer Munn heilagra Spamanna / allt þangad til Christur kom sialfur / + vppbyriade sitt Embætte / og þui framfylgde med Kienningu + Kraptaverkum miög volldugleg a / þar til hann vm sijder gaf sialfan sig vt til Offurs og Fornar fyrer allar heimsins Synder / og stillte og mykte Födursins reide / ecke med Blode Nauta nie Sauda / so sem ad giördu Kiennemenn hins gamla Testamentesins / helldur med sialfs sins eigen Blode / og er fyrer þad jnngeingenn / j Sancta Sanctorum j þad allra heilagasta / og er orden vor eilijfur Biskup / For
 lijkare

lijkare/ þa hañ hafde endad sitt Hlaup
þa sende hann sijna Læresueina ad fara
vt vm allan Heimen/ og predika Euan-
gelium fyrer öllum Skiepnum/og med slij-
kre predikun saman ad kalla ⁊ safna sier
Christnu Folke af öllum Þiodum allt til
Heimsins enda. Hann giefur enn nu dagle-
ga trulynda Kiennefedur og predikara/
þar med sinn Anda og Krapt til Guds
ords predikanar/ so ad enn nu a þessum
haskasamlega Tijmum verdur þad sama
giört ⁊ vtriett/sem a Dögum Postulaña
giördest/ þad er nu þad fyrra Embætte
Christi.

Hitt annad hans Embætte er þet-
ta/ad hañ skal vera einn Höfdinge/og Yf-
erbodare Þiodanna/ þad er/ Kongur og
Stiornare/huör ed med sijnu Folke þui
sem hann samankallar og safnar sier af
Gydingum og Heidingium og öllum Þio
dum a Jördunne/med predikan þess Na-
darfulla Evangelij/ vppbyria vill eitt
nytt Rijke/þad fraleitt er öllum ödrum
Rijkium/Og j þui sama Rijke vill hañ nu
öllum sijnum vndergiefnum sifellda Bar-
ättu eiga vid Diöfulen og alla hans Li-
mu/og fyrer sitt Ord og sinn Anda/sig-
ra og

ta og yfervinne Syndena Daudan Heluij te og Diöfulen/ Heimen ✱ alla Tyranna og Motstödu menn sins Rijkis/so sem skr ifad stendur 1 2 Psalme. Hu mun sla pa med einum Jarnvende/ og i sundurbr iota pa so sem Leirpott. Ed sitt Folk ✱ sijna Fatæka og auma Vndersata vill hān forsvara og vernda/fyrer öllu Vallde og ofrijke þeirra Fiandmanña/ styra þeim ✱ stiorna og vera hia þeim alla daga/allt til Heimsins enda/þa hañ burttekur ✱ af meer þann seinasta Ovin Daudan/og yf ergiefur edur afhender Rijked Gude Föd ur/hvör ed alla hans Ovine mun leggia vnder Skör hans Fota;

Og er þesse Meining Spamansins Orda/Ad Christur sie settur til ad vera Vottur Mannana/og Stiornare Pioda ña/ad hñ sie af Gude Himneskum Födur settur til ad vera vor eilijfur Kiennema dur og Kongur/og ad hñ sie vor riettur Melchisedech/sem bæde hefur Kieñem añ skapen og Kongdomen inne ad hallda/ Pad er/hñ openberar fyrer oss med Kien ningu og predikun sins Evangelij/hv ör ad sie Gudz Födurs Vilie/hann bidur fyrer oss/og hañ hefur Boot og Bitali

og giört fyrer vorar og alls Heimſins Synder med ſinne þijnu og ſinum Dauda Hn̄ ſtyrer oſſ og eirnen og ſtiornar / vern dar og vardueiter og forſuarar oſſ fyrer öllum vorum Ovinum / og giefur oſſ ad fa Sigur a þeim.

Sia) þu munt kalla Heidingia hu ria þu þecker ecke / og heidnar þioder ſem ecke þeckia þig / þær munu hlaupa til þijn / vegna Drottens þijns Guds / og þeſſ heilaga j Iſrael / þig ad veg ſama:

Þetta er Fyrerſögn og Spadomur / vm Kallan heidiña þioda / til Chriſti Rÿ kis. Huiad med þui ad Gydingar ſiñ vo ru Guds Folk og Epterkomendur Abra hams + hñs Sæde / huörium ad ſierdeilis til heyrde Fyrerheited vppa þañ Meſſ am ſem koma ſkyllde j Heimen / og vppa hans Rijke / og huörra vegna Chriſtur at te ſierdeilis og einkum ad fædaſt / villdu ecke þiggia Nad Guds ſem þeim var fr amboden / og ecke hlyda þeirre Nadarrij ku Predikun / vm eilijfan Guds Sattma la / og þa viſſa Nad Chriſti / helldur for

ſinað

ſmadu þeir þetta/ og ſlou þui j Vind/
Þar ad auk þa Meſſias kom til þeirra/
ſo ſem til ſinnar eigen Eignar/ þa villdu
þeir ecke medtaka/ ecke medkienna hñ fyr
er ſinn Lauſnara/helldur raku þeir hann
fra ſier/kroſſfeſtu og lijflietu hañ. Þar
fyrer hefur Gud med riettu kaſtad þeim
fra ſier/ ſo ſem þeim er forſmadu hans
Ord/og ſig ſialfa Overduga hielldu eilijf
fs Lijfs/ Act. 13. Og ſnere ſier til Fat
ækra Heidingia/ ſem hann þeckti ecke/ þ
er/þeir ſem adur Hoffdu ecke hans Ord/
og ecke par viſſu af honum/ þeſſum lets
ur Gud predika ✝ Franibioda ſina Nad
og ad ſinn eilijfur og fullkomlegur Vilie
og Meining ſie/ ad Chriſtur ſkule vera
Vottur þeirra og Hofdinge/bad er Kien
nefader og Konungur/ fyrer huörn þeir
meige niotande verda eilijfs Sattmala
ſem hann bunded hefur vid Mannkyned
og uppreiſt j ſijnum elſkanlega Syne/Up
pa þeſſa Nad ſkulu þeir fullviſſer vera/
og fyrer utan þa Nad er eingen onnur
Hialp/og eckert annad Nafn Monnum
giefed/j huörin þeir kunne Saluhialpleg
er ad verda.

Soddan Fyrerſogn og Spadom hef

ar Gud allrar nadar og Myskunar Fad
er lated framkoma vid oss aumar fatæk-
ar Manneskiur/Vier sem fyrr meir vorū
Heidingiar/ j hui hn̄ a þeim seinasta tyre
ckuisa og haskasamlega Tijma/ þa vier
vorum vnder þeim suivirdelega Pauado
me/ j allskyns Skiagudadyrkan/ og Blind-
leik fangader/ og so sem Hertekner/ Ja/
Vier sem satum j Myrkrum og Skugga
Daudans/ oss hefur hn̄ miøg dyrdarsam
lega lated vpprenna sina Riettlætis Sol
þad er þad klara + skiæra Euangelij Ki
os og Lærdomur/ huørn hann lætur em
skijna yfer oss daglega/ so ad vier vitum
nu þann sanna og rietta Veg/ til eilyfrar
Saluhialpar/ þar vier ædur foorum vil-
ls Vegar/ og vorum a rōngū villusōmū
Veige/ sem la til Glótunar/ þar oss var
vijsad ecke nema til vorra eigenlegra
godra Verka/ Messna/ Saungua/ Klaust
rareglnhallds/ Pilagrims ferda/ Aheita/
Aflats/ Salutijda og Aulmōsugiørda fyr
er Salum Manna/ til ærnanar og Ake
llo heilagra framlidenna/ og huad helst
þad var sem Menn hugdu sier j goda
Meining ad giøra: Wr slijkum Villumyr
krum mannlegra Setninga/ hefur Gud
leidt

hidt oss og þar j stadenn giefed oss sitt heilaga Ord / huört ed vnder Rijke þess Romverska Antachristis hrædelega var fleckad / saurgad og falsad / og so sem nidurgrafed og geymt fyrer öllum Mönnum huörs vegna vier med riettu meigum og eigum Gude ad þacka / ad vier höfum nu hans Ord so hreint og klart / og meigum þad heyra og læra lesa og skrifa / so sem a Dögum Postulanna og j öndverdu christelegrar Kirkiu / hefr þad nöckurn Tijma kient og predikad vered: Og vier meigum sannlega bidia þar vm og oska þess / ad Gud opne vor Hiörtu og Hugskot til ad iata og medkienna slijkan Dasemdar Velgiörning / heilsusamlegrar Vitkunnar / og ad vier færum oss vel j nyt slijka Guds giöf / oss sialfum og vorum epterkomendum til gagns og Salarvelferdar.

Enn huörnen ad vier tökum slijkre frambodenne Nad / þad er Veigenum liosara j hia vngum og gömlum / rijkum og Fatækum / hærre Stiettar og lægre: Vier hlaupum þar ecke epter miög fastlega / so sem hier stendur / Ad Heidingiar mune hlaupa eda renna þar epter / Vier höfum þar harla litla Astundan a Guds

Ord ad heyra og læra / oss verdur ed nä udga þar til. Vort hiarta / vor Astund an er alleina vm þessa auma Lijffs nær=ing og Biỏrg / enn vm þau himnesku Aud æffe sein ossa verda ffyrerheiten og ffram ffodē j Guds orde / ffyrer eckert / þar hnp um vier ecke vm / þar til erum vier seiner treger / later og soffande / Ja / þad er so komed / vier þikiunst vera noglega sadder og metter þar aff / og ffỏrum ei olyka so sem Israels syner / j Eydemỏrkenne / þa þeir hỏffdu Nægd aff Himnamiỏle / þa so gdu þeir / Nauseat anima nostra / Vorar Saler velger vid þessum liettasta Koste Þar ffyrer siae huỏr og einn vel ffyrer / ad hn ffylle ecke þeirra tỏlu / vid huỏria S. Pall og Barnabas toludu j Giỏrninga bok Postulanna / 13. Cap. Þeir ed ffra sier raku Guds Ord / og hielldu sig overduga eilijffs Lijffs: Gud blessadur sie oss nadugur / Amen.

Leited Drottens a medan hann mä ffinnast / Akalled hañ a medan hann er nalægur.

Annar Partur þessa Capitula er eins alagrleg aminning og Jdranar predikun til

til allra Manna/ ad þeir forsomie edr forsmae ecke Tijma gudlegrar Nadar/ helldur take hñ vel til vara/ og þære sier hann vel j nyt/ so sem S. Pall kienner / Cor. 6. segiande/ Vier aminnum ydur sem Medhialpara/ad þier medtaked ecke Guds Nad til onytis/huiad hañ seiger/ Jeg hef Bænheyrt þig j hagkuæmelegañ Tijma/og a Hialpræðisdeigenum hialpad de eg þier/Siaed/nu er sa hagkuæmelegi ie Tijme / nu er Dagr Hialpræðesins. So vill heilagur Ande hier fyrer Spamanns sins Munn/minna oss a hid sama/ad lata ecke Nadarennar tyd hialꝭda/ þangꝭ ad til hun er vte/ og su hryggelega Tijd og Dagur Reidennar og oluckunnar kiemi ur/a huörium Menn leita ꝛ finna ecke Menn kalla og hroopa og verda ecke bænheyrder / þt Drotten er þa ößnióg fiar lægur/og vill þa ecke heyra/ so sem Dæme er til mióg hryggelegt og hrædelegt j þeirre Foreydslu Gydinga og Jósalaborgar/ huörnen Gydingum hefur geinged / sem forsmædu þa Nadarennar Tijd/ þegar þeirra var vitiad:

Soddan trulega Aminning og Vidvörun ættum vier ad taka til vor/ huiad hañ

hlyder vppa oss/ og vora Daga/ so vel
sem vppa Gydinga og þeirra Tijma.
Þuiad vier hliotum ad jata og medkien
na/ ef ad vier vilium augun vpplata/ e
vera ecke forherter og steinblinder/ huer
su ad Gud blessadur hefur a þessum sein
ustu Dögum/ einn Nadarrijkan hagkuæ
melegan Naadprædekiuns Dag lated yfer
oss koma/ hann er oss nu hartnær so na
lægur/ sem S. Paall seiger/ Act. 17/ Ad
vier med Höndum vorum meigum taka
og threifa a hönū/ so er oss nu hans nad
og Myskun fram boden j hans blessada
Orde daglega/ so þad er nu Smabörnū
kunnugt orded/ sem adur vissu ecke Dott
ores og lærdustu Meistarar. Og huad o
seiganlega stor ad sie þesse Nad/ sem oss
er veitt/ þad meigum vier skynia/ ef ad
vier samanberum þenna Nadar tijma
vier nu lifum/ vid þa fyrre Daga j Pava
domenum. Þuiad þa var Drotten fiar
lægur og fanst hvörge/ Menn vppdiktu
du allskyns Godverk og ymislegar Þion
ustugiörder / þar med pijndu og plagu
du marger sig allt til Dauda/ leitande e
bidiande daglega/ med Saungum Lesn
ingum/ Föstum og Bænum/ Messuhöllo
um

úm og Pilagrijms gönguni til heilagra ſtada ⁊
framlidenna Manna beina/⁊ med ödrum otel
ſanlega mörgum Mañaþundingum. En Guds
ord og ſu heilaga Ritning la vnder Palle/ aþ
henne viſſe eingen/Enn j hennar ſtad ⁊ Guds
ords heyrdu Meñ ecke annad enn Aþgudadyr
kaner/Lygar og Jardteikner Framlideña/Pſa
lltarin var j Klauſtrum og Kirkium ſungeñ ⁊
leſen med ödru þleira vr Bibliunne j Latinu
Mæle/ſine Intellectu/ an Skilnings/huar aþ
almuga Folked haþde eckert Gagn. Þær Grein
er ſiñ hlyda vppa Chriſtum vm Truna/Riett
læted/ſaña Kynning a Gude/og riettelegt Bæ
naakall/Þær voru ſem Villebrad j þaraks Ma
ns Hwſe/ſo ad Smabörn og Vngmeñe vita nu
Þad adur ecke viſſu Byſkuþar/Preſtar ⁊ Mwk
ar/og med Þeſſum Hætte voru Menn j Paua
domenum pijnder og plagader j ſijnum Samviſ
kum/og viſſu alldrei huad til Rada var/þundu
ungus Huggun ſanna. Nær vier huxum vm ſlij
kan Eymdartijma/og Þann Blindleika j huøriu
ſum vier og voker Forþedur raaþudum j Paua
domenum /og berum hann ſaman vid Þeña Hia
lpradis Dag og Tijma/ a huørium Gud heþur
nu vor vitiad/Þa ber oſſ ad Þacka Gude/og ha
ga oſſ og hegda ſo/ad vier ſlijkre Guds Gaþu
ei þra oſſ hrindum. Eþ vier giørum Þad ecke
Þa megum vier vita/ad Þar mun Þyngra eþt
er koma villa/Gud mun ei villa vera oſſ nalæg
us/ecke bænheyra oſſ/og Nadarennar Dyr mu

nu apturlatnar verda/ þad er ad skilia/ Guds Nad sem nu er oss framboden/ hefte mun fra oss verda burtu suipt/ Guds Ord mun verda teked fra oss/og gefed ødrum/ sem meira Auxt færa enn vier/so ad vier munum þa fa Rede og ogunst fyrer Nad/ Myrkur fyrer Lios Lygar fyrer Sannleika/ Riettarl og krøptuga villu/fyrer hreinan og sannan Euangelÿ Lærdom/so sem vier meigum af liosligum Eptertdæmum sia og læra/og oss til Vidvørunar taka allmargra Landa annara og Rykia/Þar ædur fordum voru þeir lysteligustu Brunnar/af sialfum Guds Postulum grafner og giørder/ huar af ed runnu nogleger lifande Vatsstraumar/ þad er/Þar ædur voru þær agiætustu og dyrdarlegustu Samkundur stigtadar af Postulū Christi/ þeirra Læresueinum og ødrum heilögum Lærefedrum/ z c. Þar j Löndum þm eru nu ecke nema fwler sauruger Damar andstyggelegs jllaluchtande Vats/ þad er/ sa Gudlastanar same Lærdomur/ Tyrkia og Machomets/ huørium Gudlastanar Lærdome Diöfullen hefur fyrer Munn Machomets/ spued j giegn Gude z hans Syne Christo/ huør Lærdomur nu geingur og geisar nalega vm øll Lønd/ Vid slyku meigum vier vakta oss/ Þuiad þad strafs sem kom ed er yfer Gydinga z heidingia/og adra Guds ords Forsmanara/ þad kann ad koma yfer oss/ epter riettum Guds Dome/ nema þui ad eins ad vier skickum oss betur vid Gud z hans Ord

og lætum þad vera vora rietta Asiufru. Enn huǒrnen vier eigum ad hegda oſſ og ſkickia/ſo ad vier finnum Drottenn/og huǒrnen vier eigū ad hallda hønum/ſo hann heyre vorar Bæner/ þad kienner oſſ Spámadurenn framveigis/og ſeiger.

Sa ogudlege læte af ſijnum Veige og ſa Ranglate af ſijnum Hugſunum og ſnue ſier til Drottens/þa mun hañ myſkuna ſig yfer hann/og til vors Gu ds/Þuiad hia hønum er nogleg Fyrer- giefning.

Þad er/Hugr og einn læte af ſijnum Syn dum jate þær ⁊ mźkieñe/⁊ hafe nǒckur forſied ſig j Lærdome eda lifnade/þa ſnue hñ ſier til Drottins/hallde ſier vid hans ord/ heyre ⁊ læ re þann rietta Veg/ſem hønum verdur j Guds Orde til viſad/og ſem hann leider til Lyfs og eilyfrar Saluhialpar/og aſtunde ad lifa chriſ telega og gudlega/bæde fyrer Gude og Mǒnn um/ſo ſem S. Páll opt og oſialldan aminner i ſijnum Piſtlum/ og Sendebriefum/ miǒg al- varlega.

Enn hier hliotum vier ad læra/ ad ſkilia riettelega/huad Spámaduren kallar

Veg hins ogudlega/⁊ Hugāer rāglatra Sa ſem einfalldur er/ma ſo hugſa/ad Vegur hi

ns ogudlega ſie alleina hans ſyndſamlegt ſlit
og hneyxlunarſamlegt Framferde/ og Athæfe
ſem þau vondu Veralldar Børn/hafa hid ytra
og ad Huxaner hins Ranglata ſie alleina vond
ar Girnder/til obærelegra Synda og Glæpa/
ſem ad er Reide/heipt og Hatur til Naung-
ans/Hordomur/Saurlyfe/Okur/Agirnd/ Ohl
ydne/Ofneyſla/og adrar Synder/ huðriar Heí
muren kallar daudlegar/ og helldur þa alleina
fyrer Glæpamenn ꝛ Storſyndara/Sem þeſſar
Synder og adrar þuilykar fremia/huad ꝛ ſatt
er/ad ef Madur ſkal hallda og dæma vm þui-
lykar Synder/epter Guds Ords hliodan/ þa
eru þær verdugar eilyfs Dauda/og Fyrerdæm
ingar/ ſo ſem S: Páll ſkrifar til Galat. v.
Jeg hef ſagt ydur þad ádur/ og enn nu ſeige
eg ydur þad/ad þeir ſem ſlykt giøra/þeir erfa
ecke Guds Ryke.

Enn þad er annad ſem Guds Ord helldꝛ
ur fyrer þa ſtærſtu Synd og meſta Glæp/ſem
er, þetta/Þegar mannleg Nattura an ſannrar
Kynningar a Gude/og án heilags Anda/helld
ur þad ꝥ god koſtuleg og heilög Verk/ſem Men
hafa án Guds ords og Befalningar/j eina go
da Meining/vt af eigenlegu Hugbode vpþeín
kt og diktad/til þeſſ ad þiona Gude þar med/ꝛ
vera fyrer hönum fromur ꝛ riettlætur/ꝛ for
þiena ſo Nád og Fyrergiefning ꝛ eilyft Lyf
Slykt kallar Ritningen Rad þeirra ogudlegu/
og Veg ſyndugra/ꝛ Sæte ſpottaraña/pſal. 1.

a Hugſ

A huörium Gud hefur önguа Þocknan/ helldur straffar hann slykt ⁊ fordæmer/ Til Dæmis ad taka/ Einn eda añar tekur sier fyrer j goda Meining/ og af storre Gudrækne og heilagleika fyrer Heimenum (so sem j Pauadomenum skiede) ad skilia sig fra Heimenum/ giefur sig j Klaustur ad þiona þar Gude med Föstum Messuhallde/ Tydagiördum Lesningum/ og ödrum uppdiktudum Manna setningum/ pyner ⁊ plægar sig þar med/ Einn annar geingr Pilagrims Ferder til heilagra Stada/ Gude þar m3 ad veita sierdeilis Þocknã/ Hiñ þridie utvelur hitt annad/ og meinar sig ad giöra Gude hier med þægt Verk/ þar þo Gud hefur alldrei slykt boded nie befalad j synu Orde. Item/ Einn Gydingur og Phariseare þikest vera miög fromur og heilagur/ af þui hñ lætur sig umskiera epter Lögmalenu/ og vaktar sig fyrer Storsyndum og Glæpum/ og kostgiæfer ad lifa sidsamlega fyrer Mannañа augum/ enn þo hñ sie med jnnra Mannenum fullur Synda og illra Tilhneiginga/ þa giæter hañ þar ecke ad/ eñ sydur helldur hann þad fyrer Synd/ hañ finnur ecke til huörsu ad öll hans Nattura er spillt ⁊ fordiörfud/ og huörsu jll og skadsamleg Rottgroen er j hans Hiarta/ og huörsu ad aller hans Kraptar eru af uppruna Syndenne spillter ⁊ eitrader/ so ad ei er mögulegt ad hñ giete giört hid minsta gott Verk/ þad standast meige fyrer Gude og hans Riettlæte/ huörsu gott og

prydelegt sem þad synest þyrer Mönnunum/ Soddan Menn þikiast sanlega vera a þm riett ta veige/til Himerykis/og þra þeirre Meiningu skal eingen kunna ad koma þeim.

Þetta eru nu þeir riettu Sakadolgar/huo ria heilagur Ande kallar hier ogudlega ≠ raung lata/og straþþar þa og aminner/ ad þeir skule lata aþ sijnum Vegum/ og raungum Huxenum og þiſ hattar Menn kallar Ritningen allvijda þa starsku og mestu Glæpamenn/ og vtskwfar þeim. Þuiad slyker Mernadarsamer ≠ hroka puller slalþbirgingar giöra ecke annad/en ad þr vilia þyrer sijn Verk haþa Himeryke/≠ ad Gud skule þau akta og virda/so sem giørde Phariseeren ı Musterenu/og med þessu ræna þeir Gud sinne guddomlegre Dyrd/ Þuiad þeir vilia ecke trua þui/ad hann alleina vt aþ skiærre Nad og Myskun giöre ost riettlata og Salu-holpna ꝼ Truna a Jesum Christum/ Ja/þeir vilia þar ad auk ecke vera Syndarar/ þar þo Gud heþur alla innelukt vnder Syndenne/vpþa þad hñ myskunade sig yþer alla. Soddann Mernad/ Dramb og Hrooſan/ kallar S. Pall Hollðsins Skynsemd / og seiger þad sie Fiandskapur og þordæmanlegur Hlutur þyrer Gude. Þar þyrer vill heilagur Ande med þessu Spamannsins Ordum/aminna þa sem so þara villt ad lata aþ slykum villrum Veige/og yþergieþa soddan illar og skadsamar Huxaner/ sem Mien leida þra Riettlætenu og sinne Saluhialp/

hellduʀ

Helldur skulu þeir snua sier epter Guds Veige og riette sig epter þeirre Hugsan/sem Gud heꝼ ur sialꝼur alyktad og aſett/j ſijnu guddomlegu Rade/huar Huxan so er langt ≠ vijdt ꝼra mañ legum Hugrenningum/ so sem Himenen er ꝼra Jørdunne/ Og heilagur Ande lætur sier þad ecke nægia/ad hañ vijsar Mønnum ꝼra slykum ullum og skadsȝmum Veige/helldur syner ≠ vij sar hann oss ad ødrum Veige/ sem er riettur ≠ sliettur/og velꝼær/sa og liggur til Lyꝼsins og sannrar Saluhialpar/og kienner oss med huørium hætte vier eigum ad ꝼinna Drotten/ og haꝼa godar Huxaner og heilagar/þær ed Gude lyka/og hønum eru giedꝼelldar/ og samhlioda eru vid hans guddomlegar Huxaner. Og allt saman bindur hañ j stuttu Male/og med þeim Ordum/huøc ed miøg myked haꝼa vppa sier/≠ miøg meistarlega og merkelega skyra ꝼra øllum þeim Lærdome/sem hlyder vppa vort Riett læte/ꝼyrer Gude og hans Orde.

Og snue sier til Drottins/ þa mun hann myskuna sig yꝼer hann/og til vo rs Guds/þuiad hia hønum er nogleg Fyrergieꝼning.

Þesse Drotten/til huørs vier skulum snua oss/er Gud Fader/huør ed vora Riettlæting hl ytur vpp ad byria med sinne Nad og Myskun so sem hann heꝼur þad nogléga synt og ꝼramkoma lated vid allt Mannlegt Kyn/ þa hann

 sende

sende oss og gaf sinn Son/og liet endurleysa og leida oss fra allre þeirre Eymd og Neyd/j hu öria vier erum falluer fyrer Lagabrot ꝫ Sy nd Adams: Slyk Guds FødursMyskun hun kiemur til annare Personu/sem oss hefur hana vtuegad/og hugrrar vegna vier hana faum og ödlunst/sa kallast hier DOR GUD/pad er vor liuse Lausnare Jesus Christus Guds Son/ huør ed med þessum Ordū/ verdur alluyda nef ndur j Ritninguñe/Psal. 67. Blesse oss Gud/ vor Gud/pad er Sonur Guds su ønnur Gud domsins Persona / sem og nefnest Emanuel/ þad er Gud med oss/Gud hia oss/a medal vor/ af þui hann hefur a sig tekid vort Holld og Blod/ og er orden vor Broder/ oss til Goda Huggunar og Hialpar/og enn nu j Dag er hia Födurnum/vor Medalgangare og Arnadarmad ur og bidur fyrer oss.

So er nu þetta meininge Modurlesña orda

Hañ snue sier til Drottins vors Guds Pegar Drotten snyr synu millda Auglite til vor/pad er/Pegar hann lætur kienna ꝫ predi ka fyrer oss sitt heilaga Ord/pa eigū vier ecke ad snua bakenu vid hönum/helldur snua oss ad hönum/og heyra huad hann lætur sin elskuleg an Son tala til vor/ huörium vier eigum ad hlyda/og taka til vor hñs Ord med Packlæte og læra ad setia vora Von og Tru og Traust þar vppa/ad hann mune sia aumur a oss/og ve ra oss nadugur/fyrergiefa Syndernar/ꝫ giefa oss

þiſ Riettlæte ⁊ eilijft Lijf/ ecke ꝧ vára Forþie nan/eda vorra godre Verka vegna/helldur aꝧ ſinne ſkiærre Nad og Myſkun/og alleina fyrer Forþienan ſyns elſkulega Sonar Jeſu Chriſti VORS GVDS/hia huørium alleina/enn huørge annarſtadar/huørke a Himne nie a Jordu/ er nøckur Fyrergiefning/huørtar vier eig um ecke nøckurſtadar ad leita/⁊ ecke finnum vier nie faum hana med nøckru ødru mote/ vtan ꝧ Truna a hann/Þuiad annarſtadar enn hia hønū er huørke Heill nie Sæluhialp/ og eckert Nafn annad er Mønnum giefed j Hymriu þeir kunna Sæluholpner ad verda/ſo ſē S Petur ſeiger Act: 4. Og tekur burt þar med alla Forþeinan manlegra Verka/ huør ſu føgur god og agiæt ſem þau eru/ ſo ſem Chriſtur ſeiger ſialfur j Gudſpiallenu/ Jeg er Veguren Sannleikuren ⁊ Lyfed/Eingen kemur til Fødurſins nema fyrer mig. Item/Huør hann truer Synenum/ſa hefur þad eilijfa Lijf/enn ſa ſem ecke truer Synenum/þad er/ſa ſem leitar heilſu og Sæluhialpar annarſtadar/ hann mun ecke ſia Lijfed/helldr blijfr Guds Reide yfer Hønum.

Snøgt ad ſeigia/Gud vill ſijna Dyrd øng um ødrum giefa/Helldur vill hann einſamall og alleina hafa þenna Heidur/ad hū aꝧ ſkiærre Nad og Myſkun alleina giøre riettlata ⁊ Sæluholpna/þa ſem Truna hafa a Jeſum Chriſtum. Enn huør þeſſu vill ecke trua/ og þeſſum Veige til Saluhialparennar forkaſtar/ og vill

vpphugsa eitthuad annad betra/edur og so/vill eitthuad annad til Styrktar ꝛ stodar þar vid auka ꝛ tilleggia/so sem Papistar kienna ꝛ hall da ad Truen alleina giöre Menn ecke Saluhol þna/helldr Truen med Verkønum/sa skal vita ad hann er sa ogudlege og ranglatte/vm huörn Gud talar hier þyrer Munn Spamañsins/ og sa same giører Sman og Mynkan Christo/hs ns Pynu og Dauda og Forþienan/hann ræner og Christum sinne Dyrd/ synum Heidre /setur syn Verk j Guds stad/ꝛ þremur hina mestu aþ gudadyrkan sem verda ma/ so sem Gud opt og vijda talar vm hia Spamønnønum.

Nu eþ einhuør seiger so/ Huørnen kemur þad til/ ad Gud dæmer so olíklega og oiaþnad arsamlega vm þetta Mal/og þorkastar so med øllu vorum giørdum og godum Verkum/ Jeg meinte þau mundu vera hönum þægeleg/ꝛ hū munde virda þau ad nöckru/ einkum med þui/ ad þau eru heilög/god og kostuleg þyrer Heim enum/og eru giørd j eina miøg goda Meining aþ storre Gudrækne ? Þa heyr nu huad Gud mæler þyrer Munn Spamannsins/og huørt su ar hann gleþur hier til.

Mijnar Hugsaner eru ecke so sem ydar Hugsaner/ og mijner Veiger eru ecke so sem ydrer Veiger/ Helldur/ so sem Himenen er hærre enn Jørden/ so

eru

eru mijner Veiger hærre enn ydrer Veiger/og mijnar Hugsaner/enn ydar Hugrenningar.

Petta er Ordsöken/ Gud vrskurdar ꝛ dæm er myklu ödruuijs bæde vm Syndena og Mannañs Riettlæte/helldur enn mannleg Nattura og Skynseme plagar ad giöra. Pad Meñ hall da Gudræke/ og stærstu Pionöstugiörd Gude veitta/og pad peir meina ad sie hinn mestе Helgedomur/pad sama(ep Menn vilia setia þ pram̃ pyrer Gud/ꝛ hapa Heidur par ap)helldur Gud pyrer Synd ꝛ Hiagudadyrkan hiña mestu og ecke annad enn pyrer olydanlega og andstyggelega Opekt/pyrer huörre Meñ byrgia Muñ ꝛ Naser/Eins er allt vort Riettlæte pyrer hö num /og so sem saurugt Blæde og sliten Slijt sem ecke er til annars enn kasta vta Haug. Eins er og petta/pegar Menn hrosa sier eda dö kum/og hallda pa tiettlæta pyrer Verken/huø er helldur pad eru Föstur/Bænnur/Klausttra lipnadur/ Messur og Lesningar/eda huad sem pyrer Mönnum er hallded mjög gott og heilagt/pa helldur Gud pad j synu H Orde ogudlegt og anstyggelegt/ og kallar pa sem slijk Verk giöra Hræsnara/Lygara/sialphælna/ j huørra Munne eckert er satt/ og huörra Barke ad er open Grøp/ peir ed med synum Tungum tala sukksamlega/ꝛ vnder huörra Vörum ad er høg Gorma Eitur/Item/huörra Munnur pullur er

med

med Bǒluan og Beiskleika/ ꝛ a huørra Vegum ecke er annad enn Olucka og Hiartans Sorg/ Þeir ed ecke vita veg Fridarins/ og ecke hafa nǒckurn Guds otta sier fyrer Augum. Þenna prijs og ordstyr hafa aller þeir sem treysta vp a sijn eigenleg Verk sem lesa ma. Psalm. 5. 10. 14. 36. 140: ꝛ Esaie. 59. Rom 3.

Hier þuert a mote/ Huǒrier hellst ꝥ Heim enum eru halldner syndsamleger og fordæmanleger/ og ecke hafa neitt álit fyrer Mannanna Augum annad enn þad/ ad þeir sie Synduger ꝛ veyker/ þessa afleyser Gud/ og giører þa lausa og liduga fra so ranglætum Heimsins Dome og Vrskurde/ og slyka helldur hann fyrer syna Kiæra ástvine og sannheilaga Menn / og þessum giefur Herran Christur vor Gud agiæt og dyrdarleg Nǒfn/ þar hann so talar fyrer Munn þess Konunglega Spæmans Dauids/ seigande so j sextanda Psalme/ Fyrer þijnar Saker vil eg lyda/ og ꝥ þa heilǒgu sem a Jǒrdunne eru/ og fyrer þa dyrdlegu/ a þeim hef eg alla mijna Þocknan ꝛ ct. Af þssu meiga aller riettruader christner hrosa sier storlega/ og af Hiarta vera glader og hughrauster/ þo ad þeir verde af þessum Heime halldner Syndarar/ og fordæmder/ sem stærstu Glæpamen̄.

Þannen eru nu Guds Hugsaner/ og Manna huxaner/ huørar a mote ǒdrum/ ꝛ kun̄a all dreí ad verda Samhlioda/ án riettrar Kynningar a Gude/ og án Vpplysingar hins heilaga

Anda

Anda: Til Þamis/Phariſearen/ Luce. 18.
þotteſt vera miög fromur og riettlætur/hæla
nde ſynum godum Verkum fyrer Gude/ ſo ad
hefde einhuør vered nær og heyrt hans Ord/
þa hefde hañ matt viſſelega ſo ſeigia/Fullkom
lega er þetta eiñ merkelegur og riettferdugur
Madur ꝫ ſannheilagur/huörs lyka eg hefe vm
myna Daga valla heyrt eda ſied. Eins munde
allur Heimuren hugſad hafa/vm ſlyk Godverk
ad þau munde Gude miög vel lyka/og þ Gude
være þetta god og koſtuleg Verk/ af huörium
Phariſearen hröſar ſier/ Sem og j Sannleika
er/ ad Verken j ſialfu ſier þau lyka vel Gude/
enn ad hröſa ſier af þeim/ꝫ treyſta vppa þau
þad er fyrer Gude eiñ Suivirding: Þeſſe Pha
riſeus hafde og eirnen ſialfur þa Meining/ad
hann være a þeim rietta og ſanna Saluhialp
ar Veige til Himerykis og eilyfs Lyfs/og eing
en Madur munde hafa nöckurn Tyma komed
hönum j þa Tru/ad ſa Fatæke og Berſynduge
Tollheimtu Madur ſem þar ſtod yſt vid Dyr/
og ecke þorde vegna Synda og Glæpa ſyñum
Augum ad lypta vpp/ munde Gude þægelegre
vera enn hinn/edur ad hañ munde vera a riett
ara og betra Veige/ enn Phariſearen:

Eñ huad ſeiger Chriſtur hier til/ſa ed Hiä
rtun ſier og ranſakar/og huørs Hugſaner olyk
ar eru Mañaña Huxönu/ Hañ leggur hier a
allan annan wrſkurd/ og dæmer hier þuert a
mote ſeigande/Jeg ſeige ydur/ad þeſſe Tollhei

meare/hann gieck j ſitt Hws riettlatare eñ hiñ og bevyſar ſo þar med ad Phariſearen med ſij num Huxõnum hafe ecke funded vppa þann rietta Veg/ſo ſem hñ þeinckte/helldur hafe hñ vered a rõngum villeuin Veige eda oveige/ huy gr ed liggur ecke j Himerijke til Guds j þad eiy lyfa Lijf/helldur til Helvijtis j eilijfan Dauda og ad ecke ſie hañ Gude þægur nie þeckur/ eda fyrer hm̃ fromur og riettlatur ſem hñ þotteſt vera/Helldur ſie hann eiñ af þeim ogudlegu ⁊ ranglatu/ ⁊ bõlugdu Syndgrum ſem Diõflenũ tilheyra: Enn ſa aume Tollheimtare/ſem ecke hefur ad hrooſa ſier af nøckrum godum Verkũ og ſiñe Forþienan/og ſlijkt meckiener af Hiarty ta þ Gude/og forlætur ſig alleina vppa ſkiæra Nad og Myſkun Guds/hañ fær Aflauſn/ hñ verdur hallden fromur og riettlatur/og hann hefur þa Hrooſan/ad hañ ſie a riettum Veige ſem liggur til Himerijkis og j eilijft Lijf/⁊ hñ hafe fared j ſitt Hws riettlatare/⁊ Gude þæ gelegre/mz ſiñe jatadre Synd/⁊ ſijnum Oved uglerka/eñ ſa ſtollte Phariſeare/ med õllũ ſijnũ Heilagleik/af þui ad hñ hafde ſier j Hiarta/⁊ bar fram fyrer Gud þad dyrmæta Klenodiũ/⁊ þañ koſtulega Dyrgrip ſem er Truen a Chriſt um/huõr ed eiñ alleina fyrer Gude riettlæta ⁊ þægelega giõrer/Og mz þeſſum hætte hliotum vier aller ad koma fyrer Gud/ef ad vier añars ecke viljum verda eilijflega tapader og fordæy mder,

Jerem. 4. Cap:

Vilier þu Jsrael snua þier/ seiger Drottenn/þa snu þu þier til myn

Ein sónn Jdran er þalen og þolgen j þui ad huør Madur þecke syna Synd/ ≠ jdrest aþ Hiarta þess med hugrin hñ heþur Gud styggt og modgad/og huad hellst Samuiskuna Þynger/ og þeir ed so jata og vidurkienna synar Synd er og leita Huggunar/Hælis ≠ Hialpar alleina hia Gude/hia hans Nad og Myskun sem hañ heþur synt oss j synum Syne/og bidia Gud vm Fyrergiefning Syndanna/vegna Nadar ≠ myskunar Guds ≠ Medalgangarans Jesu Christi og sydan lata sia Auðgstu Truarennar ≠ sannrar Jdranar.

Vm slyka sanna og Gude þægelega Jdran talar Gud seigiande/Snu þu þier til myn/Þad er/legg aþ þynar Synder/lat aþ þynu jllu Feamþerde/vert eingen Hræsnare/ lat þad vera þyna Aluóru/ad þu snuer þier til myn/þa skalltu þa og ødlast Nad og Myskun/Sikt seig er og Gud hia Spamanneinum/Joel: 2. So. seiger Drottenn/Snued ydur til myn/aþ óllu hiarta/med Fóstum/med Grate/ med Andvarpañ/Sundurslyted ydar Hiórtu eñ ecke ydar Klæde/og snued ydur til Drottins Guds ydars/ þuiad hañ er naðugur/myskunsamur/þolenmodur og Giæskurykur/og hann angrar þullsnart Refsingena:

þegar

Þegar Papistar tala vm Idranena/ þa hē ſm̄ta þeir Satisfactionem/ Fullnadar giörd eigenlegra Godra verka/ viliande þar med my kia og ſtilla Guds reide/ enn ſlykt er ecke nema Andſtygd þyrer Gude/ ꝛ med þeſſu leidaſt meñ leingra þra Gude/ og ſlykt Idran er þyrer hönū Hræſne/ og hun orkar ecke vran Reide. Þar þy rer ſeiger Gud ſo/ Snued ydur til myn/ lated aþ Syndønum/ hugſed vm myn Ord/ huad eg heþ boded og biþalad/ og huör ad ſie miñ vilie huad eg byd og banna/ þa giæted ad þui/ ver ed ecke avagſtarlaus Akur/ holldur ſa ſem mi ken Auþgſt ber/ Matth. 13.

Þegar þier ſnued ydur riettelega og aþ Hiarta til myn/ ſeiger Gud/ þa vil eg vera mz ydur/ og yþergieþa ydur ecke/ þier ſkulud bihall da ydru Lande/ þa munu þier ann hræſne ſuer ia vid mitt heilaga Naþn/ þad er/ Þier munu predika heyra og læra og med Hönd haþa mit Ord hreint og klart/ ſo ad Menn munu þa mz riettu mæla og ſeigia/ Þar liþer Drotten/ þar er ſannur Gud/ þar hia þeim Mönum er Gu ds Nad og Bleſſan/ þar þinſt Fyrergieþning allra Synda/ þar er eingen Falſlærdomur/ nie raung Guds Þionuſtugiørd/ þar treyſta Menn ecke vppa Forþienan goodra verka/ þar leita Menn alleina Guds Dyrdar/ þar haþa Meñ Huggun alleinaſta j Guds Nad og Myſkunſe me/ þar er Chriſtur med øllum ſynum Velgiör ningum/ þar akalla Menn Gud riettelega j an

da og Sannleika/þar verdur Guds Nafn hei=
gad/þar eykst og ebleft hans Ryke/þar skiedur
hans Vilie/ þar er ryklugleg og yfverþliotanleg
Guds Blessan/þar er Polenmæde/og Christe=
legt Kjærlæte/Fridur/ Samþycke/ z öll gnnur
god og Gude þæg Verk. Slyker og adrer þui
lyker eru Auegster sannrar Truar/og riettrar
Idranar/þar ed Menn snua sier til Guds al=
uarlega og af øllu Hiarta

Jerem: 9: Cap.

So seiger Drottenn/ Sa vijse hroose
sier ecke af sijnum Vijsdome/og sa sier
ke hroose sier ecke af sijnum Styrklei
ka/Sa Rijke skal og ecke hroosa sier af
sijnum Rijkdome/Helldur huer hañ vill
hroosa sier/Sa skal hroosa sier af þui/
ad hann kienne og þecke mig/ ad eg er
Drottenn.

Þetta er ein liufleg og nadarsamleg Pre=
dikun/kiennande oss/ huørnen vier eigum ad li
fa/so ad ecke kome yfer oss þ Refsingarstrafþ
sem Gud allstadar og alla Tyma hootar þeim
ogudlegu sem fyrerlyta hans Ord/og ecke vil
ia lifa epter þui : Hier verdur og so þad kie
nt/huørnen vier skulum bera oss ad/ad fa og
ødlast Nad og Vinattu Guds/sem er med þei=

Q. su mote

ſu Mote/ad vier leggium aꝑ og ſlaum vr vorū
Hiarta öllum Atrungde vorra eigenlegra Ver
ka og Forþienanar/og ad vier Forlatum oſſ
ecke vppa Vorn Vyſdom/Styrkleika/Magt/Va
lld eda Rykdom/eda nöckud annad þuilykt/He
lldur ad vier ꝑryſlega jatum og medkiennum oſſ
ad vera ꝑyrer Gude auma og einſkis verda=
Vier erum gietner og Fœdder j Syndenne/vier
ſtyggium og módgum Gud daglega med vorum
Syndum/ og heꝑum þar ꝑyrer öngua Von eda
Huggun og eckert Trauſt eda Hæle/huar vpp
a vier meigum reida oſſ/ vtan alleinaſta hia
vorum Herra Jeſu Chriſto/ſa ed oſſ er aꝑ Gu
de Födur gierdur og gieꝑen/ til Viſdoms/ til
Riettlætis/til Helgunar/og til Endurlauſnar
Fyrer hann verdum vier vid Födurenn ꝑorlykt
er/ꝑyrer hans Forþienan og Hlydne verdum
vier Gude þæger ꝫ Þecker/Riettlater og Sa
luholpner. Med vorum Verkum(þo ad nöckur
god være) kunnum vier eckert ad Forþiena/hu
ar med vier kunnum ad ꝑa og ödlaſt hia Gude
Nad og Syndanna Fyrergieꝑning/heilagan An
da og eilyꝑt Lyꝑ. Þar er eingen ſa oſſ kann ad
giöra Riettlata og Saluholpna/ eingenn ad ley
ſa oſſ og ꝑrelſa ꝑra Syndenne/ Lögmalſins bøl
nan og Reide Guds/ꝑra Diøꝑlenum/Daudan
og Heluite/nema alleina þeſſe Lauſnare Frelſa
re /Saluhialpare/ Riettlætare og Medalgang
are Jeſus Chriſtus/Allerſaman erum vier ſyn
duger/ ſauruger/ og allt vort Riettlæte þad
er ſø

er so sem ohreinn og andstyggelegur Keppur/
aller saman erum vier vrafallner/ og aller erū
vier ogudleger/ þar er eingen sm̄ ad giører þad
gott er/og ecke einn/Psalm: 14. Vier erum so
sem Laufblad a Vide/og vorar Synder feykia
oss j burt/Esa. 64. Ef ad Gud sæge ecke aum
ur a oss vegna sijns elskulega Sonar Jesu Chr
isti/huørsu heilaglega & meinlauslega sem vier
lifum/ þa er oss Vei. Enn ef vier girnust
ad verda Riettlæter og Saluholpner/þa hlyt
ur þad ad skie med þessum Hætte/ eñ ønguum
ødrum/ sem er/ Alleina fyrer Herran Jesum
Christum/ þuiad þar er ecke j nöckrum ødrum
Heill og Saluhialp/& eckert Nafn er Mönum
giefed annad enn þetta / j huøriu vier skulum
verda Saluholpner/Actorum. 4. Og þessum
bera aller Spamenn Vitne /ad fyrer hn̄s Na
fn skule aller fa Syndanna Fyrergiefning/ þr
ed a hann trua/ Act. 10: Faderen elskar So
nen/og alla Hlute hefur hañ giefed hønum j
Hendur/Huør sem truer a Sonen/sa hefur ei
lyft Lyf/Joh: 3.

Huør ed nu vill hroosa sier/ sa hroose sier
ecke af synum Verkum/ Heilagleika Vysdome/
eda Styrkleik/helldur hroose hn̄ sier j Gude/
þad er/Hroose hañ sier og fagne og glediest/
af þui/ ad hann vegna Christi hefur nadugan
Gud og Fødur a Himnum: Þetta vtskyrer S.
Pall/1 Corint. 1. Þar hann seiger. Vier pre
dikum þann Krossfesta Christum/ Gydingum

 eina

eina Hneyrslan/og Grickiū eina Heimsku/ Enn þeim sem kallader eru til Truarennar / bæde Gydingium og Grickium/predikum vier Christum/Guddomlegan Krapt og guddomlega Speke. Þuiad Guddomleg Fauiska er vysare enn Mēnerner/og guddomlegur Veykleike er styrkiare enn Mēnerner: Aligted ydar Kallan/Ecke eru marger hygguer epter Holldenu kalladet/ecke helldur marger af þeim volldugu/ Edalbornu/helldur huad lijtelmotlegt er fyrer Heimenum/þad hefur Gud vtvaled/ ꝛ þad sem fyrerliteed er/so hann til skammar giöre þad volldugt er/ Og þad ödedalborna/og þad forsmada fyrer Heimenum hefr Gud vtvaled/ ꝛ þad sem einskis er vert/ so ad hañ ad øngun giöre þad nöckurs er vert. Vppa þad/ad eckert Hollð hroose sier fyrer hönum/Ve af þessum eru þier kallader j Christo Jesu/huör ed oss er giördur til Visku/til Riettlætis/og til Helgunar/ og til Endurlausnar/ vppa þad/so sem skrifad er/Huør ed sier hroosar/sa hroose sier j Drottne. Þad er so ad skilia/Gud vill ecke ꝛ kan ecke ad lyda nöckra Hrosan/nema þa/ þegar Madur medtekur Herrann Christum/ hroosar sier af hønum/ og hefur j hönum alla syna Glede/ og Huggun.

Þuiad hann alleina er j fyrstu vor Speke og Vysdomur/fyrer huörn vier lærū ad þeckia Gud/ad hñ sie nadugur og myskunsanir/Þui ad vnder Solunne er ecke nöckur Speke, adre

enn þesse/ ad þeckia Gud riettelega/ og þar a
mote/og þar vid ad jafna/ þa er Mannanna
Speke og Vijsdomur lijtels eda einskis verdur.
⁊ Þar næst er Christur oss giördur og gief
en til Riettlætis/ so ad vier fyrer hans Dau
da yrdum frelster.og fry fra Syndenum/ ⁊ fy
rer hans Vpprisu riettlæter giörder/ so sem
skrifad er/Rom: 4. Annars höfum vier ecke
nöckud Riettlæte fyrer Gude/ so sem Christur
seiger/Joh. 16. Heilagur Ande mun straffa
Heimen vegna Riettlætis/þuiad eg fer til Fö
dursins. Þad er so ad skilia/Heimur vill jaf
nan af sialfū sier til vera riettlætur ⁊ from
ur/ og verda so holpen fyrer sijn Verk og eig
inlega Forþienan/ enn hn̄ fer ville og blyfur
samt j sijnum Syndum/Slijkt straffar ⁊ auger
ar heilagur Ande/og vottar/ad fyrer Gude sie
eckert annad Riettlæte enn þetta alleina/ ad
Sonur Guds fer til Födursins/þad er/hn̄ hef
ur lided Dauda og Pijnu fyrer Mañaña Syn
der/og hefur giört Boot og Bitaling fyrer
þær/⁊ þar med hefur hann stillt Reide Födur
sins med sinne Pijnu og sijnum Dauda/⁊ allre
sinne Hlydne/og giefed oss aptur Riettlæted
Kijfed og Saklysed/ er vpprisen af Dauda/
og hefur allt Valld/alla Magt teked fra Diö
flenum/Helujte ⁊ Daudanum/og er vpstigen
til Himna/og situr til Guds Hægre handar/
Huör sem ecke hefur þetta Riettlæte/hañ blyf
ur eilijflega ranglatur/fordæmdur og glatadur

Og þetta er Riettlæte fyrer Gude/huǫrt ed kẽ
mur af Trunne a Jesum Christum til allra/
og yfer alla þa sem trua: Þviad j þessu Ep
ne er eingen Mismunur/aller Menn eru Syn
duger/og hafa skort a þeirre Hroosan sin̄ þeir
ættu ad hafa a Gude/og verda riettlater/an
Verkanna Forþienustu/af hans Nad/ fyrer þa
Endurlausn sem Fram̄ er komen j Christo Je
su/huørn Gud hefur skickad til eins Nadarsto
ls/fyrer Truna a hans Blod/ huar med hann
frambydur þad Riettlæte sem fyrer hǫnum
duger/j þui ad hann fyrergiefur Syndernar/
Rom. 3.

3 Ad auk þessa er Christur giørdur ꝫ giefi
en oss til Helgunar/So ad þo so sie/ad margar
Synder sie en̄ med oss/huørs vegna vier dagle
ga bidium/ad Gud vilie Syndernar fyrergiefa
þa styrker hann oss þo og styrer med sijnum
heilaga Anda/so Syndernar drottna ecke yf/
er oss/so þær fordæme oss/helldur ad vier get/
um staded j mote þeim/ og lifad j heilagre
Hlydne/og lærum sia Godverk / so sem Auðsi
en Truarennar/bæde vid Gud og Naungann
af lostugum og godum Vilia

4 Hier med þa er Christur giørdur ꝫ giefi
en/oss til Endurlausnar/ad hn̄ ad eilijfu vern
de oss ꝫ vor giøre fyrer Dioflenū ꝫ Daudanū
og giøre oss Saluholpna/Huør han̄ nu heyrer
þetta/og truer þessu/ seigia þeir Jeremias og
S Pall. Hann ma hrosa þui/og han̄ ma med
Hiarta

Hiartans Glede og Føgnude hugga ſig þarvið og vera fulluiſſ vppa þad/ ad j þeſſum Heime er eingen dyrmætare Fieſlodr/ eingen ædre Dygd nie Hrooſan / Fögnudur og Huggun/enn all eina þeſſe/ad kunna ad ſeigia ſo/ Jeg veit full komlega/ad Gud hann er mier Nadugur/ og myſkunſamr fyrer Jeſum Chriſtum/mier eru allar mynar Syndar fyrergiefnar/Jeg er Erfinge Guds/og Samarfe myns Drottins ꝛ lauſnara Jeſu Chriſti/Huør vill giefa mier ſkulld eda aklaga mig? Gud er ſa ſem mig rietlætan giører/ huör vill fordæma mig? Chriſtur er ſa ſem deen er/Ja enn meir/ſa ſem mier til goda/mier til Rietlætis er vppriſen/ ꝛ er til Guds hægre Handar/og bidur fyrer oſſ/Huør vill ſkilia mig vid Guds elſku? Motgangr/eda Angiſt/Synd/Dauđe/Helvyte /Diöfull/Harke Siukdomur? Nei/alls eckert/ Þuiad eg er full viſſ vppa þad/ad huörke Dauden ecke Lyfed/ ecke þad nalæga nie okomna/ecke Hæd nie dype og ecke nøckur Skiepna fær oſſ ſkiled vid Guds Aaſt og Elſku/ſem er j Jeſu Chriſto vorum Herra/Rom: 8: Item/ Bloded Jeſu Chriſti Guds ſonar/ þad giører oſſ hreina af öllum Syndum/1 Joh. 1.

Þetta er nu ſu dyrmæta og haleita ꝛ mykla Hroſan/af huörre þeir riettrruudu ꝛ gudhraddu alleina vita/ og huar med þeir biota Traſſ Diöflenum/ og Daudanum og Syndeñ og Heimenum/og lifa og deyia þar vppa/Af

slijkre Hroosan veit Heimuren ecke þar. Hann hroosar sier af sinne Visku/ Magt og Rijkedæme og ödrum stundlegum Gæfum/ og þessa Heims Lucku og Velgeingne/enn þad er allt forgeingelegt og ferr med þeim/Þeir aumu og Verkheilögu Pharisear/ Munkar og Papistar/ og þeirra Makar/hroosa sier af sinum eigenlegum Verkum/og heilögum Lifnade/ enn þad hialpar ecke/So sem skrifad stendur vm þann heilaga Bernhardum/ad hn̄ hafe j fyrstu hallded migg mijked vt af sijnum godum Verkum/ og Klaustra Lifnade/ og Heilagleika/Enn þegar adfram kom/og hann skyllde deyia/ og Syndernar geingu hönum riett vnder Augun/ þa fann hann og medgieck ad þau Verk kynne ecke ad standast fyrer Guds Dome/og liet þar fyrer sijn Verk fara sinn Veg/og medkiende & sagde/Perdite vixi/ Jeg hef jlla og syndsamlega Lifad/og forliet sig so alleina vppa Nad og Myskun Guds/ og Forþienan Jesu Christi/& slijkt heiter riettelega ad hroosa sier j Drottne/ sem fremur Myskun Dom og Riettlæte a Jördunne/þad er/hann myskunar sig yfer oss nidurbrytur Diöfulsins Verk og Rijke/ & giörer oss riettlata og Saluholpna/ vegna sijns elskulega Sonar/ Være ecke slijk Nad og Myskun/þa yrdum vier aller saman/ med öllū vorum Hyggendum og Heilagleika/& öllum godum Verkum/ad verda fortapader. Þuiad fyrer þier Drotten (seiger Dauid) kann eingen li-

fande

bande Madur ad standast.

Þenna Lærdom eigum vier vel a Hiartad leggia/so ad vier sieum ohrædder byrer Skielb ingu Daudans/Syndanna og Diøbulsins/ og øllum ødrum Freistingum / og kunnum ad seig ia so/ Christur hefur komed mier j Sætt og Forlykan vid sinn himneska Födur/ hañ hefur giefed mier Valld ad verda Guds barn: Jeg hef nu nægdugan Gud/ og Fyrergiefning allra minna Synda/Þessa er eg bullvys j mynu Hia rta/og eg veit þad/ ad eg er nu Sæluholpeñ:

Af þessum Ordum, Jeremie skulum vier og læra/ad leggia af allt Siergiæde/ og allan Metnad/og auðmykia oss fyrer Gude/og forakta ecke vorn Naunga/so sem ad giørde Phariseæren j Musterenu/ vid þañ auma Tollheim tara og adra/Slyker hroosa sier ecke j Drottne helldur j sialfum sier/ Slykt eigum vier ad fordast. Jerem. 48.

Bøluadur er sa sem giører Verk Drottins suiksamlega.

Þessi Grein hlyder vppa kall og Embætte eins og sierhuørs/huørt hñ er hærre Sciett at eda lægre/ sie hann Kongur eda Rodkall/ Kaupmadur eda Kramare/ Borgare eda Bonde/ Hwsbonde eda Þienare/ Valldsmadur eda Domare/Prestur eda predikare/ Vinnumadr eda Vinnukona/Þræll eda Þy. Aller og sierhuør hafa sitt Embætte af Gude/sem þa hefur þar

til sett. Einn Vallds madur og Domare/skal dæma Lög og riett/og vykia þar ecke af fyrer Mwtur og Gæfur/ fyrer Heipt eda Hatur/ ꝼ Villd eda Vinattu/Einn Predikare og Prestur Einn Hwsbonde j synu Huse/einn Vinnumad ur og Þienare/hann skal vera trwr og Hollur og þiona af Dygd/ ei so sem fyrer Augum Manna/helldur j Guds Auglite/ so sem Post ulen seiger/Giöre hann ecke þetta/ þa seiger Gud hann skule vera bölvadur/ hann skule önga Lucku nie Blessan hafa j sijnum Vtvegum og Höndlönum/Huörsu margan hætte Sriett ar og lægre/sæker þesse Bölvan heim/nu a vor um Dögum? Þar fyrer vakte sig huör og einn huört Embætte sem hann hefur/ skrife hann þesse Ord vpp/og hafe þau sier fyrer Hugskot ts augum/Bölvadur sie sa letelega falsklega/o trulega/odyggelega/giörer Verk Drottins/Ko me su Bölvan ecke fram hier j Heime/þa kiem ur hun fram seirna/Þat ma huör og einn ret da sig vppa/Himen og Jörd forganga en Ord Guds þad bregst ecke.

Jerem. 6 Cap:

Enn þeir seigia/ Vier viljum ecke giera þad. Jeg hef sett Vardhallds Menn yfer ydur/ Taked Vara a Hlio de Lwdursins/ Enn þeir seigia/ Vier

viljum

vilium ecke giøra þad.

Þetta er miøg hryggelegt Efne/þegar øngvar Predikaner/ ønguar Aminningar/ hugvrke Lögmalsins nie helldur Euangelij hialpa vilia. Menn þorsma alla Vardhallds Menn/það er/alla trulynda Lærefedur/þeir ed þeigen giarna vilia aminna til Jdranar og Yferbootar/ og vara Menn vid Oluckunne/epter Guds skipan og Befalningu/sem þar stendur Ezechiel 33. Þegar eg vil lata Suerd koma yfer Land ed/ ꝛc:- Jeg hef sett þig til eins Vaktara yfer Hws Jsrael / þegar þu heyrer Ord af mynum Munne/ ad þu varar þa vid minna vegna þegar jeg seigie til hins ogudlega/ Þu skallt Dauda deyia/ og þu seiger hønum þad ecke/ so hann meige lata af sinne jllre Breytne/ þa mun hann deyia vegna syns ogudlegs Athæfis enn hans Blods mun eg krefia af þinne Hende Enn ef þu varar hann vid synu jllu Athæfe/ ad hañ snue sier/og hann snyr sier ecke/þa mun hann deyia sinna Synda vegna/enn þu frelsa der Saal þyna.

Hier ma huör og einn Predikare og Saalusorgare sia sig vel vm kring/ ad hann sie ecke sofande/latur/Menningarlaus/helldur ad hañ sie vakande/og velathugasamur/ og med allre Astundan og Kostgiæfne vidvare/amnine/avite og strafe j Tyma ꝛ otyma/so sem .S Pall bydur/Timoth. 4. Þad er ecke nog/þo Prestur og Predikare setie fram einfalldlega sinn

Lær

Lærdóm/og lære so vera/ huört Menn villa hlyda þeim eda ecke/so sem allmarger aßsaka sig þar med/ꝛ. þikiast haꝼa giört sijna Skylldu þegar þeir predika Ordet og framsetia Höꝼud greiner Christelegrar Truar/þa meina þeir ad þeir haꝼe giört alla Skylldu sijns Embættis, Nu þo ad slykt sie hid hellsta og naudsyn legasta/þa hialpar þad ecke/og er ecke nog hia þeim Jdranarlausu/og hardhnöckudu/ helldur hliota Prestar og Predikarar ad heꝼia vpp Hl ioden/so sem Lwdur/kalla hroopa/hlyꝼa Aug unum/ꝛ aluarlega ad straꝼꝼa Synder og Glæpe huör sem j Hlut a/ haꝼande ecke Manngrein aralit/ og vara sijna Tilheyrendur aluarlega vid öllum Villum og rangsnunum Lærdome/ sem jnn kann ad lædast: Þeir eiga og ad vara sijna Tilheyrendur/vid okomnu Straꝼꝼe guds legrar Reide og Heꝼndar/og med aluarlegre og christelegre Vandlætingu aminna jaꝼnlega til Jdranar og Yꝼerbootar/so ad einhuörier snu est til Guds fra Syndönum/ fyrer sañ Jdran So ad hann kunne fyrer sijna Persönu vera aꝼsakadur/og haꝼa eina goda Samuisku/so sem Gud sialꝼur bydur og skipar/aluarlega/Esaie. 58. seigiande/Heꝼ vpp þijn Hliod so sem Lw dur/hroopa/kalla/hlyꝼdu önguum/ huört þad lykar vel eda jlla/huört þad skiedr j Tyma eda otijma/og boda Guds Heꝼnd og Reide j giegn Syndunum. Huör ed heyra vill/sa heyre/ Huör ecke vill heyra/ þa sie þad hans Skade: Vier

eigum

eigum ad giöra epter Styllðu vors Embættis/ og aminna huörn Mann/ og vera hñ vid Gu⸗ ds reide/og ökomenne Refsingu/Hugr hañ vill ecke hlyda/pare sa sinn Veg/og lате oss j Fride vera/Hañ skal vel pa syn porþienc Laun vm lyder/med þui hann vill ecke akta myn Ord (seiger Gud) helldur yþergieþur mitt Løgmaal og j vind slær mynum Vidvørunum og Amiñ ingum/Vier erum nöglega aþsakader eþ vier so giørum/og höþū riettelega amint og vidvarad. Þar vm skulu Himen og Jørd Vitne bera/ so og Löpted og Jørden øll/so sem Jeremias se⸗ ger hier pramveigis.

Heyre þier Heidingiar/og giæted þar ad og ydrer Menn / Þu Jørd/hlyd þu og til. Og Esaias seiger so/ Heyre þier Him⸗ nar/ og þu Jørd hlusta þu til med Eyrunum þuiad Drottenn talar: Þad er/Mitt Folk/nu er Christner(seiger Gud)villia ecke heyra. Nu vel/höyre þier þad þa skynlausar Skiepnur/ so ad þier kunned bæde hier og annars Heims á sydasta Deige ad bera vitne þar vm/ ad jeg heþ læted predika þyrer þeim/og vara þa vid/ so þeir haþa ønguа Aþsökun. Og j sioünda Cap: seiger Gud enn so.

Jerem: 7 Cap

Jeg læt alla Tijma predika þyrer ydur/og þier vilied ecke hlyda/Jeg kal

la/og þier vilied ecke mier ansa.

Þessa hryggelega Harmaklögun fram setr ur Guds Sonur/Matth. 11. Cap. seigiande/ Vid huörn skal jeg jafna þessare Kynslod Vid Börn þau a Torge standa. Vier høfum ydur j Pypur blased/og þier villdud ecke dans sa/Vier þuldum ydur fram vorar Rauner/ og þier grietud ecke. þar fyrer seiger hn̄/ Vei þt er Chorosaim/Vei þier Bethsaida/ ꝛc. Þesse Ord kan hlyda riettelaga vppa vora haskasā lega og hryggelega Daga/Vier høfum nu nær sextyge ar haft Guds Ord hreint og klart/og høfum þad enn nu/Lof sie Gude/Enn huörn en̄ Vier betrum oss þar af/ þad slaum vier og heyrum ꝛ spyrium daglega/huørnen mun þad þa Vilia ganga til vm syder? eins og hier sten dur/Vei/Vei/eg vil giøra vid yd:(seiger Gud) eins og vid Jerusalem og fleire ønnur Lönd / Ja/eg vil kasta ydur fra mynu Auglite.

Slyk predikun er miøg hrædeleg ꝛ ognarleg hn̄a kan ecke huør Madr vel ad lyda . Og veg na slykrar Predikanar vard Jeremias Höndū teken/ ꝛ j Myrkuastofu settur/ so sm̄ þar sten dr/16. Cap. En̄ lautū Heimien murra ꝛ mögla epter sinē Villo/ þ kemr þo samt visselega fram/ef ad Men giöra ecke Jdrā/ ef þr snua sier ecke alvarlega til Guds/ ꝛ bidia vm Synd anna fyrirgiefning. En̄ heyrū ꝛ hugleidū fram veigis/en̄ hrædelegre Skruggur ꝛ Dunr Gudle gar Reide/Þuiad so seiger Gud j sama. Cap.

Þu

Greinet

7 Cap.

Þu skallt ecke bidia pyrer þessu Folke/ Jeg vil ecke bænheyra þig.

Þetta er hrædelegt z ognarlegt ad heyra Þuiad annars er þad stor huggun/ þegar Madur veit og er viss vppa þad/ ad þar sie nøckrer Gudhrædder j Landenu/ þeir ed med synū Bænum liggia prame pyrer Gude/ og hallda j Vønden og Refsingarhrysed med hønū/og stilla hans Grimdarreide/so sem Moyses giørde/ þegar hann bad pyrer Folkenu/ Exodi/ 32. Og Cap. 50. seiger Gud so/ Enn þo Moyses og Samuel/ Stæde prame pyrer þessu Folke/þa hep eg eckert Hiarta til þess/ Rek þad pra mier/og lat þad para. Hier skaum vier/ hugriu ad Syndernar og Jdranarleyse Manna til vegar kemur vm syder/sem er/Reide og Grimd Guds/þegar Guds ord verdur j nøckru Lande porsmad og Fyrerlited/ þa er ecke a ødru Von/enn þad Land mune strappad verda med Hungre/Hallære/Drepsottum/Suerde og Oprijde/og þar ad auk mun Guds Ord burt teked verda/So ad þar mun ecke stoda Fyrerbonet nie Bæner/nøckra Manna/þo þeir sie promer og Gudhrædder Gud hialpe oss j þessu auma Lande.

FINIS

